

2025

**Diagnoza problemu
uzależnień
GMINA DOBRONÓ**

Spis treści

Wstęp	4
Metryczka	6
Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	8
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	10
Rynek alkoholowy	12
Przestępczość na terenie Gminy Dobroń	13
Oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży	15
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	16
Metodologia	16
Cele badania.....	16
Metoda i technika badawcza	16
Grupa badana.....	16
Wyniki badań	17
Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców	17
Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne	18
Substancje uzależniające: nikotyna	23
Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze	24
Hazard	26
Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców Gminy Dobroń	29
Przemoc domowa.....	30
Zaburzenia odżywiania.....	32
BADANIA WŚRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	33
Metodologia	33
Wyniki badań	33
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY	44
Metodologia	44
Cel badania	44
Charakterystyka grupy badanej.....	44
Wyniki badań	44
Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami.....	44
Substancje psychoaktywne: Alkohol	46
Substancje uzależniające: Papierosy	61
Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze	63

Uzależnienia behawioralne	72
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	98
Mieszkańcy Gminy Dobroń.....	98
Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Dobroń	100
Uczniowie z Gminy Dobroń.....	101
Rekomendacje	108

Wstęp

Diagnoza problemu uzależnień jest kluczowym narzędziem planowania działań społecznych i podejmowania decyzji na poziomie lokalnym. Dzięki niej samorządy lokalne oraz inne instytucje mogą efektywnie kierować swoje zasoby i działania w obszary, gdzie są one najbardziej potrzebne, co ma na celu znaczną poprawę jakości życia mieszkańców. Diagnoza pozwala nie tylko na identyfikację istniejących problemów, ale również na prognozowanie potencjalnych zagrożeń, co jest niezbędne do skutecznego planowania i wdrażania programów interwencyjnych.

Współczesne wyzwania społeczne, takie jak nadużywanie alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnienia behawioralne, a także negatywne postawy społeczne wobec tych zjawisk, wymagają szczegółowej analizy i interdyscyplinarnego podejścia. Dlatego dokument ten ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2025 roku. W badaniach uwzględniono różnorodne aspekty związane z lokalnymi zagrożeniami, które mogą wpływać na bezpieczeństwo i zdrowie społeczności.

Dane dotyczące problemu uzależnień zostały uzyskane w drodze anonimowych badań ankietowych, które przeprowadzono w Gminie Dobroń wśród **trzech grup reprezentujących różne lokalne środowiska**

- **Dorośli mieszkańcy**
- **Dzieci i młodzież szkolna**
- **Sprzedawcy napojów alkoholowych**

Znaczenie wyników badań

Wyniki przeprowadzonych badań będą miały istotne znaczenie dla formułowania strategii interwencyjnych oraz programów wsparcia. Oto kilka kluczowych aspektów, które mogą być poruszone na podstawie zebranych danych:

Zrozumienie skali problemu: Dzięki przeprowadzonym badaniom można określić, jak powszechne są problemy związane z nadużywaniem substancji i uzależnieniami w lokalnej społeczności. To pozwoli na lepsze dostosowanie działań do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Identyfikacja grup ryzyka: Analiza wyników pomoże zidentyfikować grupy najbardziej narażone na uzależnienia, co jest kluczowe w projektowaniu programów prewencyjnych.

Tworzenie spersonalizowanych programów wsparcia: Zrozumienie różnorodnych perspektyw mieszkańców oraz pracowników socjalnych pozwoli na stworzenie bardziej

efektywnych i dostosowanych do potrzeb programów wsparcia, które będą odpowiadały na konkretne wyzwania.

Zwiększenie zaangażowania społeczności: Poprzez uświadamianie mieszkańców o skali problemów społecznych oraz zaangażowanie ich w proces diagnozy, można zbudować większą solidarność i odpowiedzialność w walce z uzależnieniami.

Diagnoza problemu uzależnień jest niezbędnym narzędziem, które umożliwia lokalnym samorządom oraz instytucjom skuteczne planowanie działań mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców. Przeprowadzone badania ankietowe, z uwzględnieniem różnych grup społecznych, dostarczą cennych informacji, które staną się fundamentem dla przyszłych działań w zakresie prewencji, wsparcia oraz edukacji w kontekście problemów związanych z nadużywaniem substancji i uzależnieniami. Tylko poprzez zrozumienie rzeczywistych potrzeb społeczności można skutecznie zmieniać sytuację w lokalnym otoczeniu, promując zdrowy styl życia i wsparcie dla osób potrzebujących.

Metryczka

Liczba mieszkańców Gminy Dobroń w 2022 roku wynosiła 7631 osób, w 2023 roku wzrosła do 7663 osób, a w 2024 roku do 7677 osób. W 2024 roku wśród mieszkańców było 3948 kobiet i 3729 mężczyzn.

Liczba mieszkańców Gminy Dobroń	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem:	7631	7663	7677
w tym kobiet:	3928	3936	3948
w tym mężczyzn:	3703	3727	3729

Źródło: USC 2025 Dobroń

Na dzień 31 grudnia 2024 roku, Gmina Dobroń liczyła łącznie 7677 mieszkańców. W wieku przedprodukcyjnym (do 18. roku życia) znajdowało się 1452 osoby, z czego 691 to kobiety, a 761 to mężczyźni. W wieku produkcyjnym (od 18. do 64. roku życia) było 4636 mieszkańców, w tym 2212 kobiet i 2424 mężczyzn. W wieku poprodukcyjnym zamieszkiwało 1589 osób, z czego 1045 stanowiły kobiety, a 544 mężczyźni. Widać, że największą grupą wiekową w Gminie są osoby w wieku produkcyjnym.

Liczba mieszkańców Gminy Dobroń (31.12.2024 r.)	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
Ogółem:	1452	4636	1589
w tym kobiet:	691	2212	1045
w tym mężczyzn:	761	2424	544

Źródło: USC 2025 Dobroń

W Gminie Dobroń w latach 2022–2024 odnotowano zmienną liczbę zawieranych małżeństw – od 58 w 2022 roku, przez wzrost do 64 w 2023 roku, po ponowny spadek do 59 w 2024 roku.

Liczba mieszkańców Gminy Dobroń	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba małżeństw zawartych przez mieszkańców Gminy:	58	64	59

Źródło: USC 2025 Dobroń

Na dzień 31 grudnia 2024 roku, w Gminie Dobroń 3049 mieszkańców pozostawało w stanie wolnym (kawaler lub panna), natomiast 655 osoby to wdowcy i wdowy. Ponadto, 425 osób było po rozwodzie. W związku małżeńskim pozostawało 3548 mieszkańców.

Liczba mieszkańców Gminy Dobroń (31.12.2024 r.)	2024 r.
stanu wolnego (kawaler/panna):	3049
stanu wolnego (wdowiec/wdowa):	655
stanu wolnego (po rozwodzie):	425
w związku małżeńskim:	3548

Źródło: USC 2025 Dobroń

W Gminie Dobroń w 2022 roku odnotowano 60 urodzeń żywych, w tym 39 chłopców i 21 dziewczynek, natomiast w 2023 roku urodziło się 56 dzieci, w tym 28 chłopców i 28 dziewczynek. W 2024 roku liczba urodzeń wyniosła 33, z czego 16 to chłopcy i 17 to dziewczynki.

Liczba urodzeń żywych w Gminie Dobroń	2022 r.	2023 r.	2024 r.
w tym chłopcy:	39	28	16
w tym dziewczynki:	21	28	17

Źródło: USC 2025 Dobroń

W Gminie Dobroń w 2022 roku odnotowano 89 zgonów, w tym 53 mężczyzn i 36 kobiet. W 2023 roku liczba zgonów wyniosła 81, z czego 40 dotyczyło mężczyzn, a 41 kobiet, natomiast w 2024 roku zginęło 85 osób, w tym 45 mężczyzn i 40 kobiet.

Liczba zgonów w Gminie Dobroń	2022 r.	2023 r.	2024 r.
w tym mężczyźni:	53	40	45
w tym kobiety:	36	41	40

Źródło: USC 2025 Dobroń

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W latach 2022–2024 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (KRPA) przeprowadziła od 3 do 5 ogólnych posiedzeń rocznie, z najwyższą liczbą w 2022 i 2024 roku. Posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywującej utrzymywały się na zbliżonym poziomie – od 4 do 6 rocznie. Liczba rozmów motywujących osoby uzależnione do podjęcia leczenia malała z roku na rok – z 6 w 2022 do zaledwie 2 w 2024 roku. Od 2023 roku GKRPA rozpoczęła kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przeprowadzając ich po 4 w każdym z dwóch ostatnich lat, natomiast nie wydawała opinii dotyczących lokalizacji takich punktów.

Działalność GKRPA	2022	2023	2024
Ogólne posiedzenie Komisji	5	3	5
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywujące	6	4	4
Przeprowadzone rozmowy z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia	6	3	2
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	4	4
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0

W 2022 roku Komisja interwencyjno-motywująca odnotowała najwyższą aktywność, rozpatrując 10 wniosków o leczenie odwykowe i rozpoczynając tyle samo nowych spraw. W kolejnych latach liczba nowych spraw, wniosków oraz działań znacznie spadła – w 2024 roku zarejestrowano tylko 1 nowy wniosek i rozpoczęto 1 sprawę. W 2022 roku zlecono 6 badań biegłym sądowym i skierowano 4 sprawy do sądu, podczas gdy w 2023 roku nie zlecono żadnych badań, a w 2024 – tylko jedno. Tendencja wyraźnie wskazuje na spadek liczby postępowań i interwencji związanych z leczeniem odwykowym na przestrzeni trzech lat.

Działalność Komisji interwencyjno-motywuującej	2022	2023	2024
Do Komisji wpłynęło:			
Wniosków o leczenie odwykowe	10	1	1
Obecnie rozpoczętych spraw	10	3	1
Zleceń przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	6	0	1
Wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	4	2	1
Zakończone postępowania w sprawie skierowania na leczenie odwykowe przez sąd	4	2	1
Przeprowadzone badania przez biegłych sądowych	6	0	1

W latach 2022–2024 pracownicy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych systematycznie uczestniczyli w szkoleniach podnoszących ich kompetencje w zakresie profilaktyki i pracy z osobami uzależnionymi. W 2022 roku odbyło się jedno szkolenie, natomiast największa aktywność szkoleniowa miała miejsce w 2023 roku, kiedy przeprowadzono trzy szkolenia. W 2024 roku zrealizowano dwa szkolenia, co świadczy o kontynuacji działań na rzecz rozwoju zawodowego członków komisji.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

W latach 2022–2024 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wspierał odpowiednio 125, 101 i 142 rodziny. Wśród nich w 2023 roku 4 rodziny, a w 2024 – 3 rodziny otrzymały pomoc ze względu na problemy związane z uzależnieniami, podczas gdy w 2022 roku nie zgłoszono takich przypadków. Dane te wskazują na niewielką, ale zauważalną skalę problemów uzależnień wśród rodzin objętych wsparciem GOPS.

Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej			
	2022	2023	2024
Liczba rodzin ogółem	125	101	142
w tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	0	4	3

W latach 2022–2024 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał wsparcia w formie świadczeń rzeczowych, pieniężnych oraz porad. Pomoc rzeczową otrzymało odpowiednio 19, 27 i 22 rodziny, obejmując od 30 do 36 osób rocznie. Świadczenia pieniężne przyznano największej liczbie rodzin w 2022 roku (53 rodziny), z nieco mniejszą liczbą beneficjentów w kolejnych latach. Najwięcej osób skorzystało z porad w 2022 i 2024 roku – odpowiednio 266 i 265 osób, co pokazuje utrzymujące się zapotrzebowanie na tę formę wsparcia.

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS	2022	2023	2024
Świadczenia rzeczowe dla osób	19 rodzin (36 osób w rodzinie)	27 rodzin (30 osób w rodzinie)	22 rodziny (30 osób w rodzinie)
Świadczenia pieniężne dla osób	53 rodzin (łącznie 94 osoby w rodzinie)	49 rodzin (65 osób w rodzinie)	45 rodzin (57 osób w rodzinie)
Świadczenia porady dla osób	266 osób	192 osoby	265 osób

W latach 2022–2024 najczęstszym powodem przyznania pomocy społecznej była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – odnotowano 43 przypadki w 2023 roku, 36 w 2022 i 2024. Drugim najczęstszym powodem było ubóstwo, które dotknęło łącznie 103 rodziny, z największą liczbą w 2022 roku (39). Wysoką liczbę rodzin objęto pomocą również z powodu niepełnosprawności – od 21 w 2022 roku do aż 37 w 2023. Znacznie rzadziej pomoc przyznawano z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezrobocia i alkoholizmu.

Pojedyncze przypadki dotyczyły też takich przyczyn jak klęska żywiołowa, przemoc domowa, narkomania czy inne zdarzenia losowe.

Powody przyznawania pomocy społecznej – liczba rodzin	2022	2023	2024
Niepełnosprawność	21	37	30
Bezrobocie	17	11	10
Osoby dotknięte klęską żywiołową	2	0	0
Ubóstwo	39	38	26
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	36	43	36
Długotrwała lub ciężka choroba	11	10	13
Alkoholizm	0	4	3
Inne	3 (zdarzenie losowe)	1 (przemoc domowa)	1 (narkomania)

Rynek alkoholowy

2022 r.:

1. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w tym:
 - do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5% - 16
 - od 4,5% do 18% - 16
 - powyżej 18% - 16
 - do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5% - 9
 - od 4,5% do 18% - 5
 - powyżej 18% - 3

2023 r.:

1. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w tym:
 - do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5% - 16
 - od 4,5% do 18% - 16
 - powyżej 18% - 16
 - do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5% - 9
 - od 4,5% do 18% - 4
 - powyżej 18% - 3

2024 r.:

1. Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w tym:
 - a. do spożycia poza miejscem sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5% - 17
 - od 4,5% do 18% - 17
 - powyżej 18% - 17
 - b. do spożycia w miejscu sprzedaży (wg zawartości alkoholu):
 - do 4,5% - 11
 - od 4,5% do 18% - 7
 - powyżej 18% - 4

Przestępczość na terenie Gminy Dobroń

W latach 2022–2024 najwięcej interwencji związanych z alkoholem i narkotykami odnotowano w formie pouczeń – ich liczba wyniosła łącznie 109, przy czym najwięcej było ich w 2022 roku (52). Liczba mandatów karnych w tym okresie wyniosła 63, z największą ich liczbą w 2024 roku (27). Dane wskazują na spadek liczby pouczeń przy jednoczesnym wzroście liczby mandatów w ostatnim roku, co może sugerować zaostrzenie podejścia do wykroczeń.

Interwencje związane z alkoholem i narkotykami	2022	2023	2024
Liczba mandatów za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	23	13	27
Liczba pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	52	39	18

W latach 2022–2024 najwięcej przestępstw pod wpływem alkoholu lub narkotyków dotyczyło prowadzenia pojazdów – łącznie odnotowano 55 takich przypadków, najwięcej w 2023 roku (21). Incydenty zakłócania porządku publicznego wystąpiły wyłącznie w 2022 roku (2 przypadki), a w kolejnych latach nie odnotowano takich zdarzeń.

Przestępstwa pod wpływem alkoholu/narkotyków	2022	2023	2024
Prowadzenie pojazdów pod wpływem	18	21	16
Zakłócanie porządku publicznego	2	0	0

W latach 2022–2024 na terenie Gminy Dobroń najwięcej spraw dotyczyło uchylania się od obowiązku alimentacyjnego – w 2022 roku wszczęto, stwierdzono i zakończono 10 takich postępowań, w 2023 roku było ich 5, a w 2024 – 7. Przestępstwa związane ze znęcaniem się nad rodziną miały stabilny charakter – w 2022 i 2023 roku było ich odpowiednio 4 i 5, a w 2024 – 3. W 2022 roku odnotowano również 3 przypadki groźby karalnej, natomiast w kolejnych latach tego typu przestępstw nie stwierdzono. Dane pokazują zmienną dynamikę w poszczególnych kategoriach, przy czym najtrwalszym problemem pozostaje uchylanie się od alimentów.

Przestępstwa wszczęte/stwierdzone/zakończone na terenie Gminy Dobroń	2022			2023			2024		
	w	s	z	w	s	z	w	s	z
Znęcanie się nad rodziną	4	4	4	5	5	5	3	3	3
Groźba karalna	3	3	3	0	-	-	0	-	-
Inne (uchylanie się od alimentów)	10	10	10	5	5	5	7	7	7

W latach 2022–2024 liczba interwencji związanych z przemocą domową w gminie malała – odnotowano 13 interwencji w 2022 roku, 11 w 2023 i 8 w 2024 roku.

Wśród osób doznających przemocy domowej najczęściej stanowiły kobiety – 9 w 2023 roku i 6 w 2024 roku; mężczyźni stanowili 5 osób w 2023 i 2 osoby w 2024 roku. Wśród osób małoletnich doznających przemocy domowej w 2023 roku nie odnotowano dziewcząt, a w 2024 było ich 5; z kolei 1 małoletni chłopiec został zidentyfikowany jako osoba doznająca przemocy w 2023 roku. Wśród osób stosujących przemoc domową dominowali mężczyźni – 8 w 2023 i 6 w 2024 roku, natomiast kobiet było po 2 w każdym z tych lat; w grupach dzieci i młodzieży nie stwierdzono przypadków stosowania przemocy domowej.

Oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży

W latach 2022–2024 na terenie Gminy Dobroń realizowano szereg działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców, których celem było przeciwdziałanie uzależnieniom i wzmacnianie postaw prozdrowotnych. Wśród najważniejszych form wsparcia znalazły się spektakle profilaktyczne, organizacja warsztatów, świetlic środowiskowych, półkolonii oraz obozów z elementami profilaktyki, a także działalność punktu konsultacyjnego i finansowanie teatrów edukacyjnych. Tego rodzaju inicjatywy mają ogromne znaczenie nie tylko w zakresie edukacji, ale również integracji środowiska szkolnego i rodzinnego oraz wczesnego wykrywania zagrożeń.

W 2022 i 2023 roku z oferty skorzystało po 600 uczniów, 50 nauczycieli i 60 rodziców rocznie, co potwierdza duże zaangażowanie społeczności lokalnej w działania profilaktyczne. W 2024 roku, mimo ograniczenia zakresu form wsparcia, nadal kontynuowano kluczowe działania (spektakle, teatr profilaktyczny, punkt konsultacyjny), obejmując 300 uczniów, 30 nauczycieli i 20 rodziców. Systematyczne oddziaływania tego typu mają istotny wpływ na budowanie odporności psychicznej młodych ludzi oraz ich umiejętności radzenia sobie z presją rówieśniczą i wyzwaniami współczesnego świata.

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Metodologia

Cele badania

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów,
- zagadnienia związane z niektórymi uzależnieniami behawioralnymi,
- zagadnienia związane z przemocą domową.

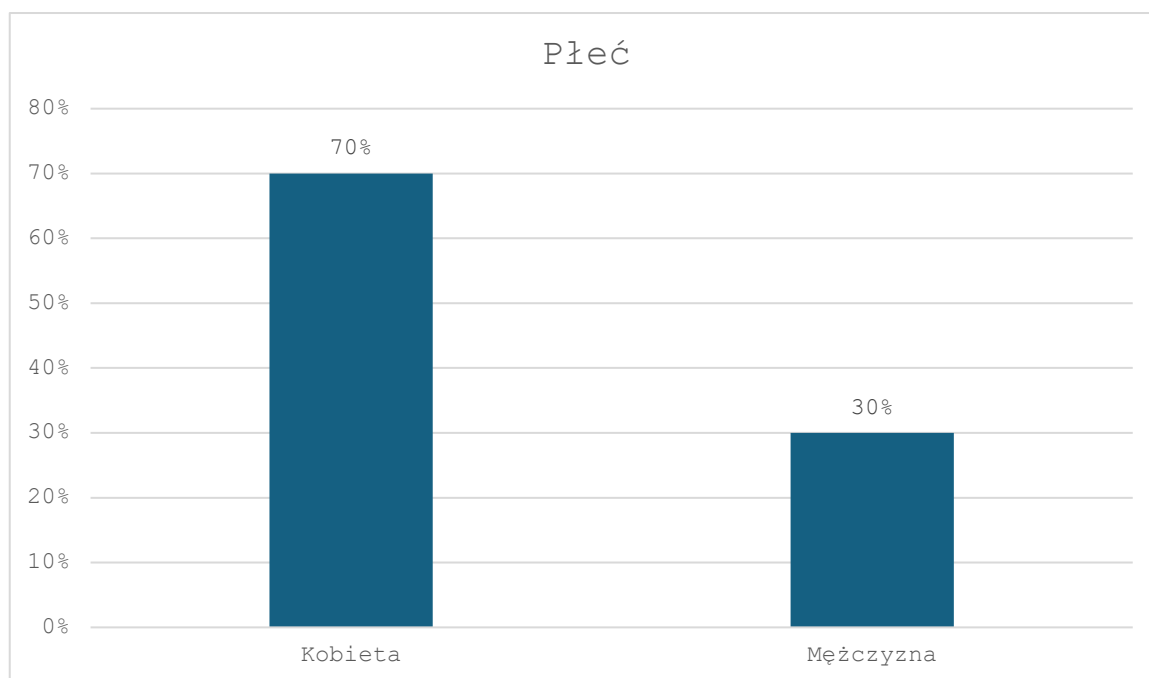
Metoda i technika badawcza

Badania obejmowały mieszkańców **Gminy Dobroń**, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Zastosowana metoda badawcza to PAPI (ang. Paper & Pen Personal Interview) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, która polega na bezpośrednim, indywidualnym wywiadzie kwestionariuszowym. Respondenci wypełniali papierowe ankiety pod nadzorem ankietera, co pozwalało na uzyskanie wyczerpujących i dokładnych odpowiedzi.

Respondenci byli dokładnie informowani o anonimowym charakterze ankiety, co miało na celu zwiększenie ich komfortu i szczerości odpowiedzi. Dodatkowo, każdy respondent miał możliwość rezygnacji z udziału w badaniu w dowolnym momencie, co podkreślało dobrowolność udziału i mogło wpłynąć na zwiększenie jakości uzyskanych danych.

Grupa badana

Badania obejmowały mieszkańców w Gminie Dobroń, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział 100 mieszkańców, a w tym 70% kobiet oraz 30% mężczyzn.

Wyniki badań

Podstawowe problemy społeczne w opinii mieszkańców

W pierwszej części badania respondenci zostali poproszeni o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo istotny.

W opinii mieszkańców jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w ich otoczeniu jest uzależnienie od alkoholu – łącznie 81% badanych uznało ten problem za bardzo istotny lub raczej istotny. Podobnie wysoko oceniono wagę uzależnień behawioralnych, takich jak hazard czy uzależnienie od nowych technologii – 80% respondentów wskazało je jako ważne zagrożenie. Równie silnie akcentowano problem uzależnienia od papierosów, który za istotny uznało łącznie 75% badanych. Mieszkańcy wyrażają też wysoką wrażliwość na zjawiska przemocy domowej (65%) i cyberprzemocy (64%).

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	22%	40%	37%	1%
Uzależnienia behawioralne (hazard, uzależnienie od Internetu, nowoczesne technologie)	43%	37%	13%	7%
Uzależnienie od alkoholu	48%	33%	14%	5%
Bezrobocie	33%	36%	26%	5%
Bieda, ubóstwo	28%	37%	30%	5%
Zaburzenia odżywiania (anoreksja, bulimia, kompulsywne objadanie się)	22%	25%	44%	9%
Przestępczość	33%	26%	36%	5%
Cyberprzemoc	34%	34%	26%	6%
Przemoc domowa	35%	30%	26%	5%
Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy	35%	21%	33%	11%
Uzależnienie od papierosów	37%	38%	16%	9%

Spożywanie alkoholu oraz związane z nim inne problemy społeczne

Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie¹.

Odpowiedzi respondentów na pytania odnośnie do spożywania alkoholu różnią się w zależności od płci, wieku i grup zawodowych. Wśród kobiet jest dwa razy więcej abstynentów niż wśród mężczyzn (21% w stosunku do 10%). Z przeprowadzonych badań wynika, że w ciągu 9 lat nastąpił wzrost spożycia alkoholu wśród kobiet- w roku 2010 abstynencję deklarowała, co trzecia kobieta. Biorąc pod uwagę grupy wiekowe, to alkohol najczęściej piją badani w wieku 25-34 lata. Natomiast w 2010 roku relatywnie najwięcej pijących alkohol było wśród najmłodszych badanych (18-24 lata). Uzyskane wyniki pozwalają na stwierdzenie, że styl konsumpcji alkoholu nie zmienia się wraz z upływem czasu. Sytuacja wygląda podobnie w przypadku osób z grupy wiekowej 65 lat i więcej, którzy 9 lat temu plasowali się w przedziale 55-64 lata- odsetek abstynentów wśród tych osób jest stały i wynosi 28%².

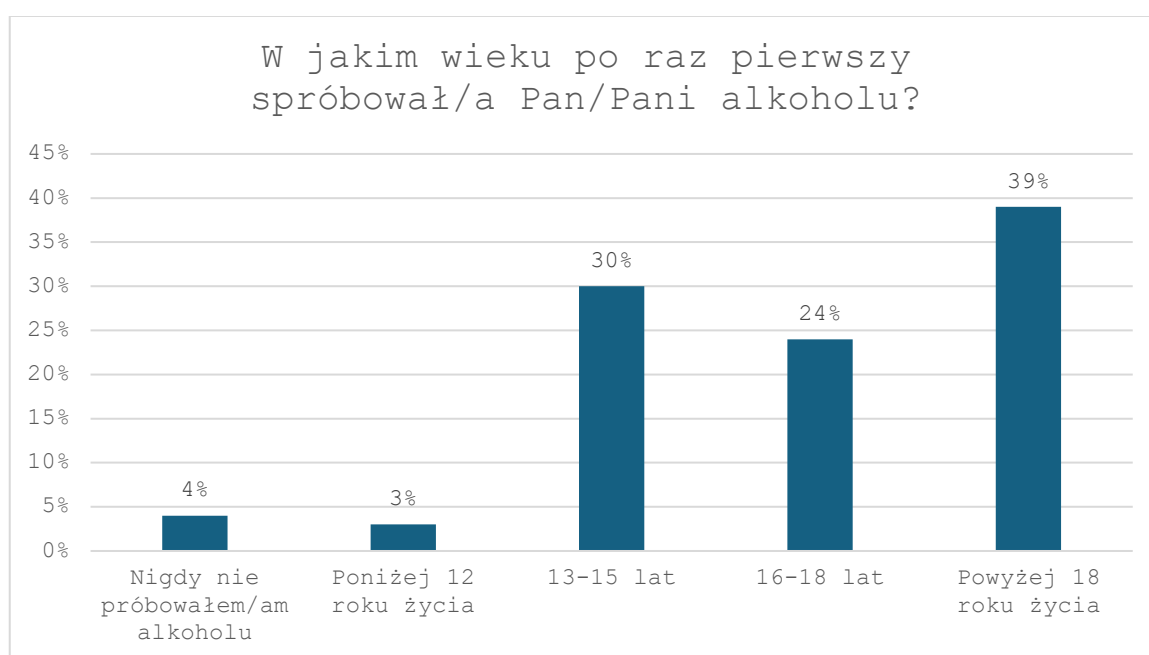
Jeżeli chodzi o częstotliwości spożywania alkoholu, to większość Polaków (56%) deklaruje, że pije alkohol okazjonalnie, 8% spożywa go często, a co trzeci unika okazji do picia alkoholu lub w ogóle go nie spożywa. Porównując te wyniki z wynikami badań CBOS

¹ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

² Tamże.

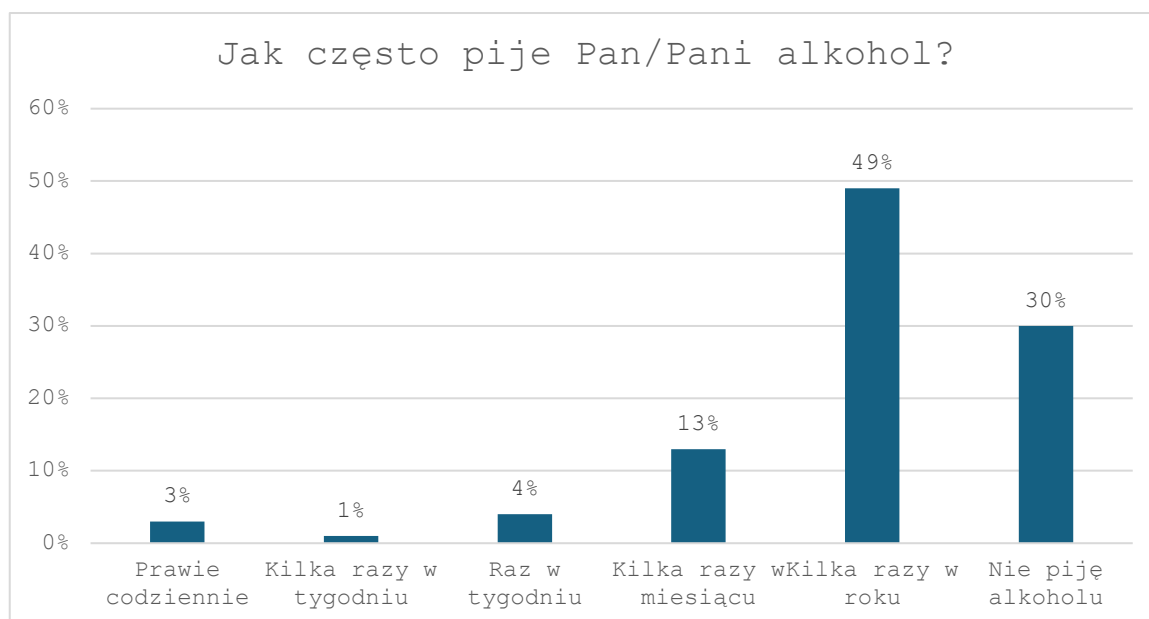
z 2010 r. zmniejszył się odsetek osób deklarujących częste picie (z 11% do 8%) i całkowitych abstynentów (z 22% do 16%). Jednakże, wzrósł udział osób spożywających alkohol czasami, z dobrej okazji, ale nie często (z 50% do 56%)³.

W ankiecie przeprowadzonej wśród mieszkańców Gminy Dobroń również zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców na temat alkoholu. Pierwszą z poruszanych kwestii był **wiek inicjacji alkoholowej**. 24% przyznaje, że **pierwszy raz pili alkohol pomiędzy 16 a 18 rokiem życia**, a 39% respondentów wskazało, że **inicjacja alkoholowa miała miejsce powyżej 18 roku życia**, 30% pomiędzy 13. a 15. rokiem życia, 3% poniżej 12 roku życia oraz 4% nigdy nie próbowało alkoholu.

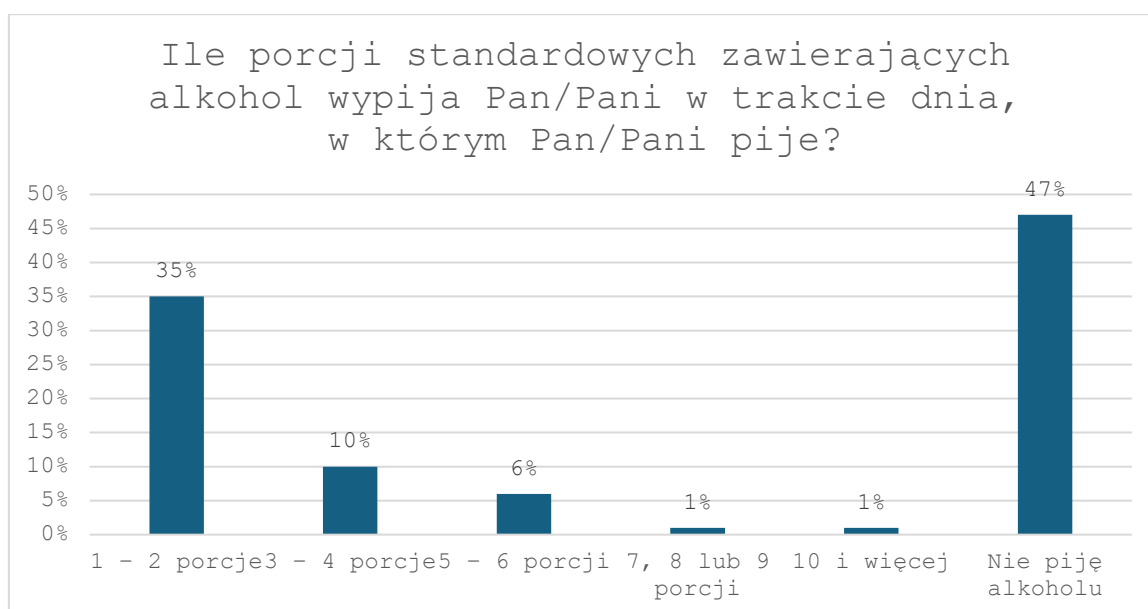
Następnym badanym obszarem była częstotliwość spożywania alkoholu. Do picia alkoholu kilka razy w miesiącu przyznało się – 13% badanych, raz w tygodniu – 4%, kilka razy w tygodniu – 1%, kilka razy w roku – 49% badanych. 30% nie pije alkoholu, a 3% pije prawie codziennie.

³ Tamże.

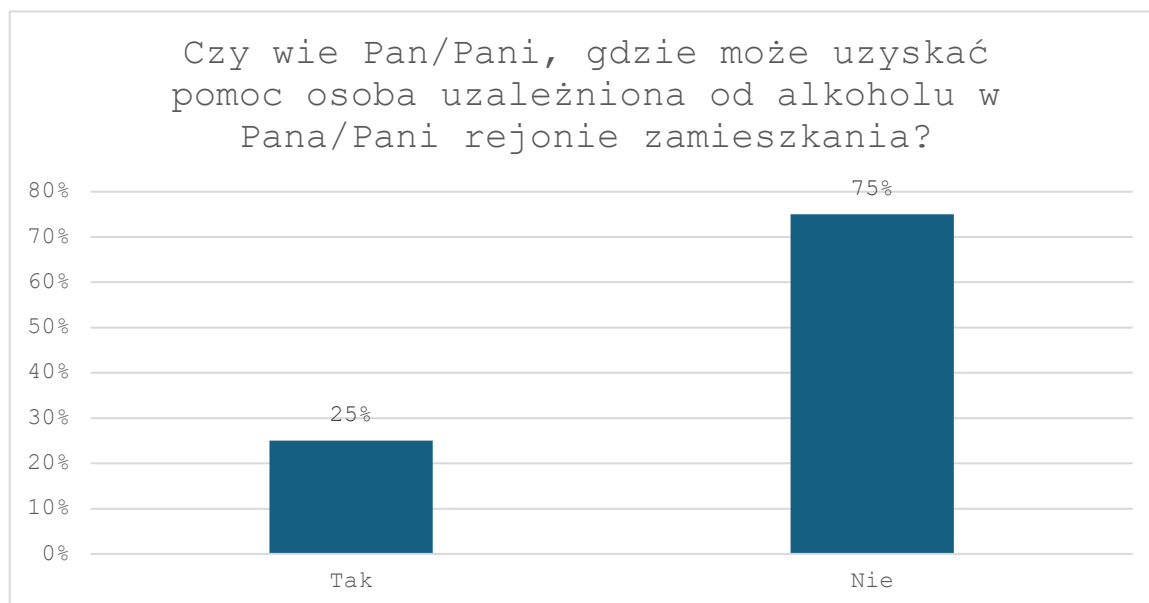

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu interesujące były także **ilości jego jednorazowego wypicia**. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani zaznaczali najczęściej, że spożywają jednorazowo 1-2 porcje alkoholu – 35%, 3-4 porcje alkoholu – 10%, 5-6 porcji alkoholu – 6%, 7, 8 i 9 porcji – 1%, 10 i więcej – 1% oraz 47% nie pije alkoholu.

Co ważne, **75% badanych nie wie, gdzie może zgłosić się po pomoc osoba uzależniona od alkoholu.**

Następnie ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, w jakim stopniu zgadzają się z określonymi stwierdzeniami. Pierwsze ze stwierdzeń dotyczyło mitu, jakoby **alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce**. Łącznie **88%** badanych** zaznaczyło, iż **nie zgadza się z powyższym stwierdzeniem**.

Kolejne stwierdzenie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **82%* badanych mieszkańców** zgadza się ze stwierdzeniem, że „dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany”. **81%*** respondentów ocenia **osoby pijące alkohol, jako zagrażające lub raczej zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym**. **64%** badanych** uważa, że **osoby nieletnie nie mają łatwości w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach**.

98%** respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie** nawet niewielkich ilości alkoholu, a także, że **prowadzenie samochodu po spożyciu alkoholu jest bezpieczne – 98%****. Kolejno, **98%**** ankietowanych jest zdania, że **picie alkoholu nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych**.

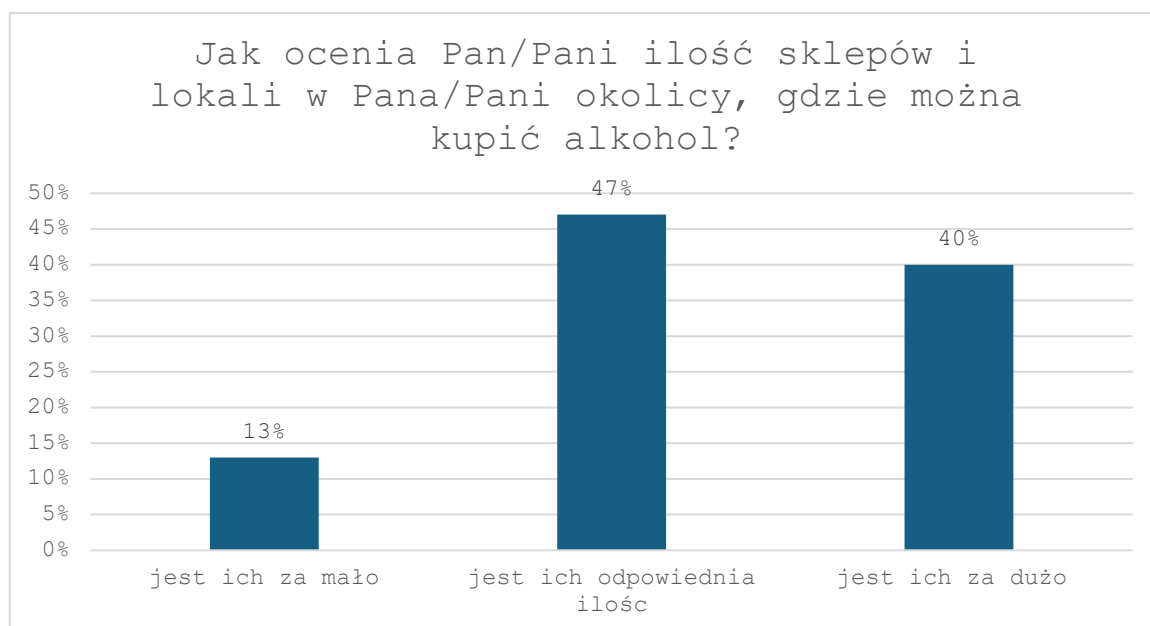
Zgodność z twierdzeniami na temat alkoholu – dorośli mieszkańcy.

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce	4%	8%	23%	65%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany	60%	22%	12%	6%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym	48%	33%	17%	2%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach	15%	21%	40%	24%
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych	1%	1%	21%	77%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne	1%	1%	8%	90%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu	2%	0%	3%	95%

*suma odpowiedzi zdecydowanie zgadzam się i raczej zgadzam się

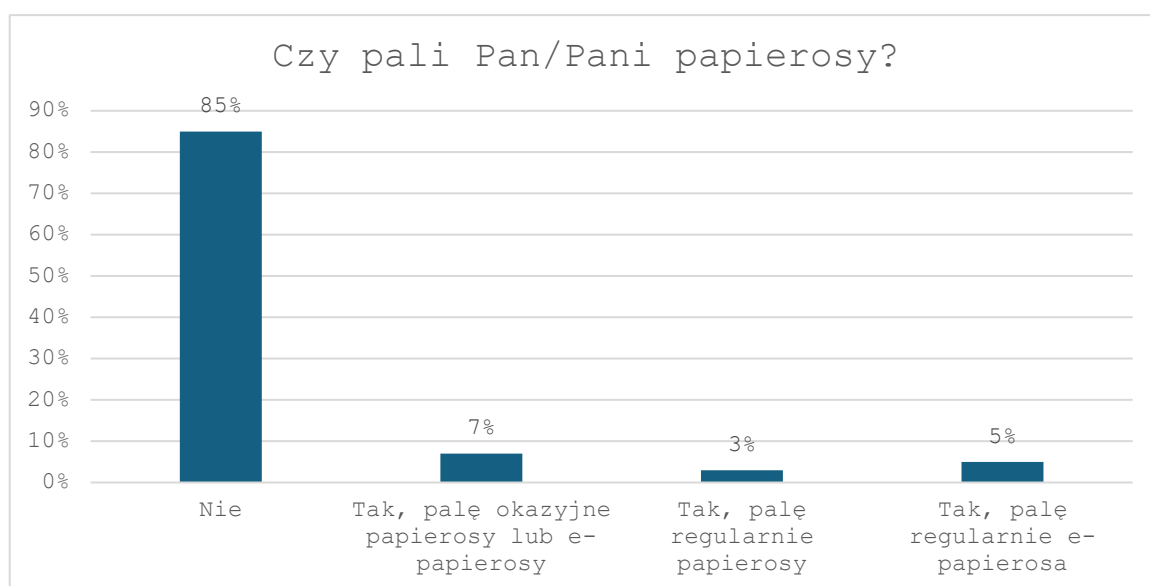
** suma odpowiedzi zdecydowanie nie zgadzam się i raczej nie zgadzam się

Zapytano mieszkańców również o ich zdanie na temat ilości sklepów i lokali, w których można kupić alkohol. 40% badanych mieszkańców uważa, że jest ich za dużo oraz 47% wskazuje na ich odpowiednią ilość.

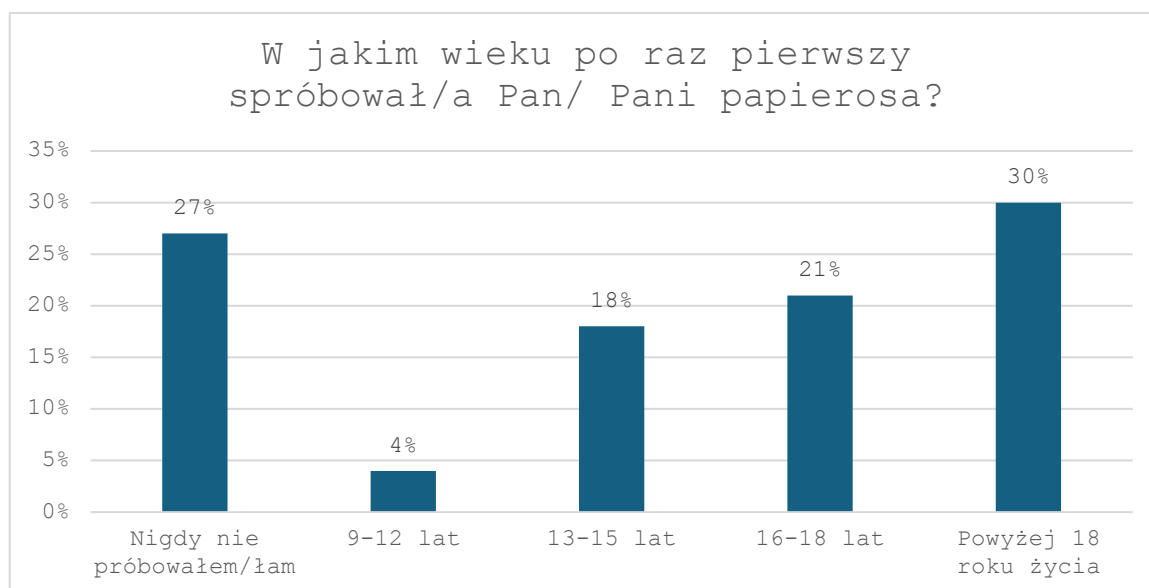

Substancje uzależniające: nikotyna

3% respondentów pali regularnie papierosy, 5% pali regularnie e-papierosy. 7% pali okazjonalnie papierosy lub e-papierosy, a 85% nie pali w ogóle papierosów.

Jeżeli chodzi o wiek inicjacji nikotynowej, to 30% wskazało, że inicjacja nikotynowa miała miejsce, gdy byli już pełnoletni. 21% respondentów przyznało, że pierwszy raz zapalili papierosa w wieku pomiędzy 16. a 18. rokiem życia, a 18% pomiędzy 13. a 15. rokiem życia, a 4% pomiędzy 9. a 12. rokiem życia. 27% nigdy nie próbowało.

Substancje psychoaktywne: narkotyki i dopalacze

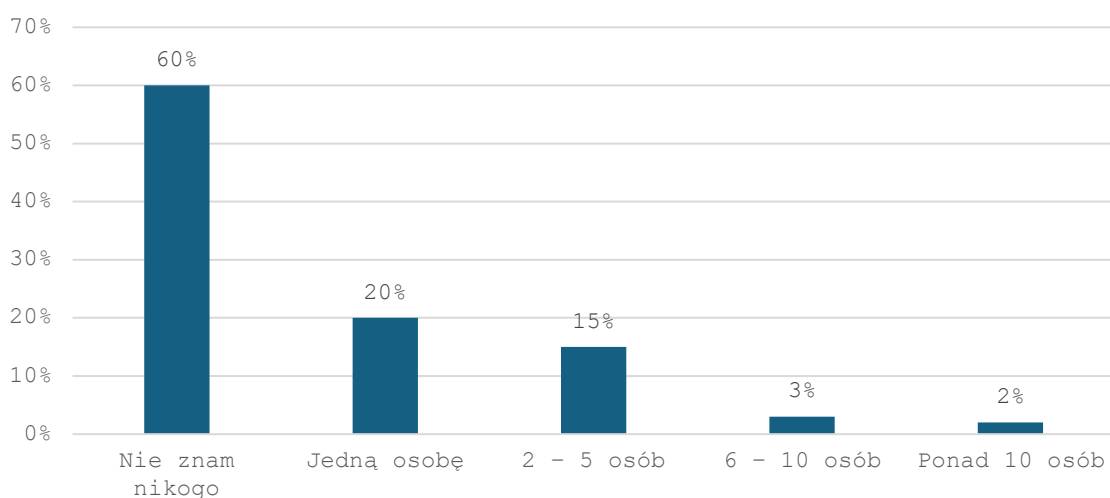
Według danych z badań populacyjnych odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest 16 razy niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano na poziomie 89,7% (badanie z 2014 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)⁴.

60% mieszkańców Gminy Dobroń twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób, które przyjmują narkotyki lub dopalacze. 20% twierdzi, że zna jedną osobę przyjmującą substancje odurzające, 15% zna od 2 do 5 osób, 3% zna od 6 do 10 osób oraz 2% zna ponad 10 osób.

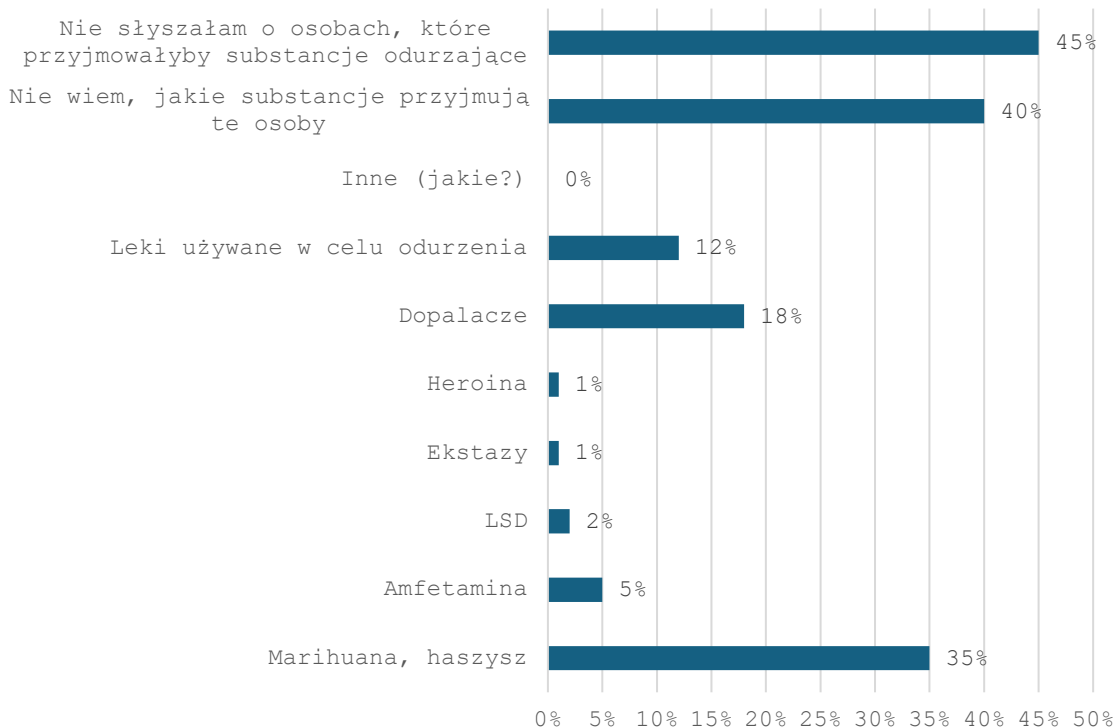
35% badanych wskazuje najczęściej na marihuanę i haszysz, 18% na dopalacze oraz 12% na leki jako substancje przyjmowane w celu odurzenia a 45% nie słyszało o osobach, które przyjmowałyby substancje odurzające. 40% nie wie, jakie substancje przyjmuje te osoby.

⁴ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, *Raport o stanie narkomanii w Polsce- 2019*, Warszawa 2019.

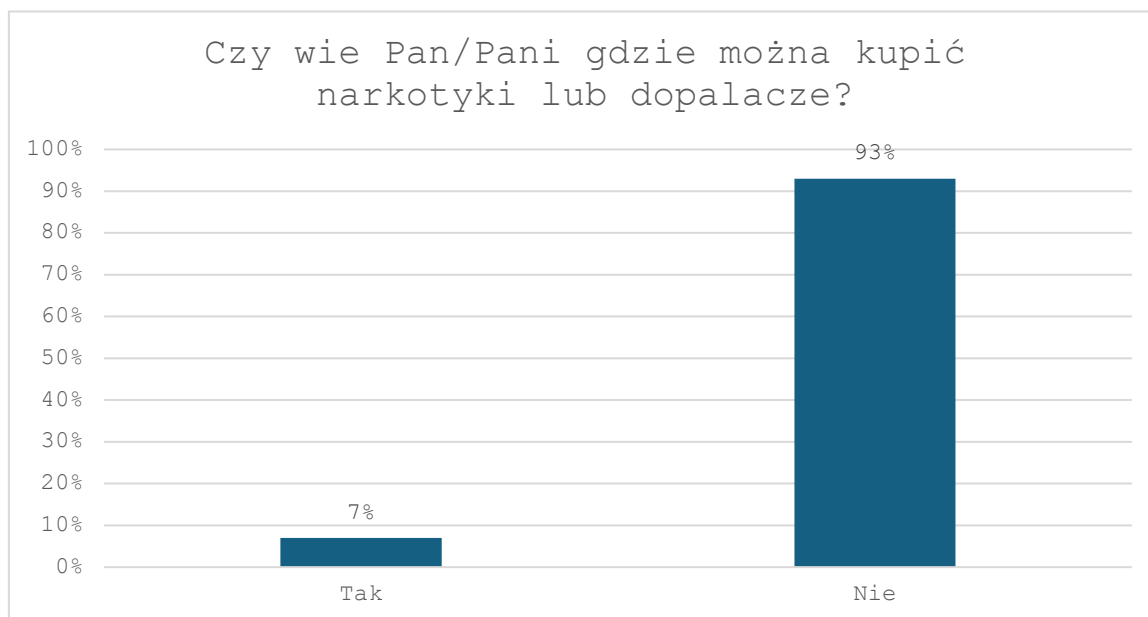
Ile zna Pan/Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?

Jakie substancje odurzające są przyjmowane przez osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) z Pana/Pani otoczenia? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

93% respondentów wskazało, że nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Rozmowa na temat działania i szkodliwości substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze czy papierosy, odgrywa kluczową rolę w profilaktyce uzależnień wśród dzieci i młodzieży. Źródło tych informacji ma istotne znaczenie, ponieważ wpływa na wiarygodność przekazu oraz gotowość młodych osób do podejmowania świadomych decyzji.

Hazard

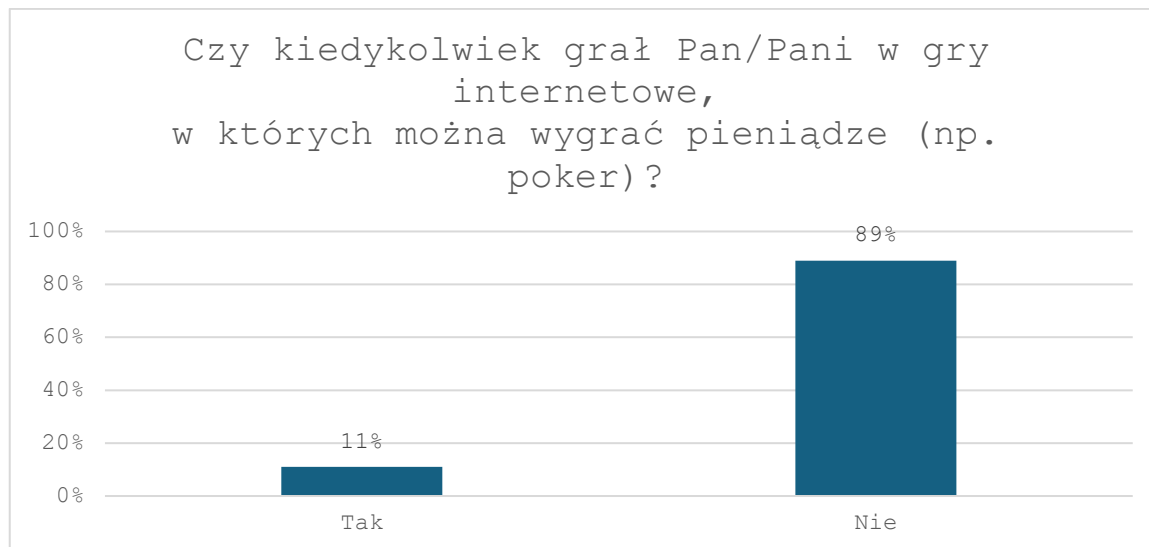
Przez wiele lat uzależnienie kojarzone było jedynie z zażywaniem substancji psychoaktywnych, jednakże coraz częściej kojarzy się ono również z czynnościami. Uzależnienie behawioralne określa takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Formalnie, do grupy tych zaburzeń możemy zaliczyć jedynie zaburzenie uprawiania hazardu, ponieważ od maja 2013 (data opublikowania klasyfikacji DSM-V) występuje ono w klasyfikacji zaburzeń psychicznych Amerykańskiego Towarzystwa Psychiatrycznego.

Hazard patologiczny, jak i zaburzenie uprawiania hazardu, można zdefiniować jako niekontrolowaną potrzebę (przymus) uprawiania hazardu, która z czasem staje się coraz silniejsza i upośledza funkcjonowanie jednostki – prowadzi do problemów natury osobistej, społecznej i zawodowej. Większość osób, które uprawiają hazard, można zaliczyć do graczy

rekreacyjnych, którzy grę traktują jako jedną z wielu rozrywek i są w stanie kontrolować zachowanie związane z graniem (np. przestać grać po kolejnej przegranej).

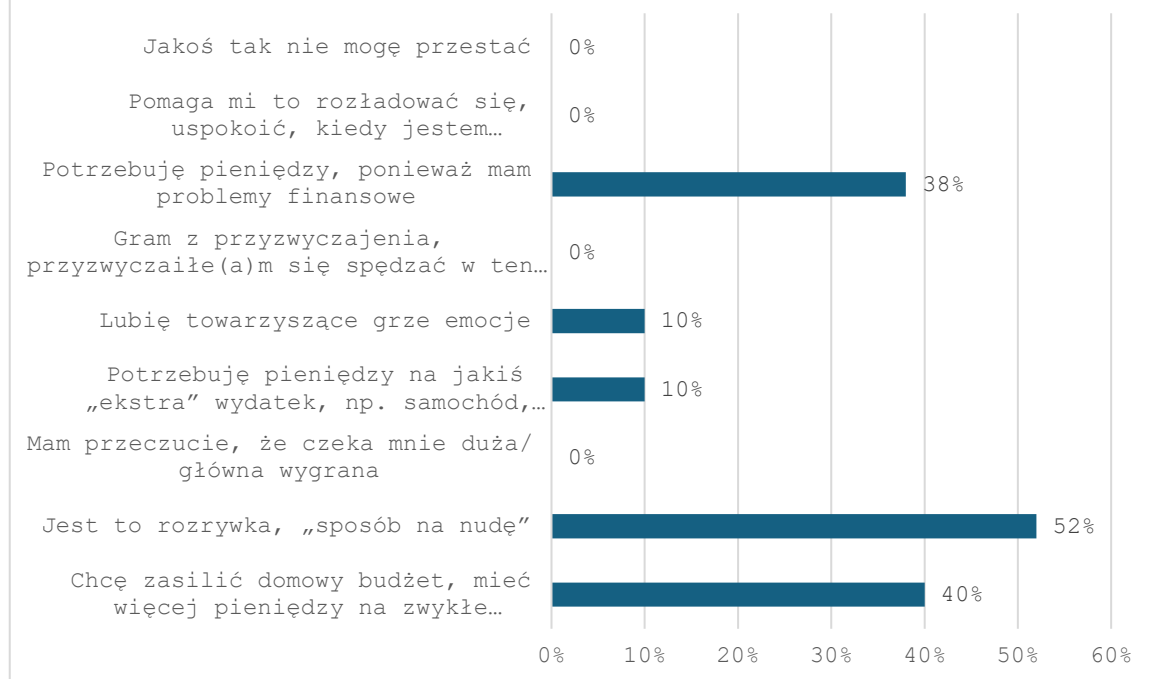
Zapytano zatem badanych o to, czy kiedykolwiek grali w gry internetowe, w których można wygrać pieniądze (np. poker). **89% wskazało, że nie grało nigdy w tego rodzaju gry.**

Uzależnienie od hazardu jest uznawane za przewlekłe i niewyleczalne schorzenie. Oznacza to, że powrót hazardzisty do bezpiecznego grania jest niemożliwy, zawsze wymknie się ono spod kontroli nawet, gdy przerwa w graniu była stosunkowo długa. Abstynencja od grania, nawet relatywnie długa, nie jest dowodem na wyleczenie i brak choroby. Uzależnienie od hazardu wymaga kompleksowego leczenia psychoterapeutycznego (psychoterapia indywidualna, rodzinna) i być może włączenia psychiatrycznego leczenia farmakologicznego. Podobnie, jak w przypadku uzależnienia od alkoholu, tu również występuje mechanizm współuzależnienia rodziny jako skutek uzależnienia członka rodziny.

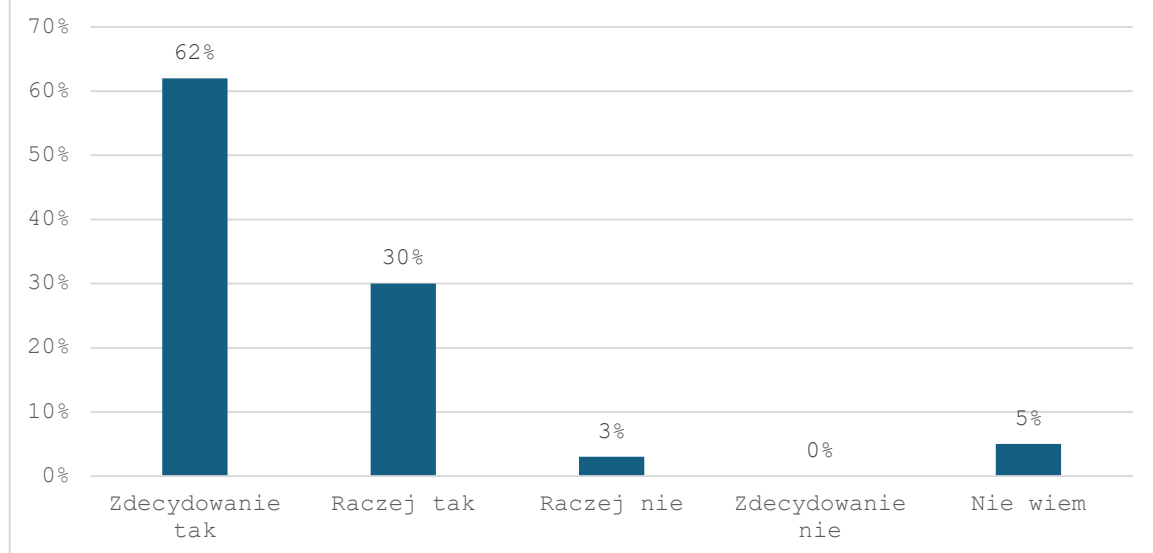
Granie w gry na pieniądze jest dla wielu osób motywowane różnorodnymi przyczynami, zarówno praktycznymi, jak i emocjonalnymi. Głównymi powodami grania w gry na pieniądze wśród badanych mieszkańców są: traktowanie tego jako rozrywkę, sposób na „nudę” (52%), a także potrzeba pieniędzy z powodu problemów finansowych (38%) oraz jest to chęć zasilenia domowego budżetu, aby mieć więcej pieniędzy na zwykłe codzienne wydatki (40%).

Dlaczego grywa Pan/ Pani w gry na pieniądze? Proszę wskazać wszystkie istotne dla Pana/ Pani powody

92%* badanych mieszkańców twierdzi, że można się uzależnić od gier na pieniądze.

Czy, Pana/Pani zdaniem, można uzależnić się od gier na pieniądze?

*suma odpowiedzi zdecydowanie tak oraz raczej tak

Potrzeba realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień w opinii mieszkańców Gminy Dobroń

W pierwszej kolejności respondenci zostali poproszeni o ocenę rozpowszechnienia niektórych z uzależnień (zarówno uzależnień od substancji, jak i uzależnień behawioralnych) w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów jest odsetek mieszkańców, którzy wskazują dany problem, jako bardzo powszechny. Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że **mieszkańcy Gminy Dobroń za najbardziej rozpowszechnione uzależnienia w środowisku lokalnym uznali sieciologizm (85%), alkoholizm (82%) oraz nikotynizm (80%).**

Poniższa tabela przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi.

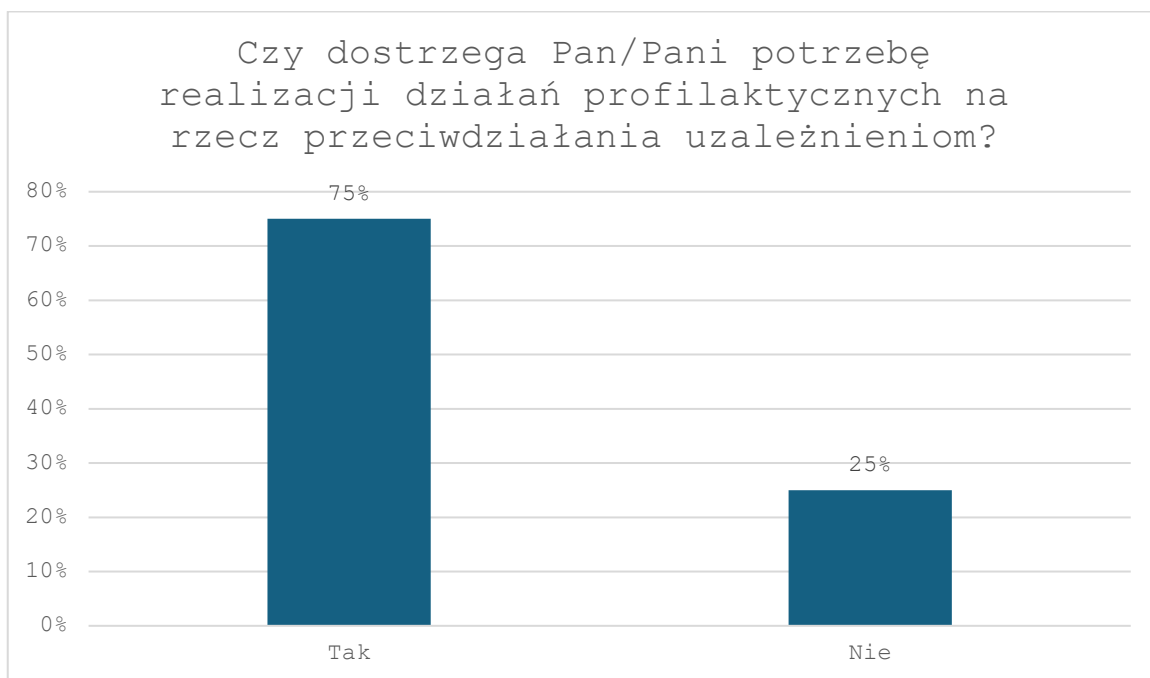
Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców.

	<i>Bardzo powszechne</i>	<i>Dość powszechne</i>	<i>Dość rzadkie</i>	<i>Bardzo rzadkie</i>	<i>Nie występują</i>
Alkoholizm	35%	47%	10%	7%	1%
Narkomania	2%	21%	42%	21%	14%
Nikotynizm	46%	34%	11%	7%	2%
Zakupoholizm	9%	23%	40%	19%	9%
Pracoholizm	10%	20%	44%	19%	7%
Sieciologizm	38%	47%	12%	1%	2%
Uzależnienie od hazardu	2%	19%	39%	28%	12%
Zaburzenia odżywiania	5%	13%	30%	34%	18%

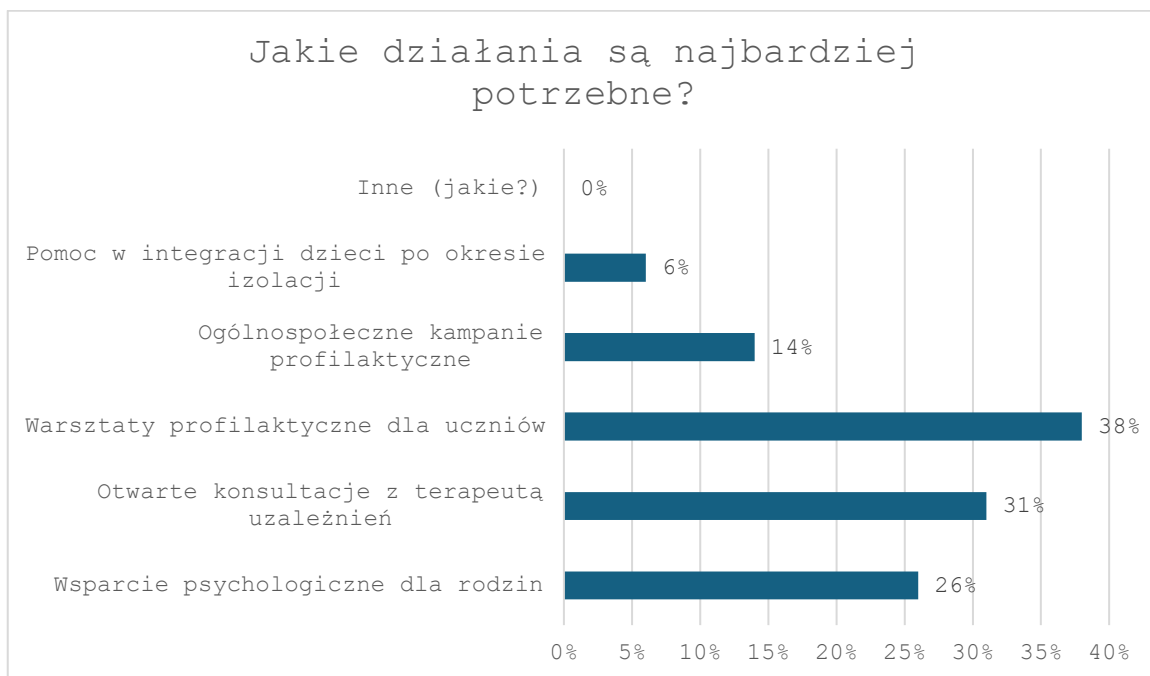
Mieszkańcy Gminy Dobroń zostali zapytani o to czy widzą potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz o to, jakie działania w tym obszarze są w ich opinii najbardziej potrzebne.

Jak wynika z przeprowadzonych badań – **75% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień.** Świadczyć to może o wysokim poziomie wiedzy mieszkańców na temat tego, jak istotne jest ograniczanie rozmiarów uzależnień oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z nimi związane, takim jak: groźne choroby i infekcje, wypadki drogowe, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z

innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi.

Mieszkańcy stwierdzili, że najbardziej potrzebne działania to warsztaty profilaktyczne dla uczniów – 38%, otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień – 31%, wsparcie psychologiczne dla rodzin – 26% oraz ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne – 14%.

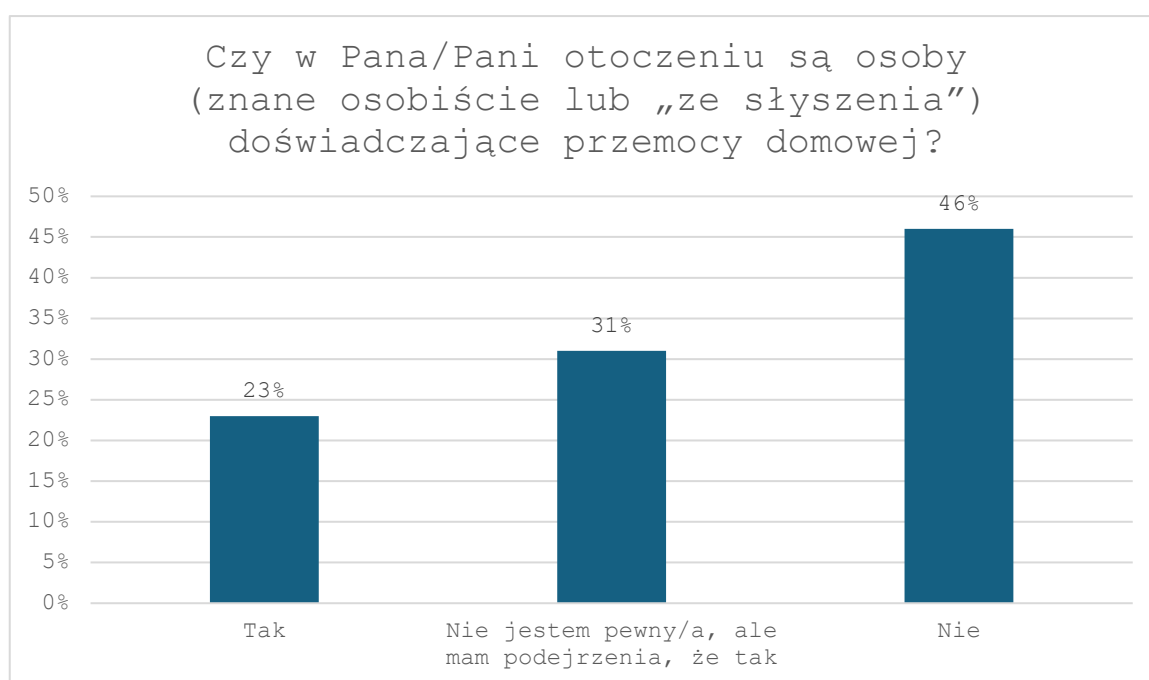

Przemoc domowa

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%),

przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstą (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła. Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecce (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)⁵. Wyniki te zbliżone do danych sprzed 3 lat, kiedy CBOS realizował podobne badania. Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając.

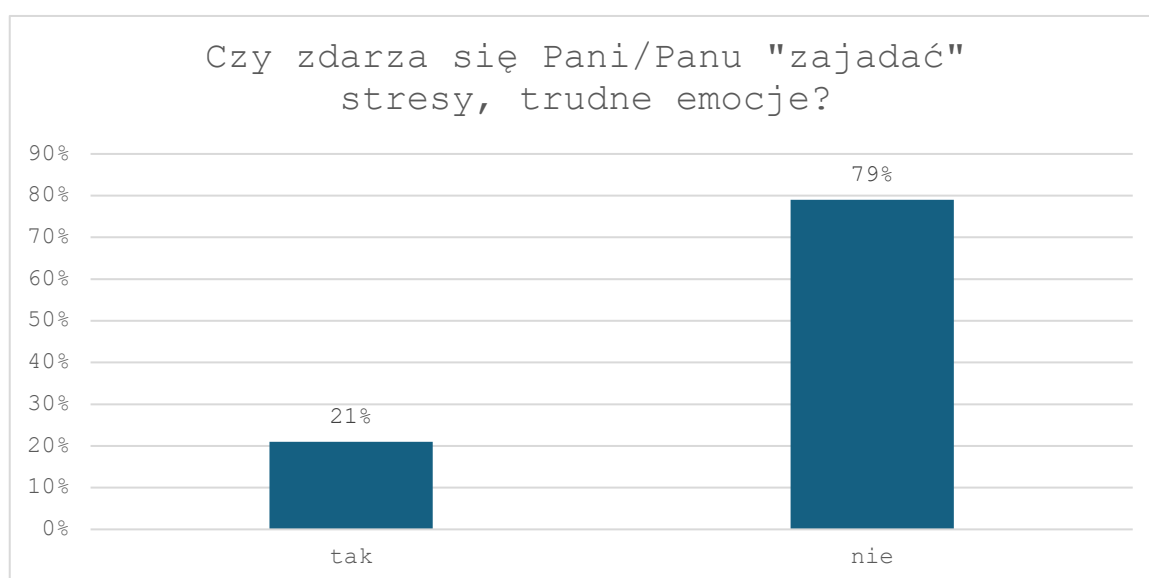
23% badanych zna osoby doświadczające przemocy domowej, a 31% nie jest pewna, ale ma podejrzenia, że tak jest.

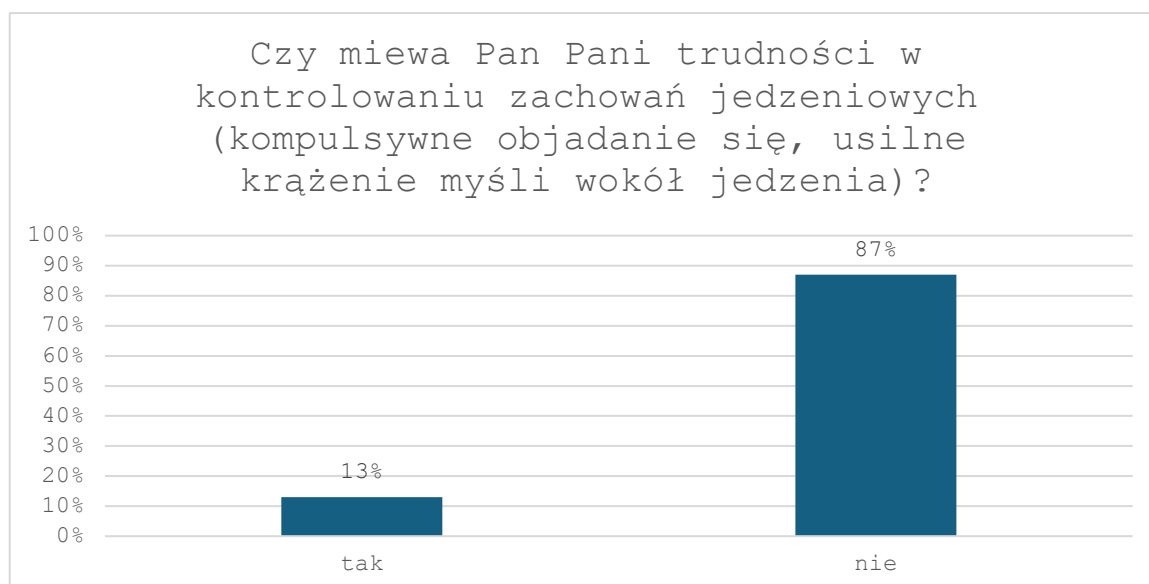
⁵ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

Zaburzenia odżywiania

Zaburzenia odżywiania to coraz częstszy problem zdrowotny i społeczny, który dotyka zarówno młodzież, jak i osoby dorosłe. Mogą one przyjmować różne formy – od anoreksji i bulimii, po kompulsywne objadanie się, będące często reakcją na stres lub napięcie emocjonalne. W badanej społeczności **21% respondentów zadeklarowało, że sięga po jedzenie w sytuacjach stresowych lub w obliczu trudnych emocji**. Tego rodzaju zachowania mogą prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych oraz utrzymywać niezdrowe strategie radzenia sobie z problemami. Dlatego niezbędne jest prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących zdrowego stylu życia i higieny psychicznej.

13% respondentów deklaruje, że ma trudności w kontrolowaniu zachowań jedzeniowych (kompulsywne objadanie się, usilne krążenie myśli wokół jedzenia).

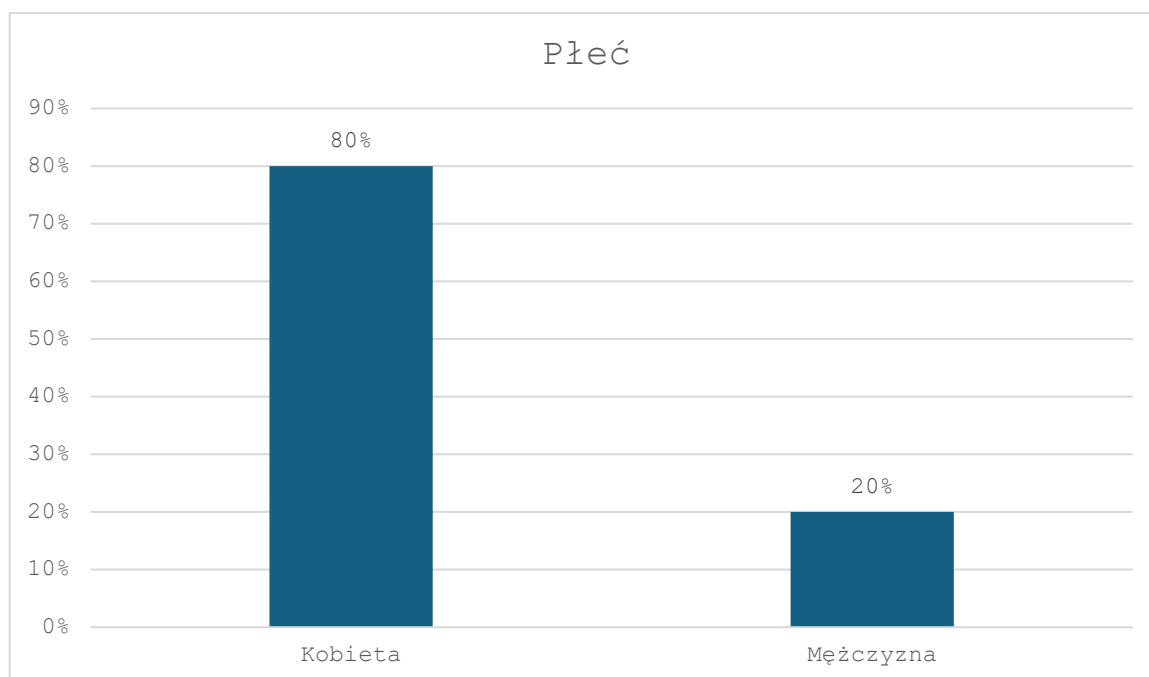
BADANIA WŚRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Metodologia

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących na terenie gminy są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

Grupa badana

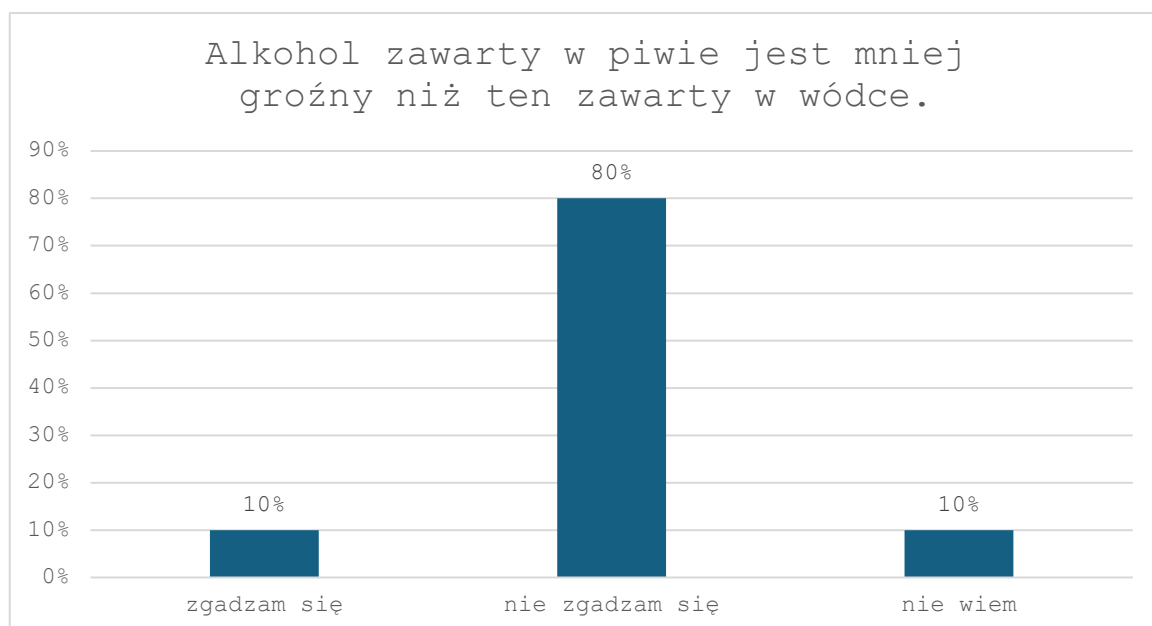
Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Dobroń, a wzięło w nim udział 20 osób, a w tym 80% kobiet i 20% mężczyzn.

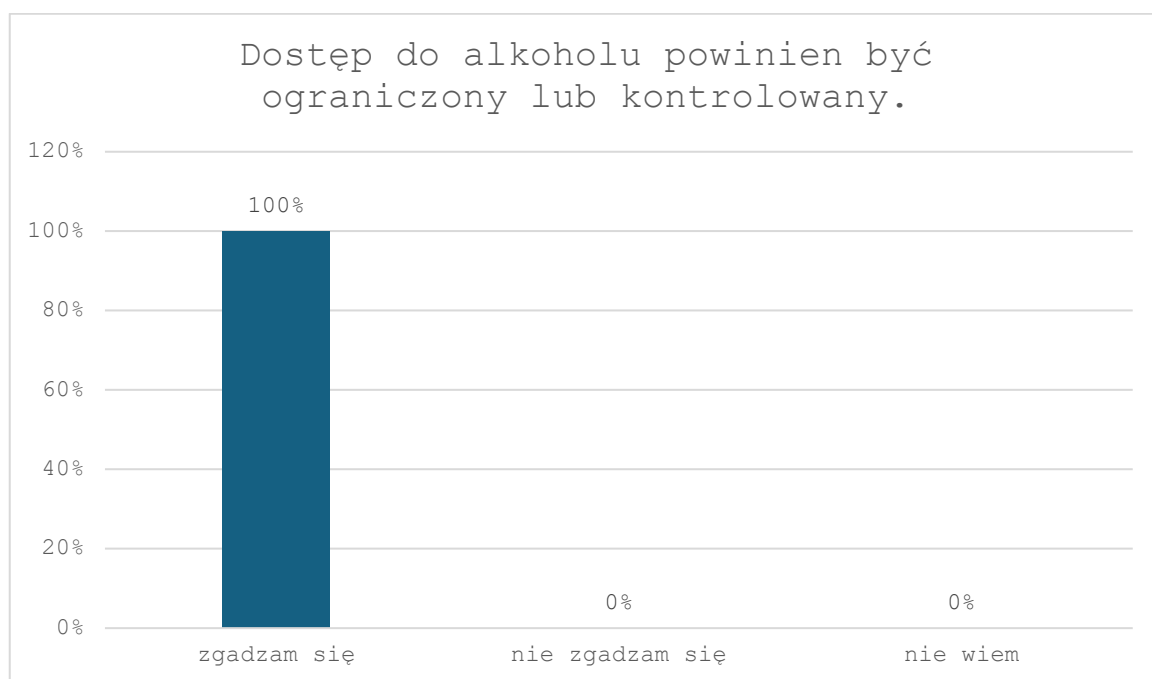
Wyniki badań

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

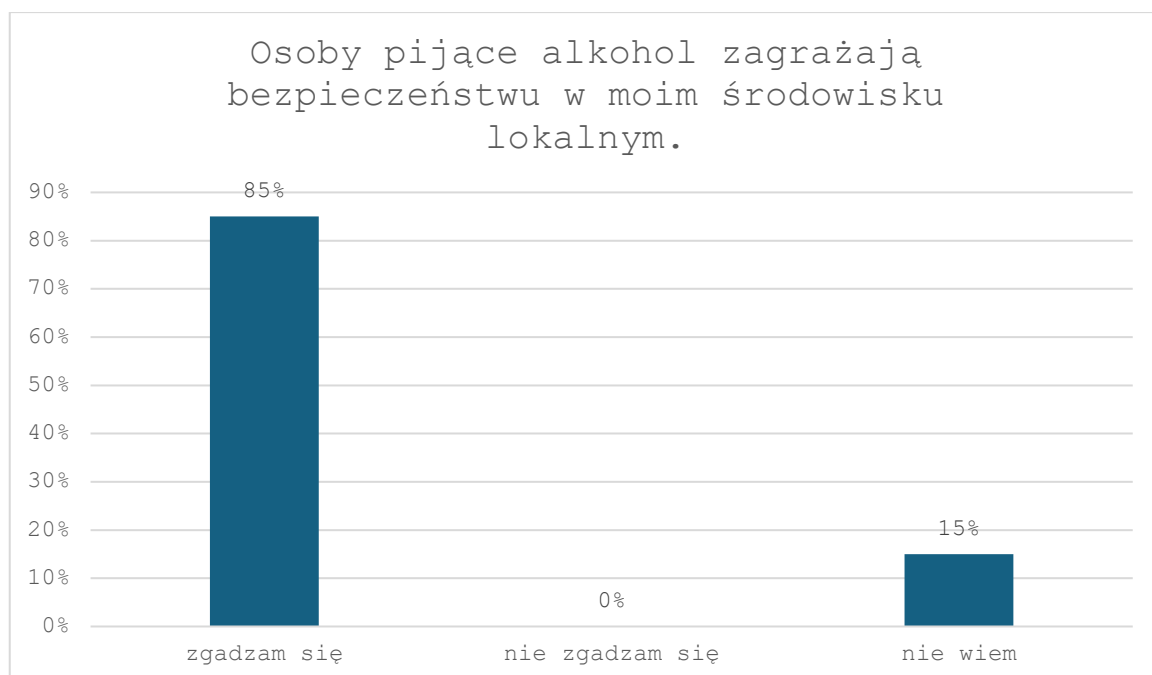
80% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce, 10% nie wie, a 10% zgadza się z tym twierdzeniem.

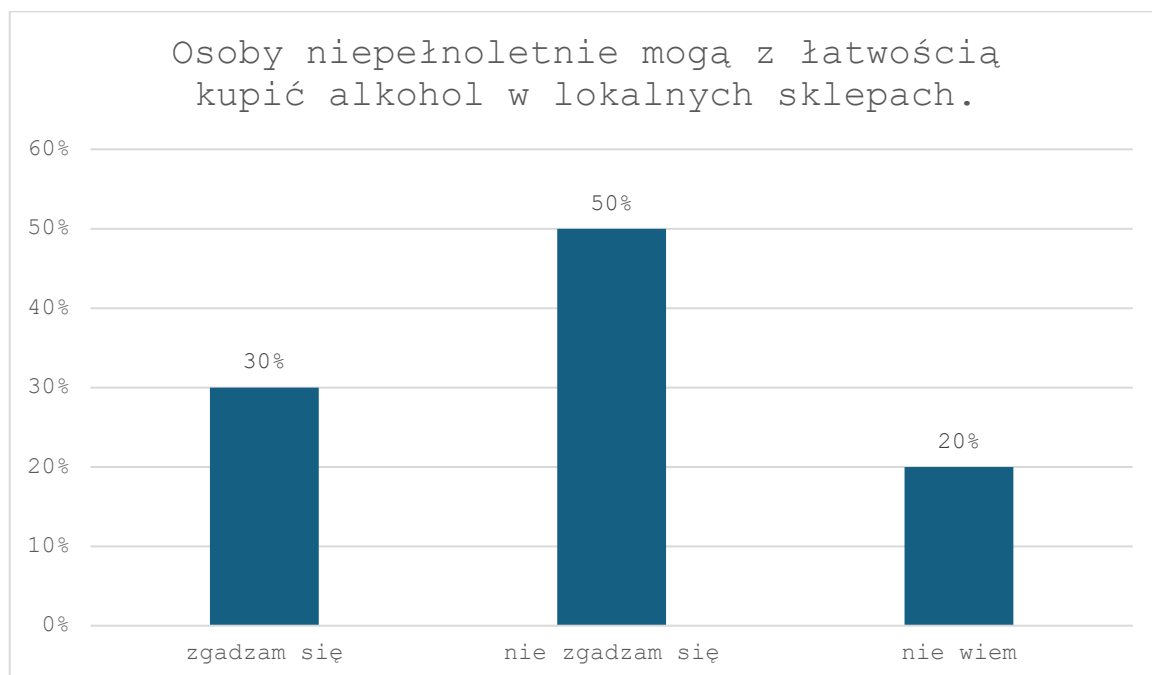
100% sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

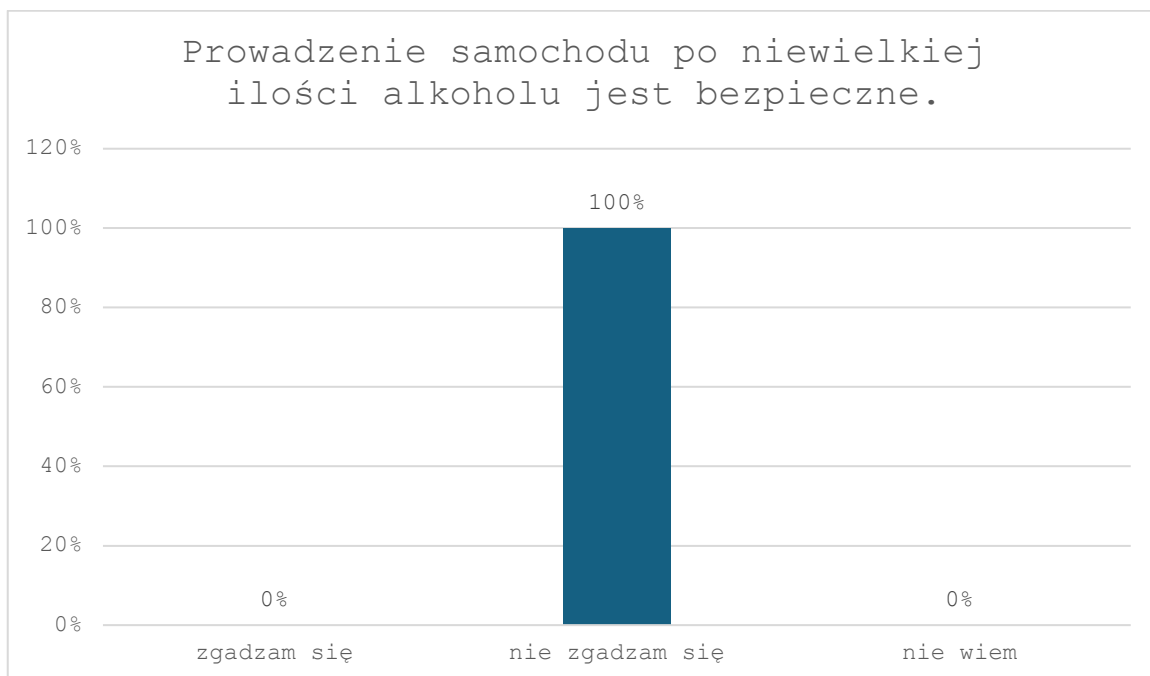
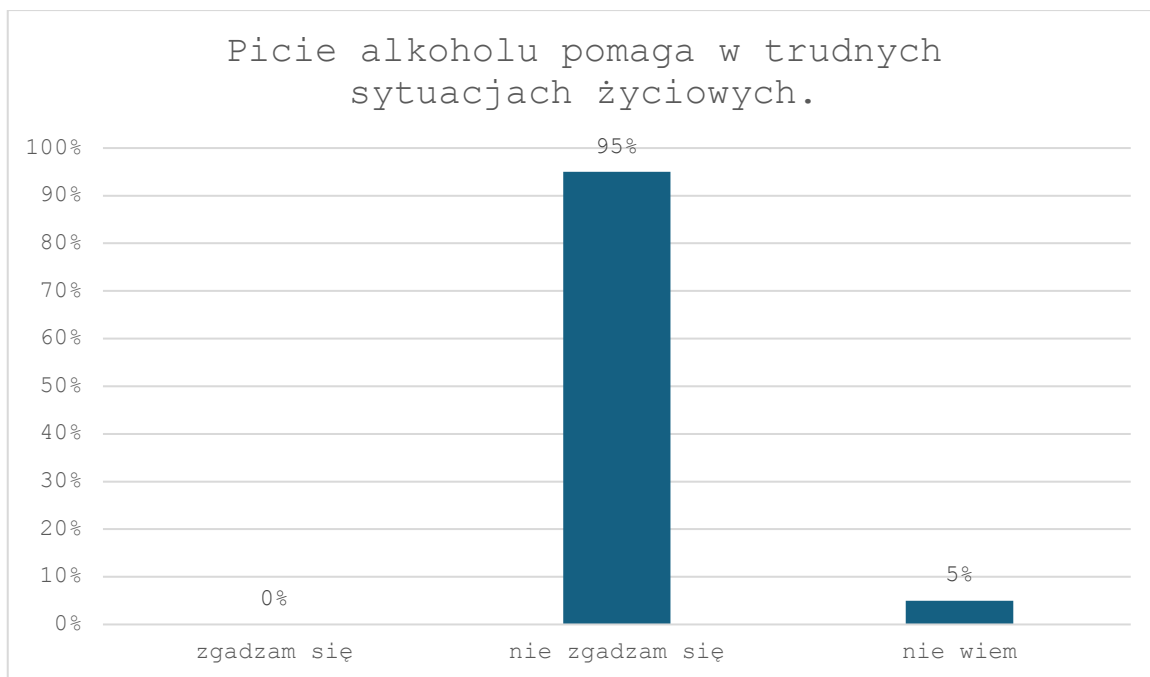
85% badanych uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

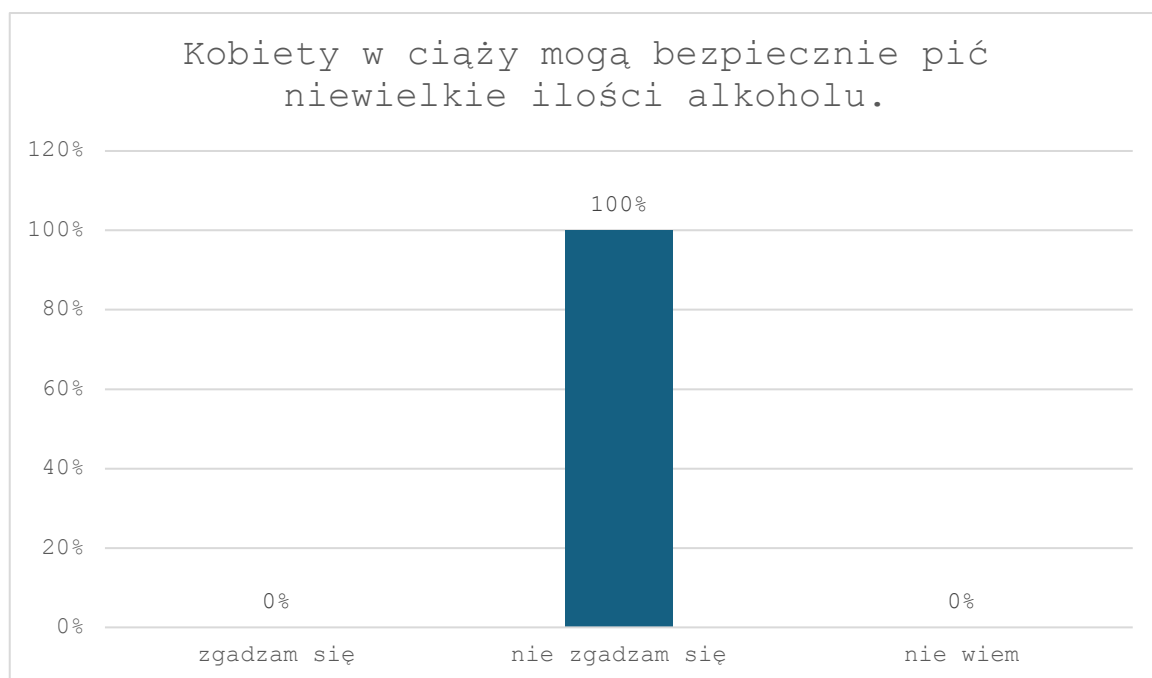

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **30% z przebadanych sprzedawców zgadza się ze stwierdzeniem, aby osoby małoletnie miały łatwy dostęp do alkoholu, a 20% nie wie. 50% nie zgadza się z tym stwierdzeniem.**

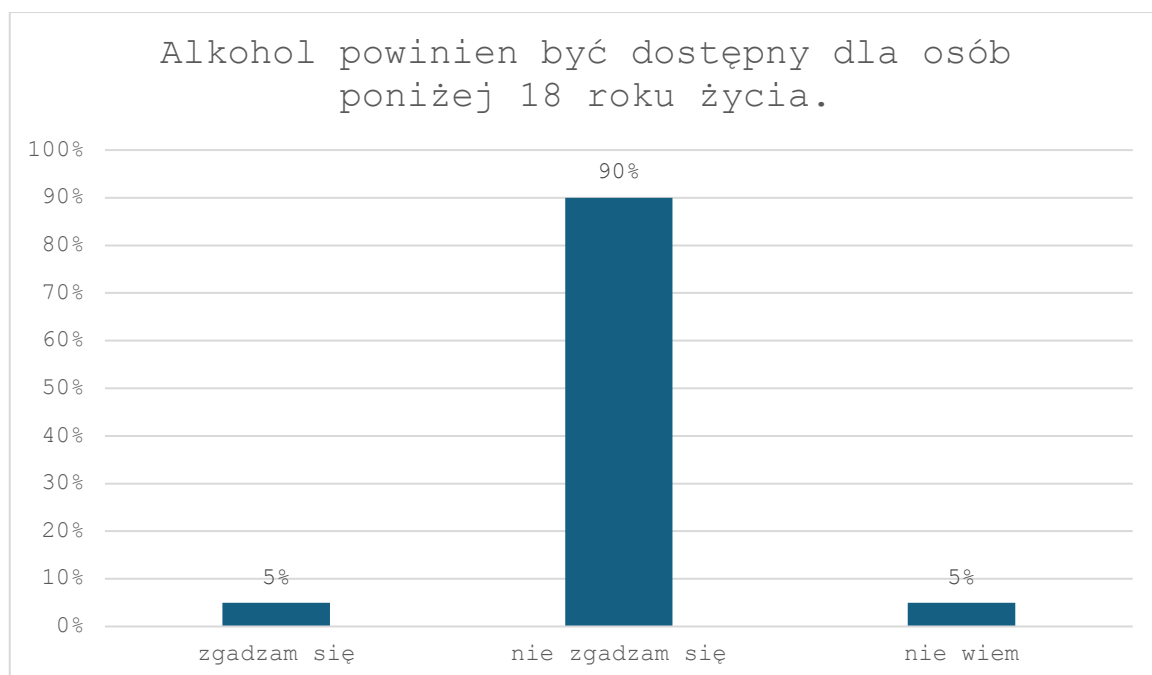

95% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, 100% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

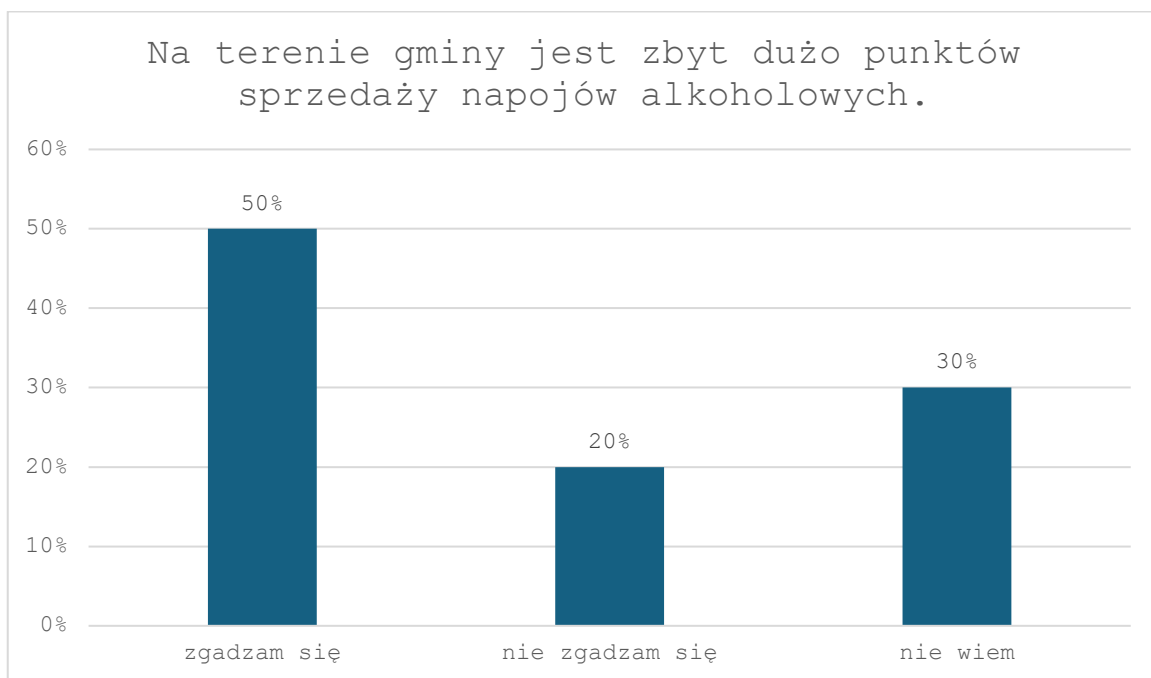

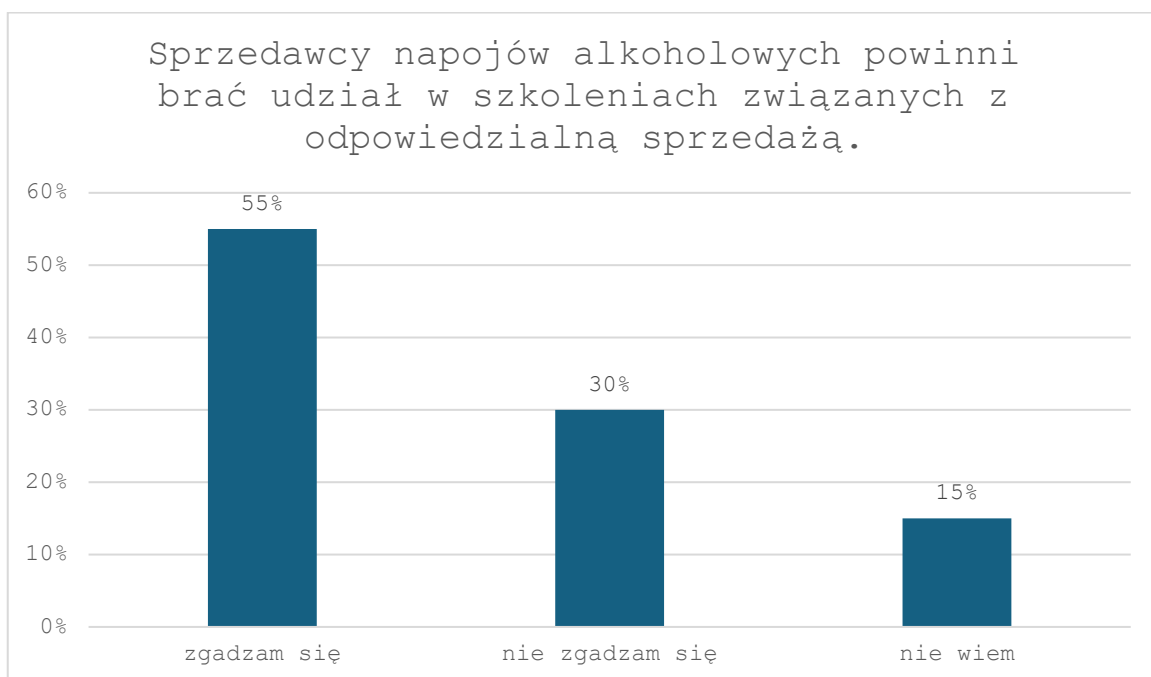
90% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Dobroń uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.

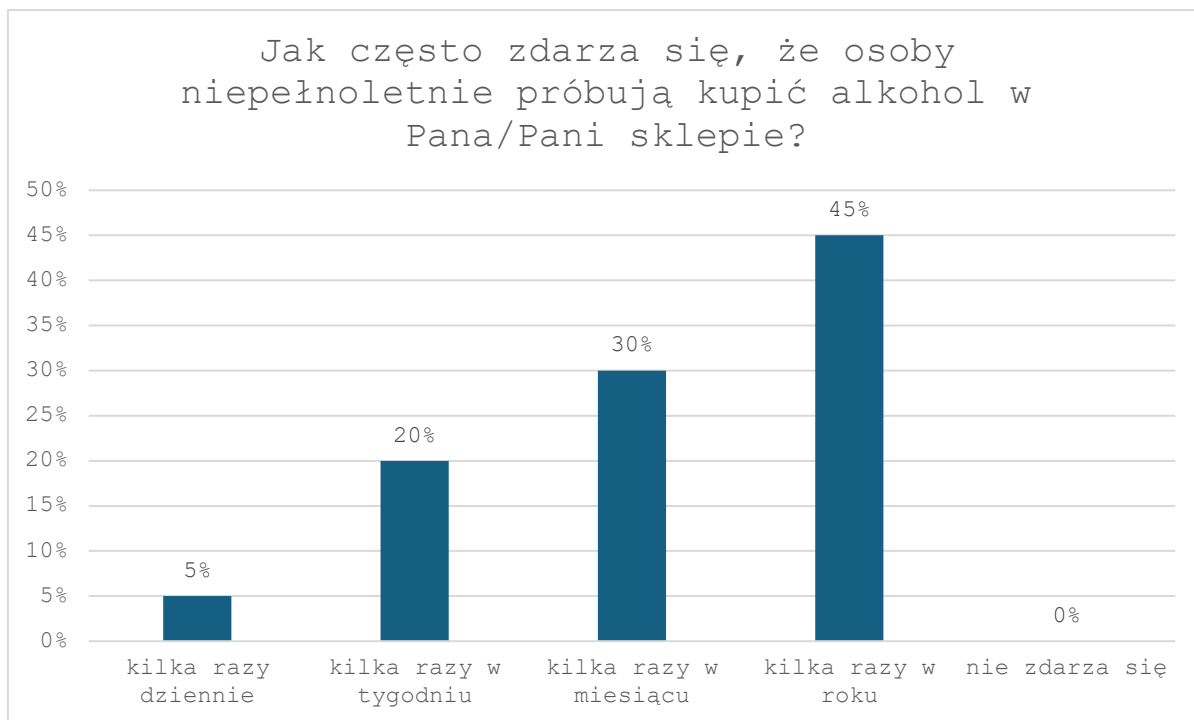
50% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że w okolicy jest zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych, 30% nie wie.

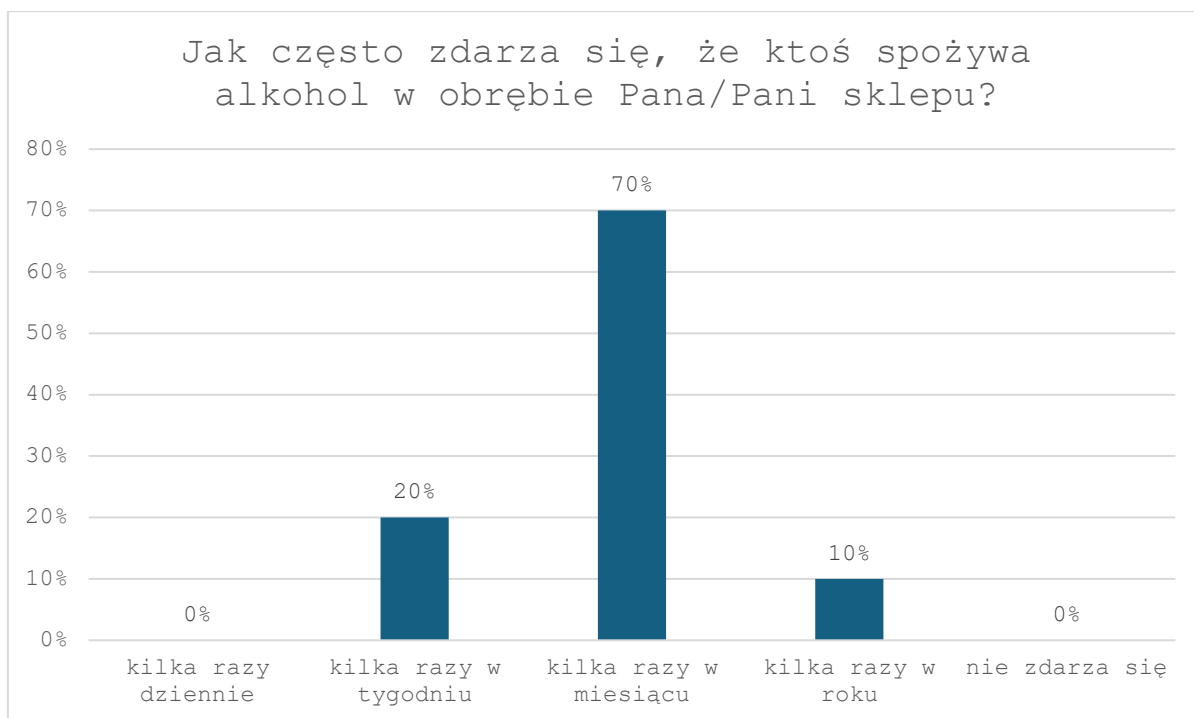
55% sprzedawców uważa, że powinni brać udział w szkoleniach związanych z odpowiedzialną sprzedażą, 30% twierdzi przeciwnie, a 15% nie wie.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Dobroń deklarują, że przypadki próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (45%), kilka razy dziennie (5%), kilka razy w miesiącu (30%) oraz kilka razy w tygodniu (20%).

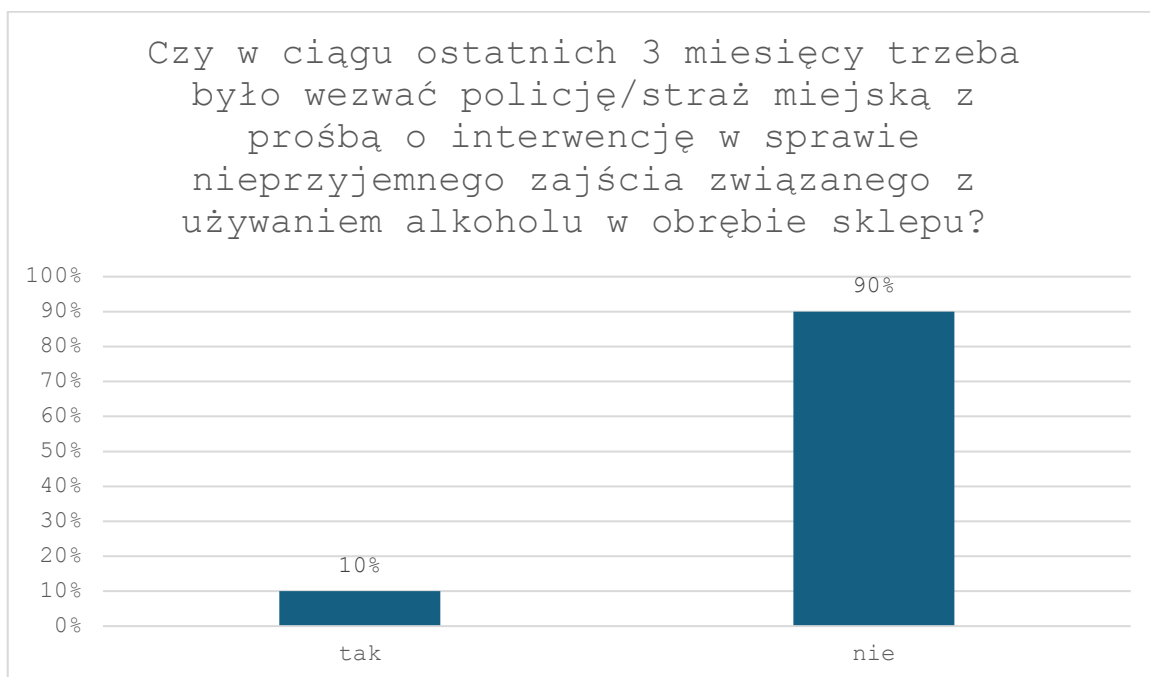
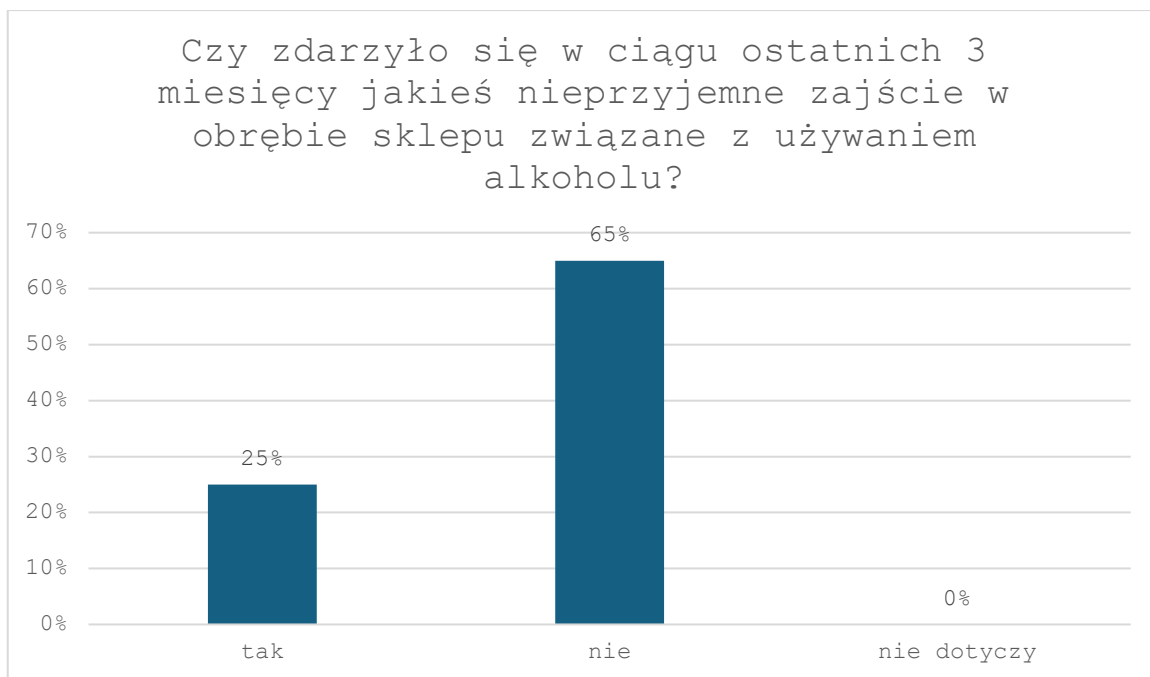

10% badanych stwierdziło, że spożywanie alkoholu w obrębie sklepu zdarza się kilka razy w roku, 20% kilka razy w tygodniu oraz 70% kilka razy w miesiącu.

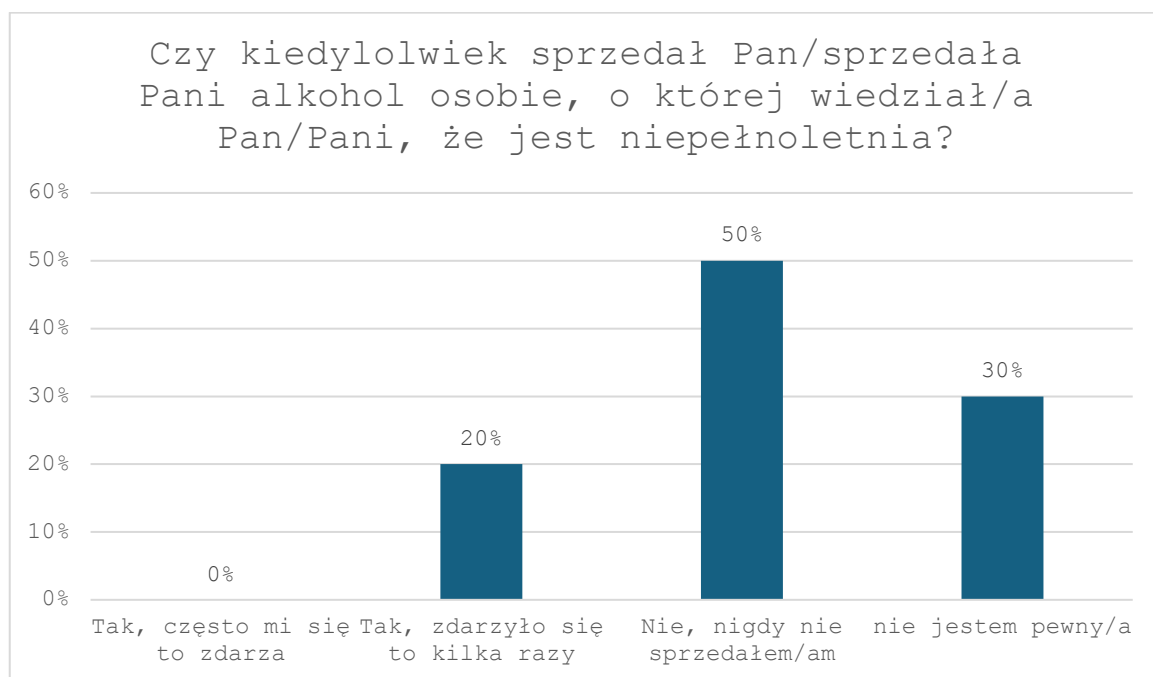

65% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

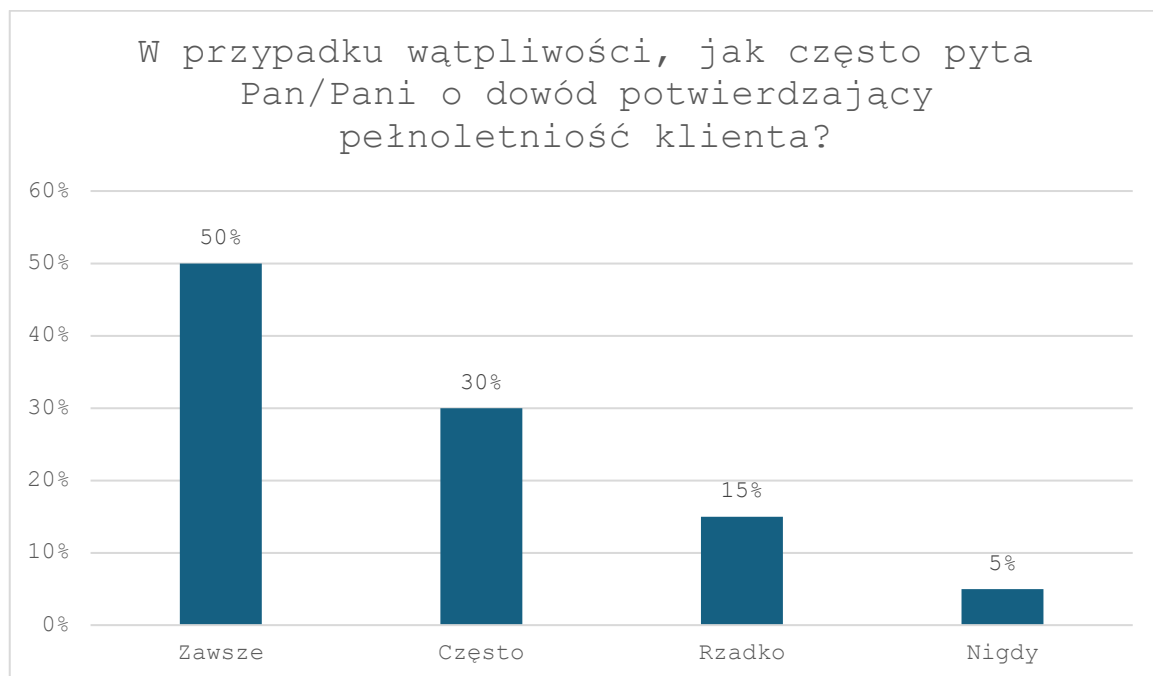
90% badanych sprzedawców deklaruje, że ciągu ostatnich 3 miesięcy nie było potrzeby wezwania policji z prośbą o interwencję w sprawie nieprzyjemnego zajścia w obrębie sklepu związanego z używaniem alkoholu.

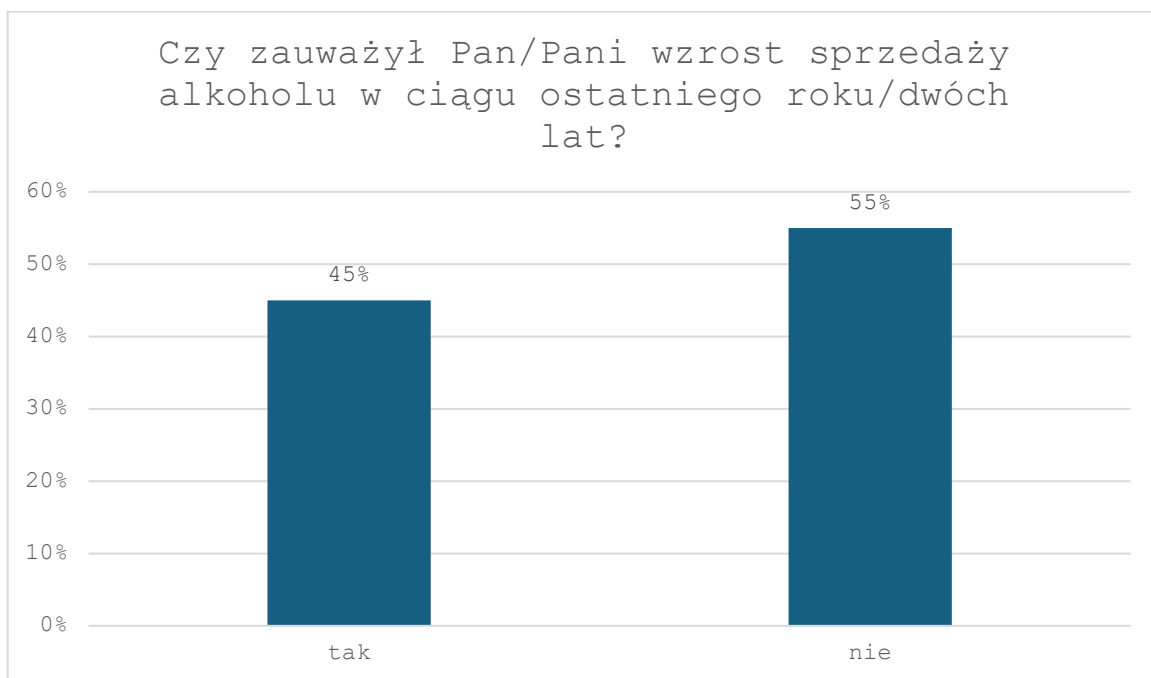
50% badanych sprzedawców napojów alkoholowych z Gminy Dobroń deklaruje, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, o której wiedzieli, że jest niepełnoletnia. 30% nie jest tego pewna, a 20% twierdzi, że zdarzyło się im to kilka razy.

W przypadku wątpliwości co do wieku, 50% ankietowanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek kupującego, 30% często, 15% robi to rzadko i 5% - nigdy.

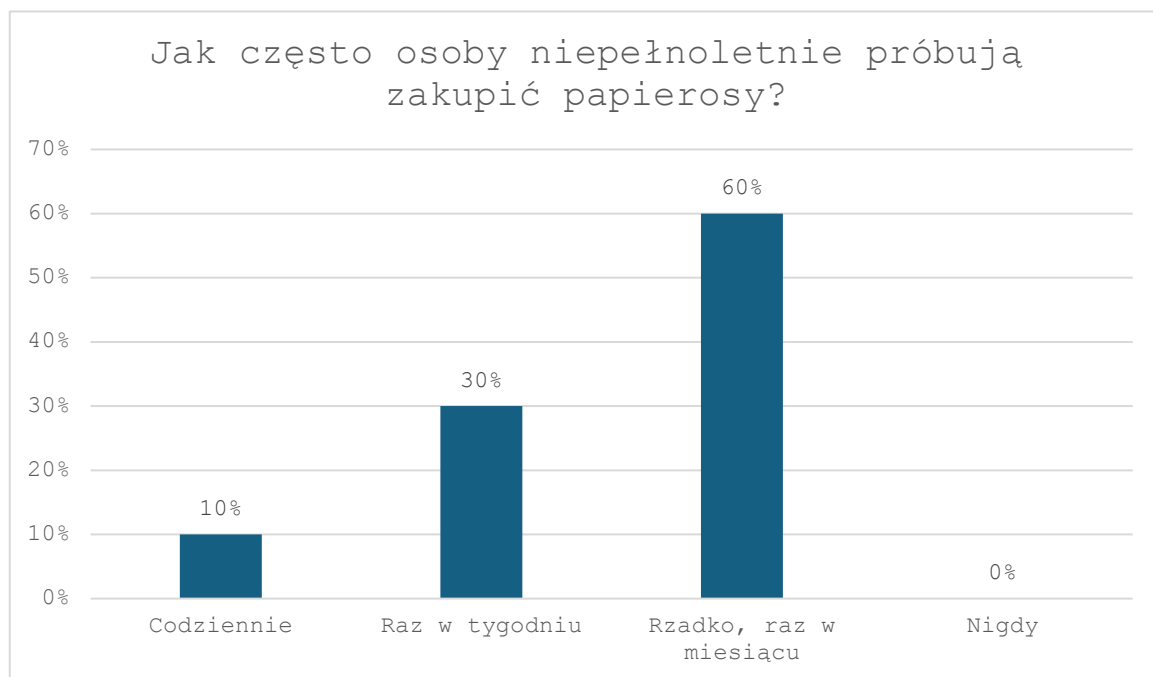
45% badanych sprzedawców zauważa wzrost sprzedaży alkoholu w ciągu ostatniego roku/dwóch lat.

80% ankietowanych sprzedawców twierdzi, że osoby nietrzeźwe podejmują próbę zakupu alkoholu.

60% uważa, że osoby niepełnoletnie rzadko, raz w miesiącu próbują zakupić papierosy, 30% wskazuje, że dzieje się to raz w tygodniu a 10%, że codziennie.

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY

Metodologia

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy zastosowaniu techniki CAWI. Jest to technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była:

- analiza postaw i przekonań wobec alkoholu;
- analiza postaw i przekonań wobec wyrobów papierosowych;
- analiza postaw i przekonań wobec narkotyków;
- zbadanie środowiska szkolnego i rodzinnego uczniów;
- zbadanie niektórych problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Charakterystyka grupy badanej

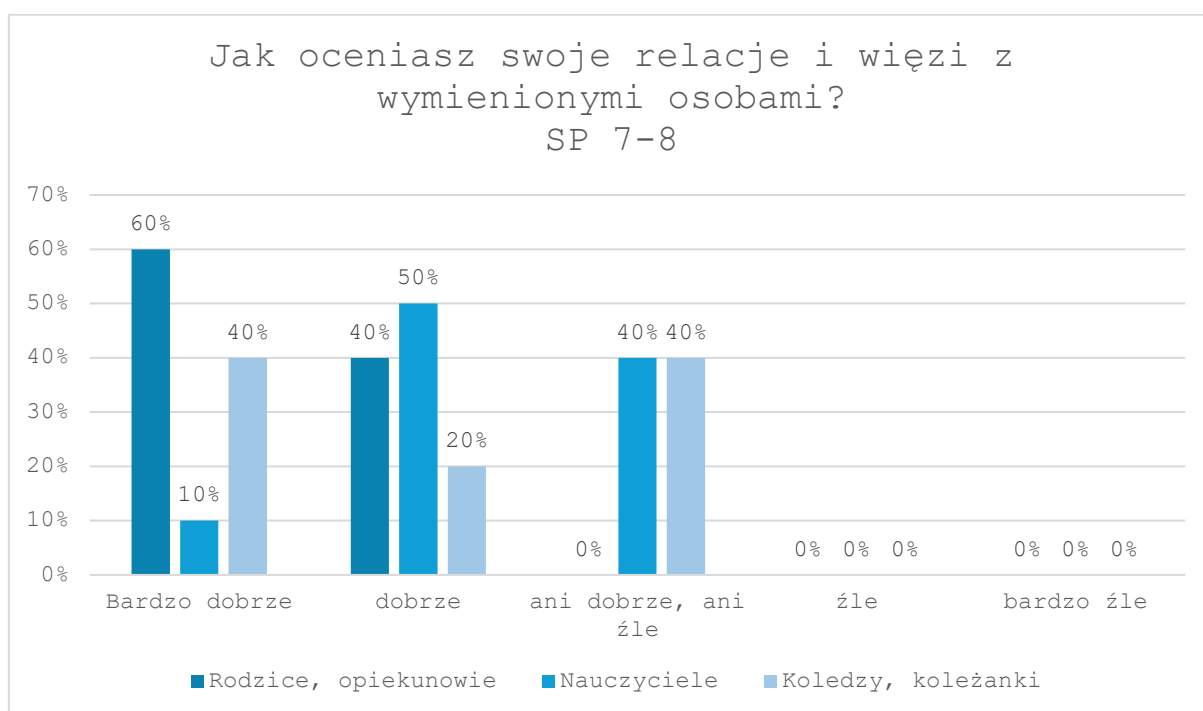
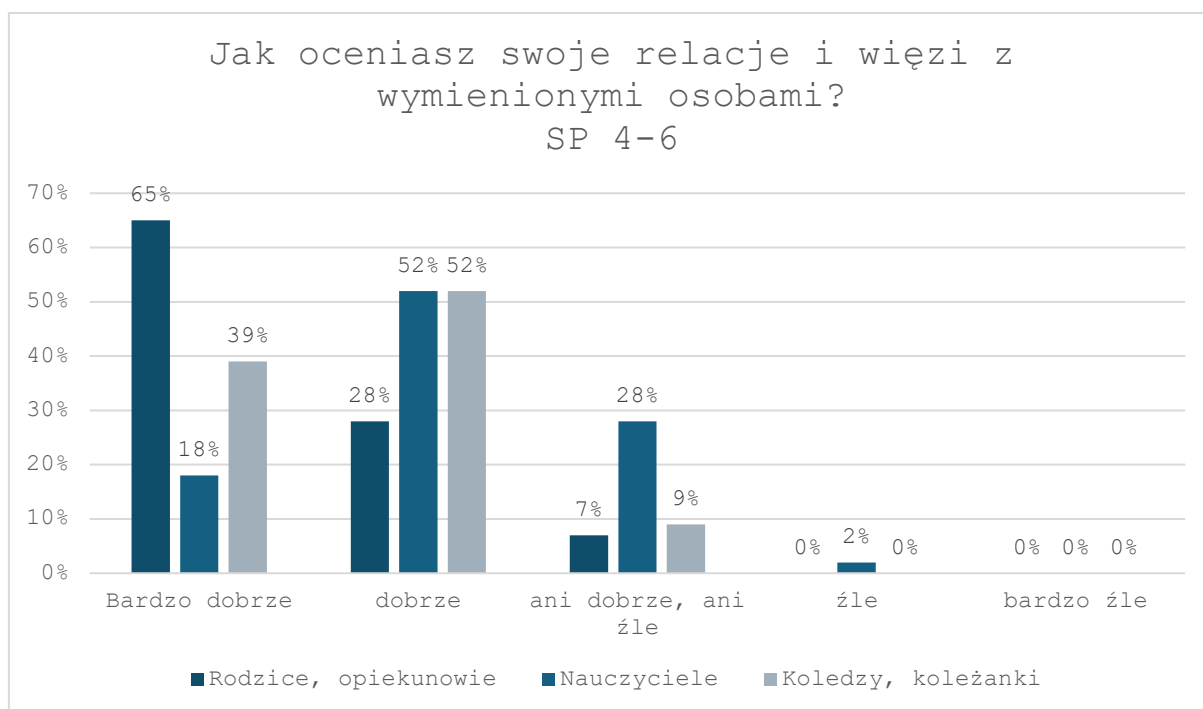
W badaniu wzięło udział 46 uczniów klas 4-6 oraz 10 uczniów klas 7-8 z terenu Gminy Dobroń.

Wyniki badań

Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz rówieśnikami

Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią mogą dla nich oparcie i źródło wiedzy.

Uczniowie w Gminie Dobroń deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami: SP 4-6 – łącznie: 93%; SP 7-8 – łącznie 100%. Pozytywne relacje rodzinne i umiejętne postępowanie wychowawcze rodziców jest jednym z silniejszych czynników chroniących dorastające dzieci przed angażowaniem się w zachowania ryzykowne/problemowe.

Klimat szkoły jest jednym z tych elementów środowiska społecznego, które w istotny sposób mogą modyfikować procesy socjalizacyjne i rozwojowe. Wiele badań wskazuje na to, że pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi

wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. Badacze przedmiotu wskazują także na związki dobrego klimatu szkoły z korzystnymi postawami uczniów wobec szkoły, wobec działalności prospołecznej w szkole, a także z zadowoleniem z siebie i poczuciem własnej wartości. Dodatkowo, wyniki badań mówią o tym, że postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania⁶.

Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie w Gminie Dobroń mają **bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami: SP 4-6 – łącznie 70%; SP 7-8 – łącznie 50%.**

Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami – **uczniowie z Gminy Dobroń relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze – SP 4-6 – łącznie 91%; SP 7-8 – łącznie 60%.**

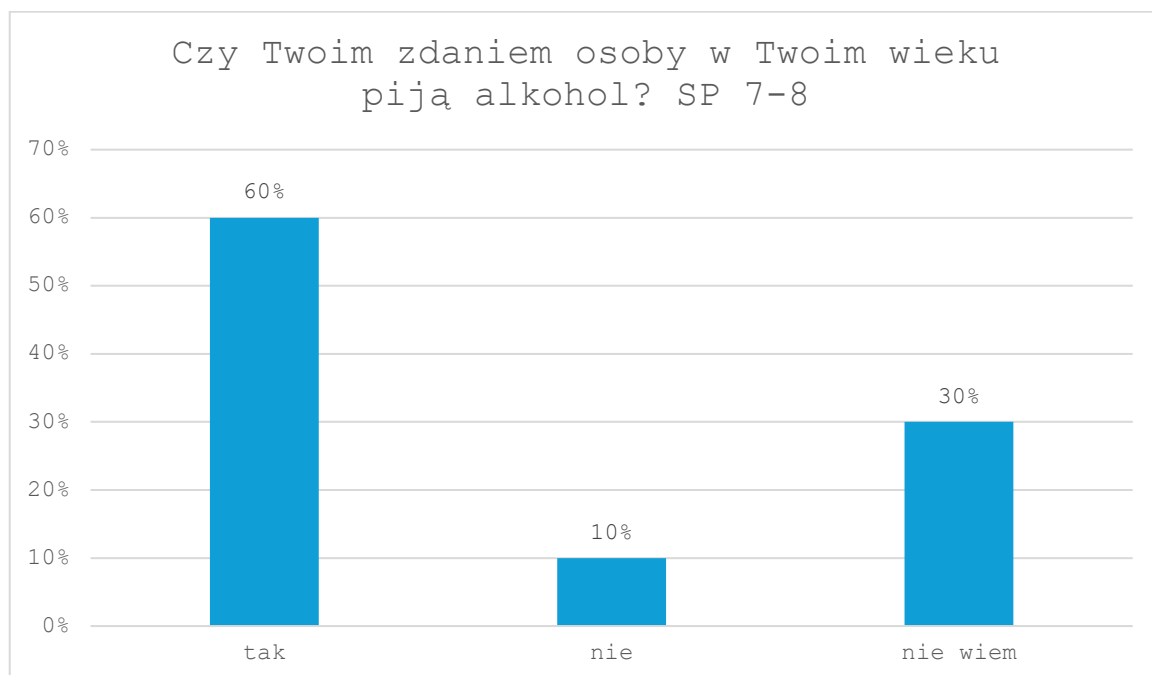
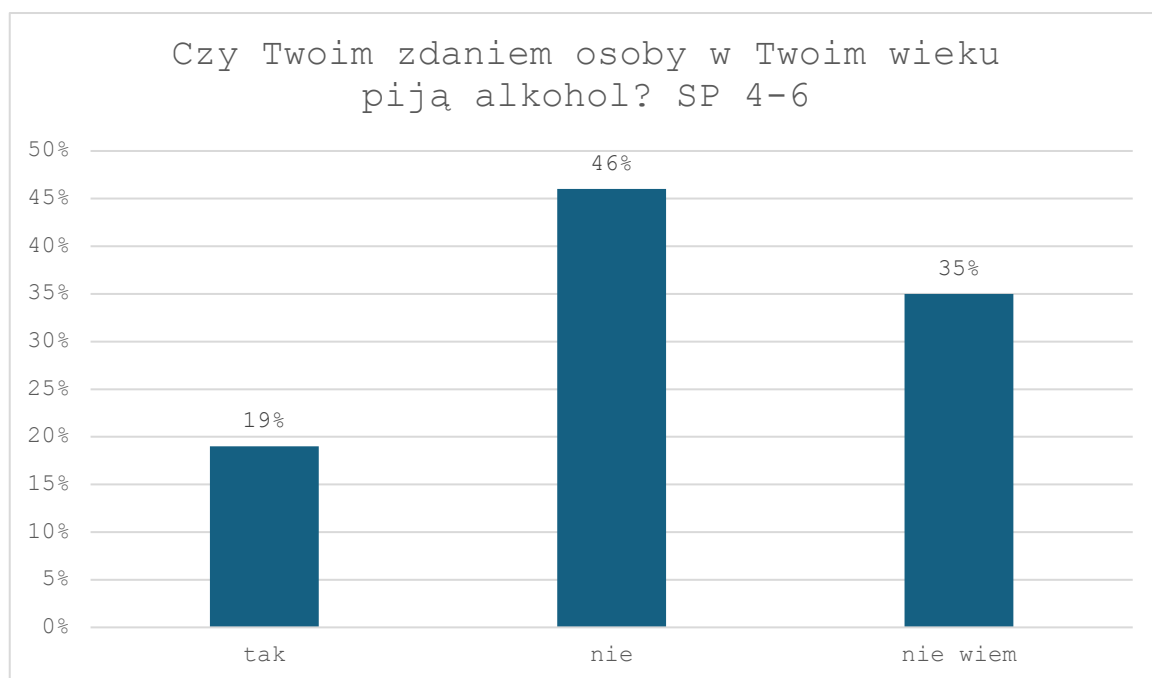
Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w Gminie co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

Substancje psychoaktywne: Alkohol

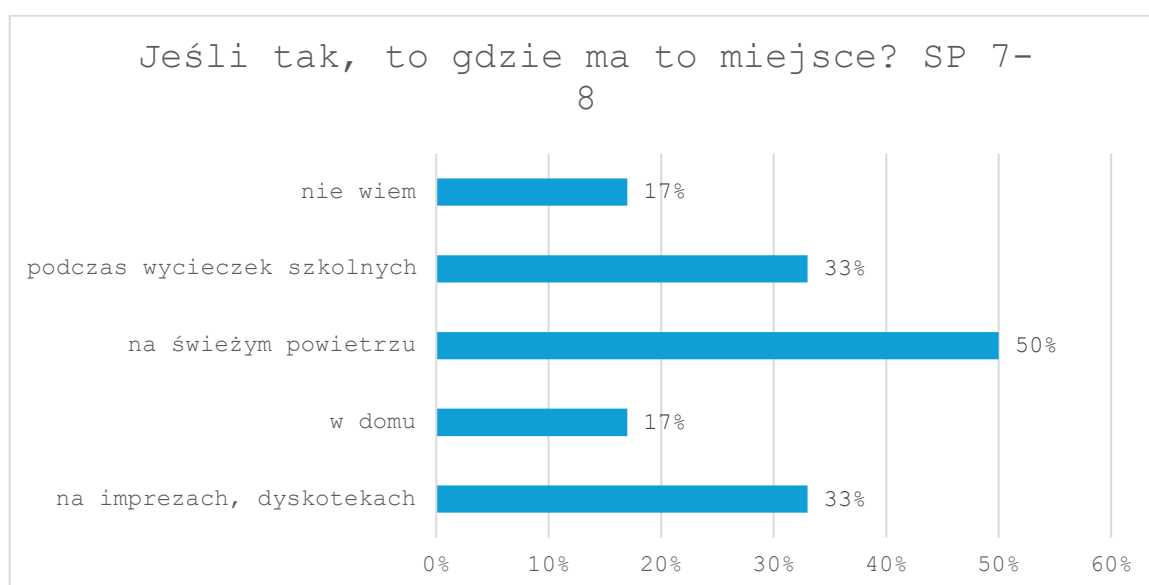
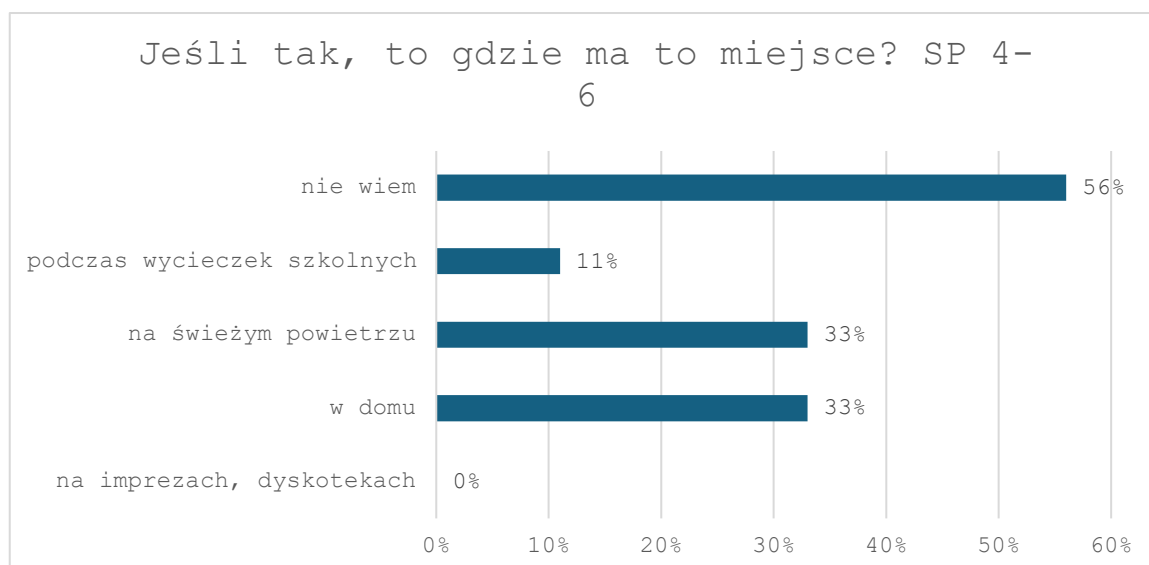
Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę, czy ich rówieśnicy spożywają alkohol. **19% uczniów SP 4-6 oraz 60% uczniów SP 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.**

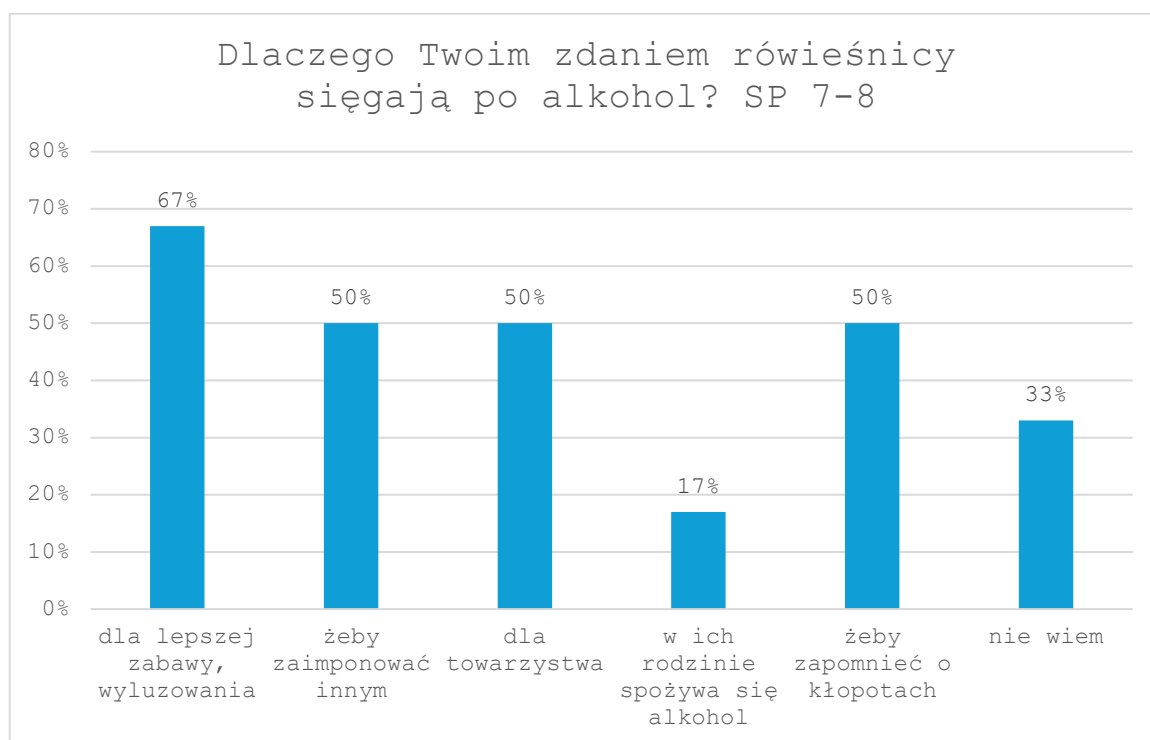
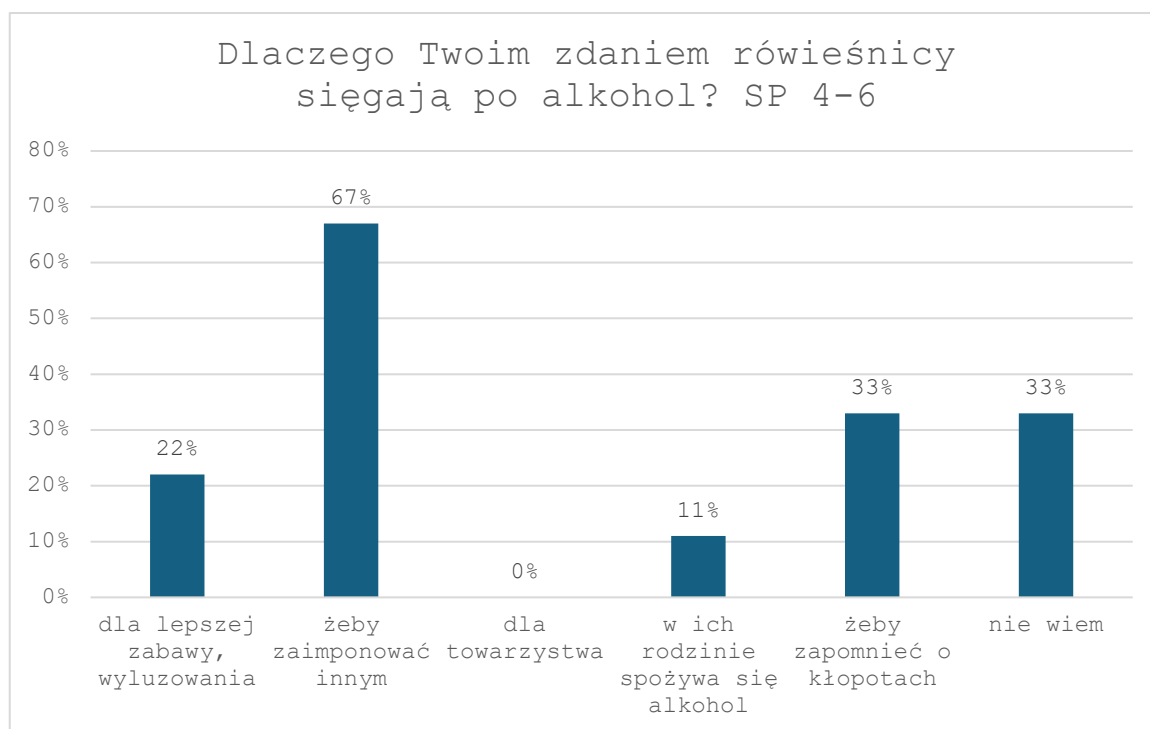
⁶ K. Ostaszewski, *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*, Warszawa 2014.

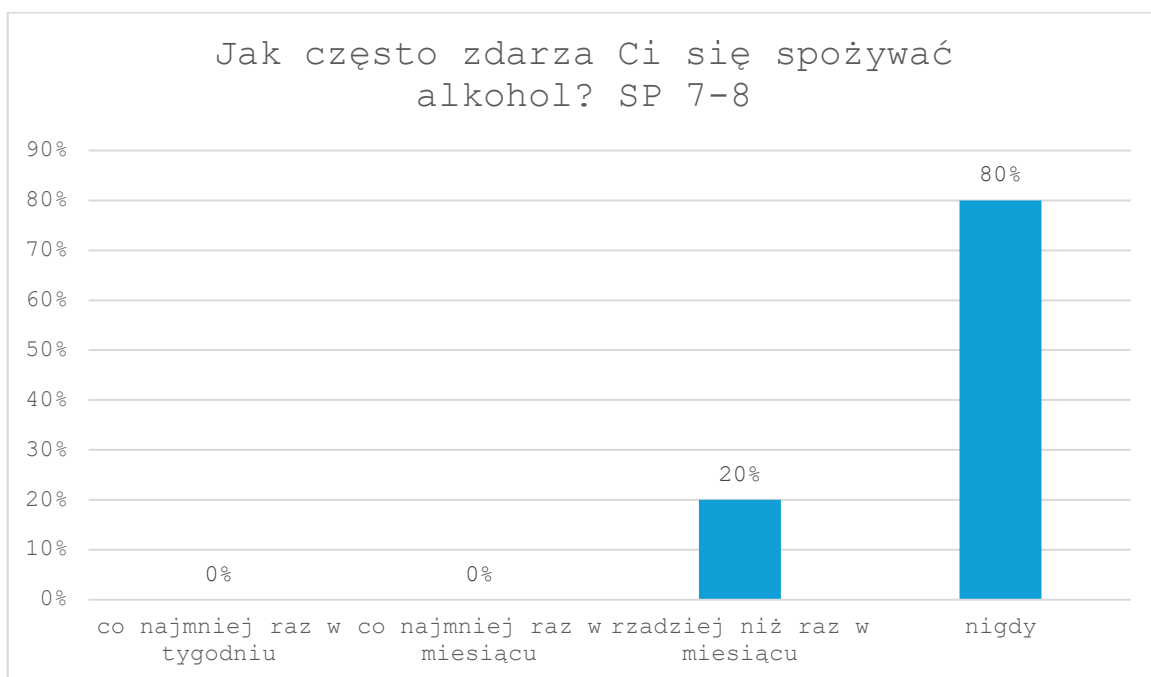
Następnie badanych zapytano, w jakich miejscach ich koledzy i koleżanki spożywają alkohol. Uczniowie wskazują na dyskoteki (SP 7-8 – 33%), dom (SP 4-6 – 33%; SP 7-8 – 17%), świeże powietrze (SP 4-6 – 33%; SP 7-8 – 50%), szkolne wycieczki (SP 4-6 – 11%; SP 7-8 – 33%) oraz są też uczniowie, którzy nie wiedzą (SP 4-6 – 56%; SP 7-8 – 17%).

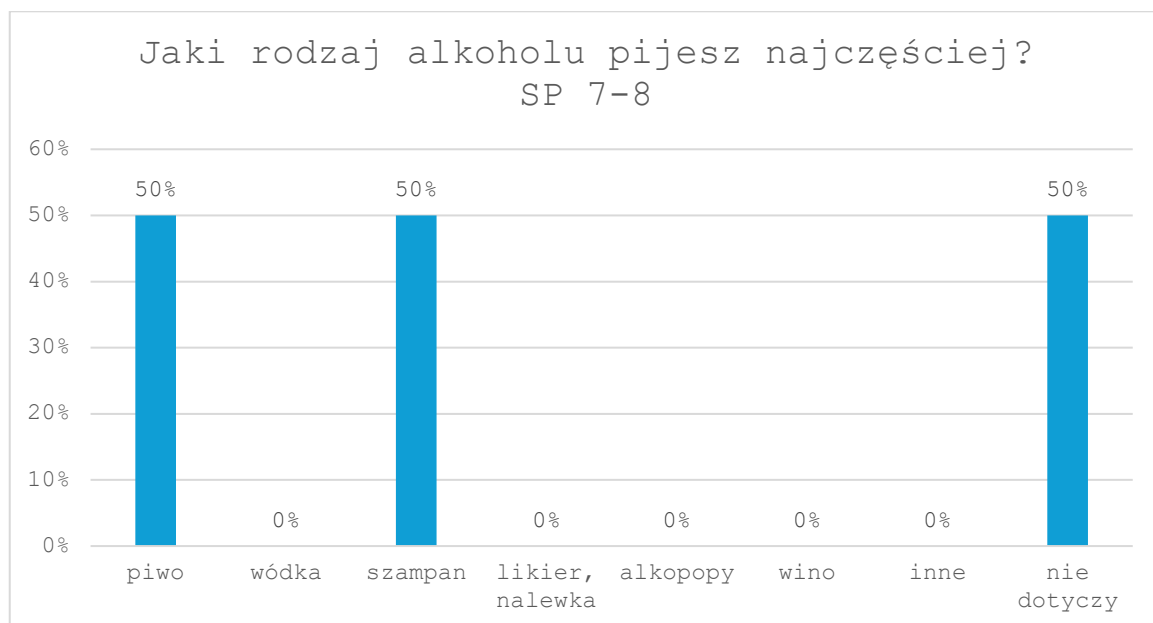
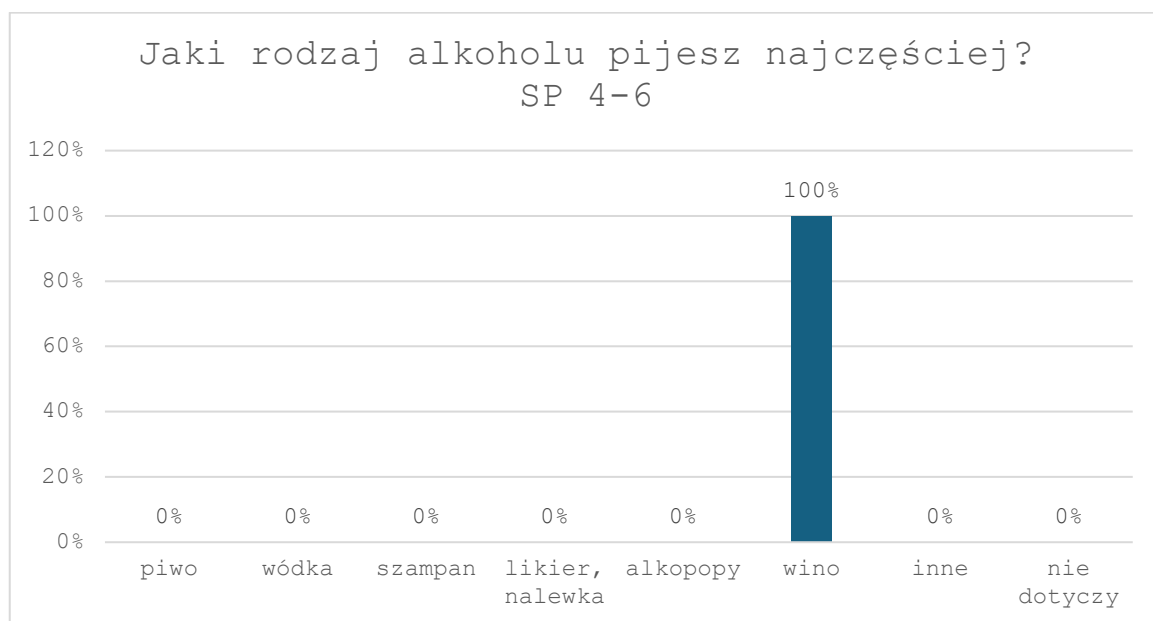
Jeżeli chodzi o przyczyny, z jakich ich rówieśnicy sięgają po alkohol **badani uczniowie wskazywali zazwyczaj na chęć zaimponowania innym** (SP 4-6 – 67%, SP 7-8 – 50%), a także żeby zapomnieć o kłopotach (SP 4-6 – 33%, SP 7-8 – 50%), dla lepszej zabawy, wyluzowania (SP 4-6 – 22%, SP 7-8 – 67%), dla towarzystwa (SP 7-8 – 50%). Są uczniowie, którzy nie wiedzą (SP 4-6 – 33%, SP 7-8 – 33%).

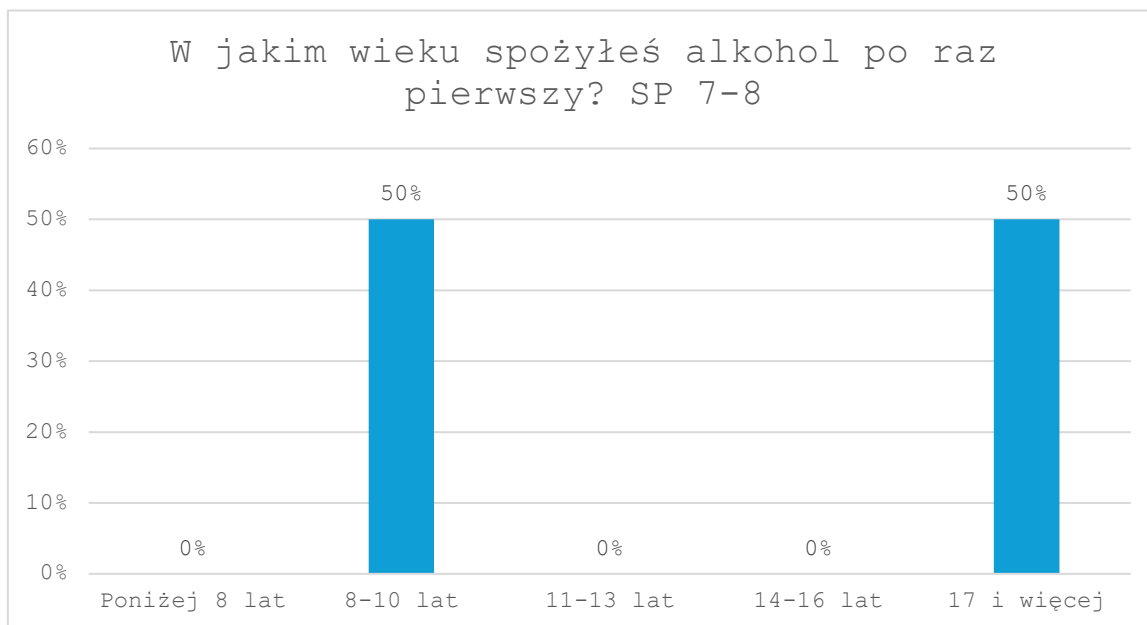
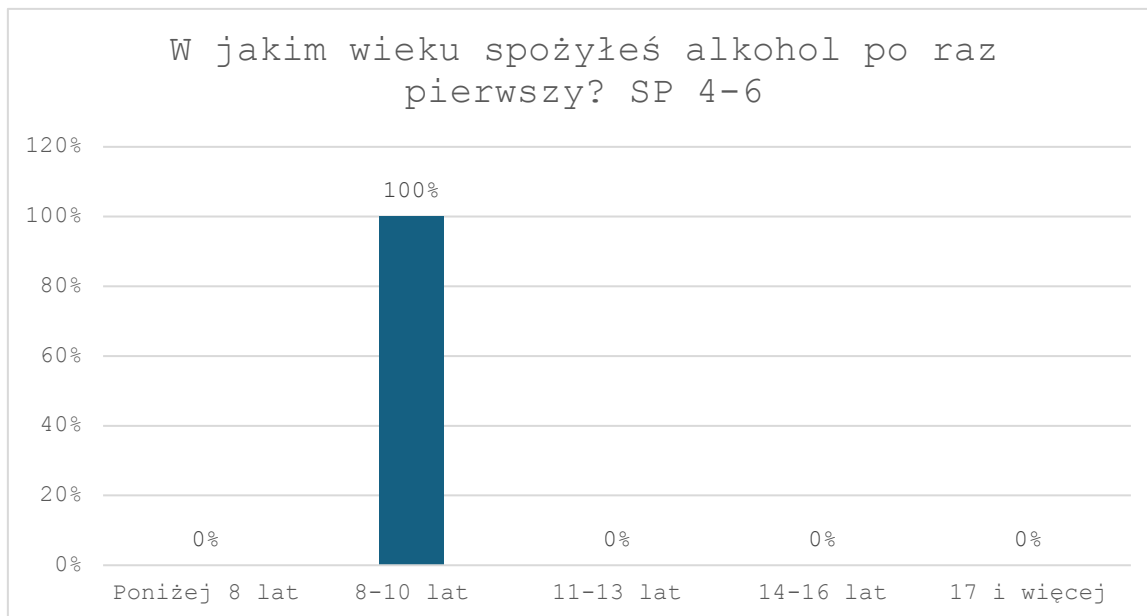
Następnie zapytano badanych, jak często oni sami spożywają alkohol. **Do spożywania alkoholu rzadziej niż raz w miesiącu przyznaje się 4% uczniów młodszych oraz 20% uczniów starszych. 96% uczniów SP 4-6 oraz 80% uczniów SP 7-8 nigdy nie spożywało alkoholu.**

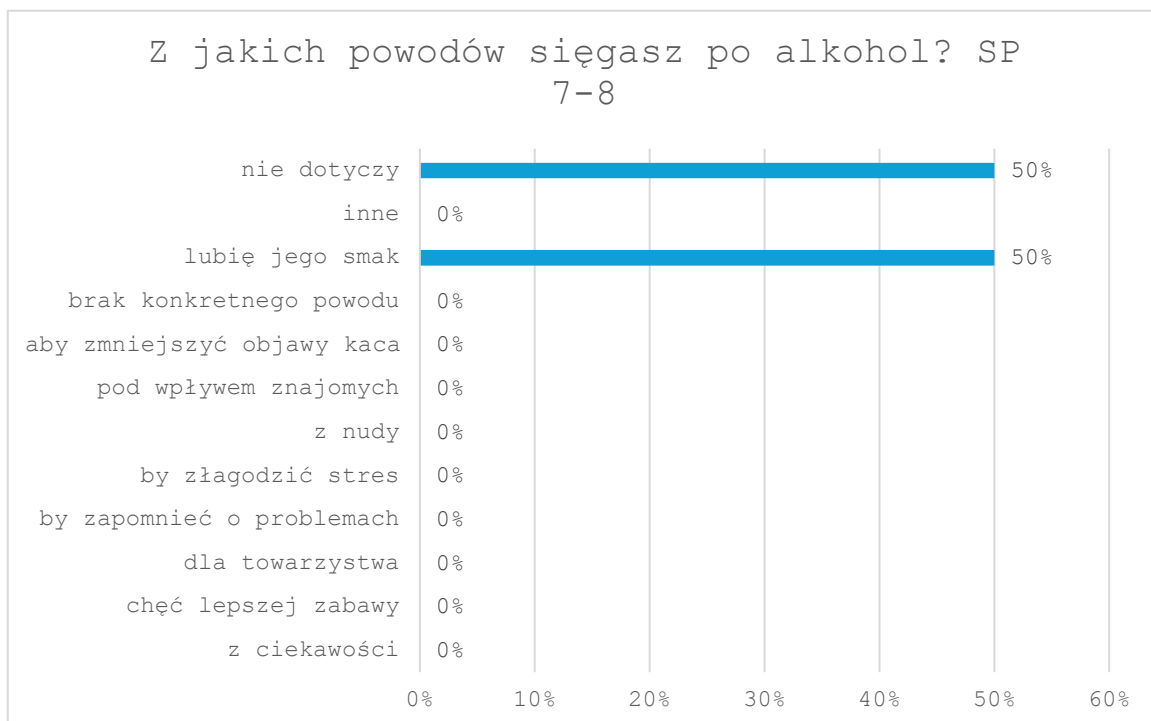
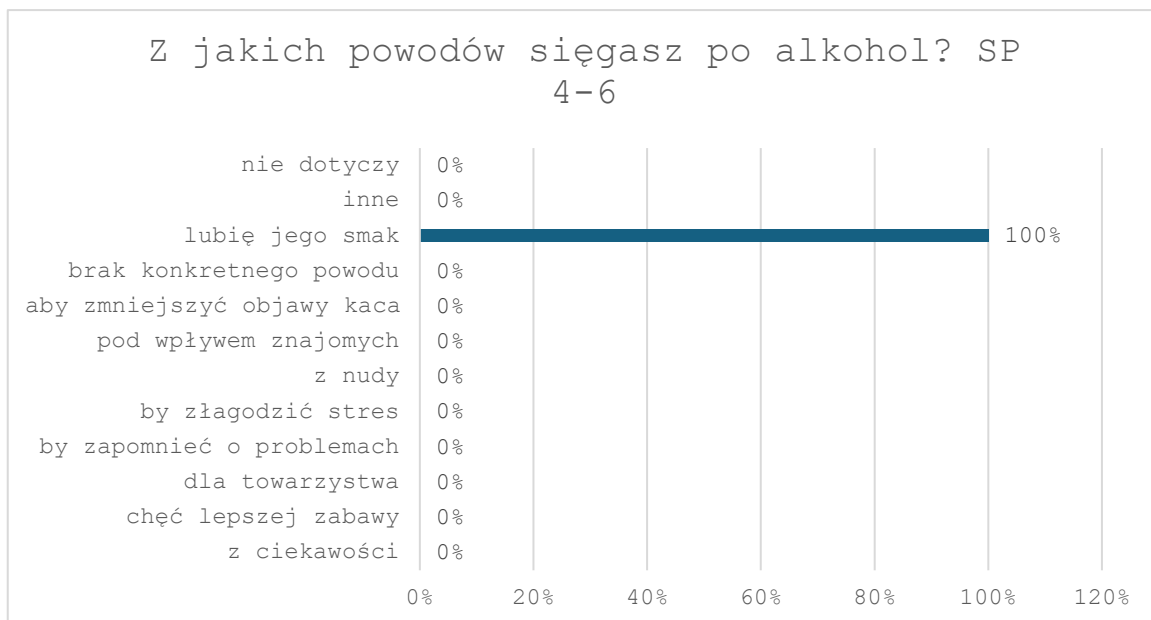
Następnie zapytano uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie najczęściej sięgają po piwo (SP 7-8 – 50%), szampana (SP 7-8 – 50%) Młodszy uczniowie sięgają po wino – 100%.

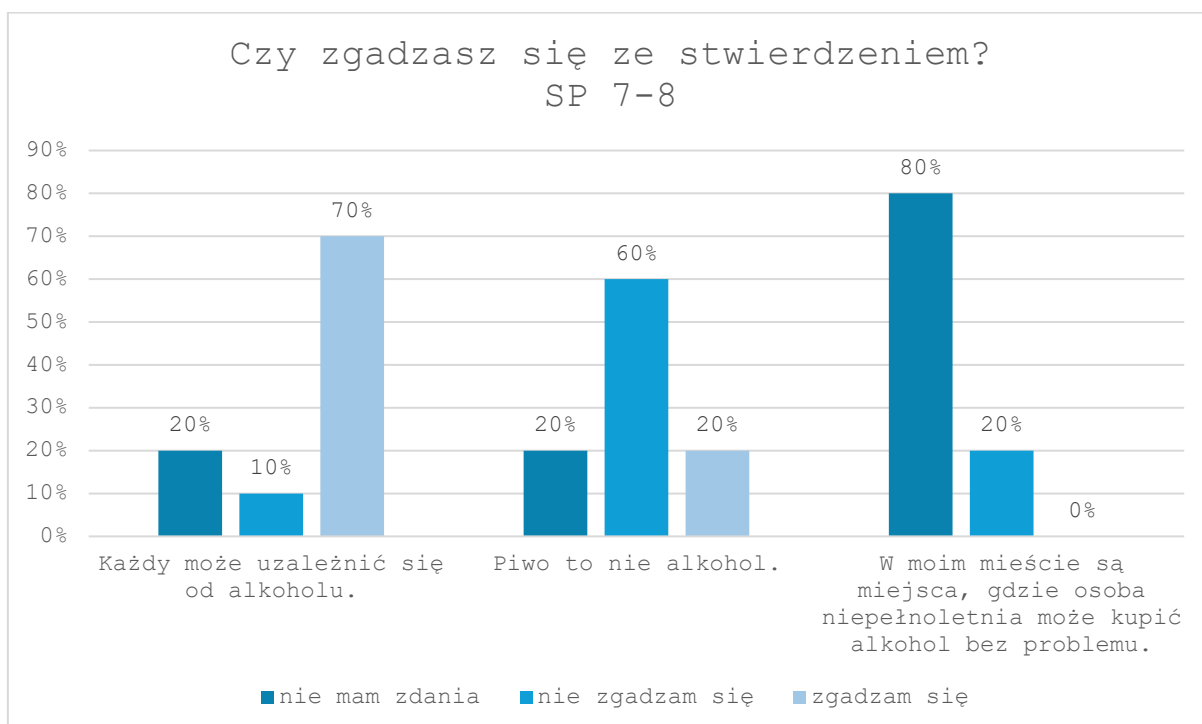
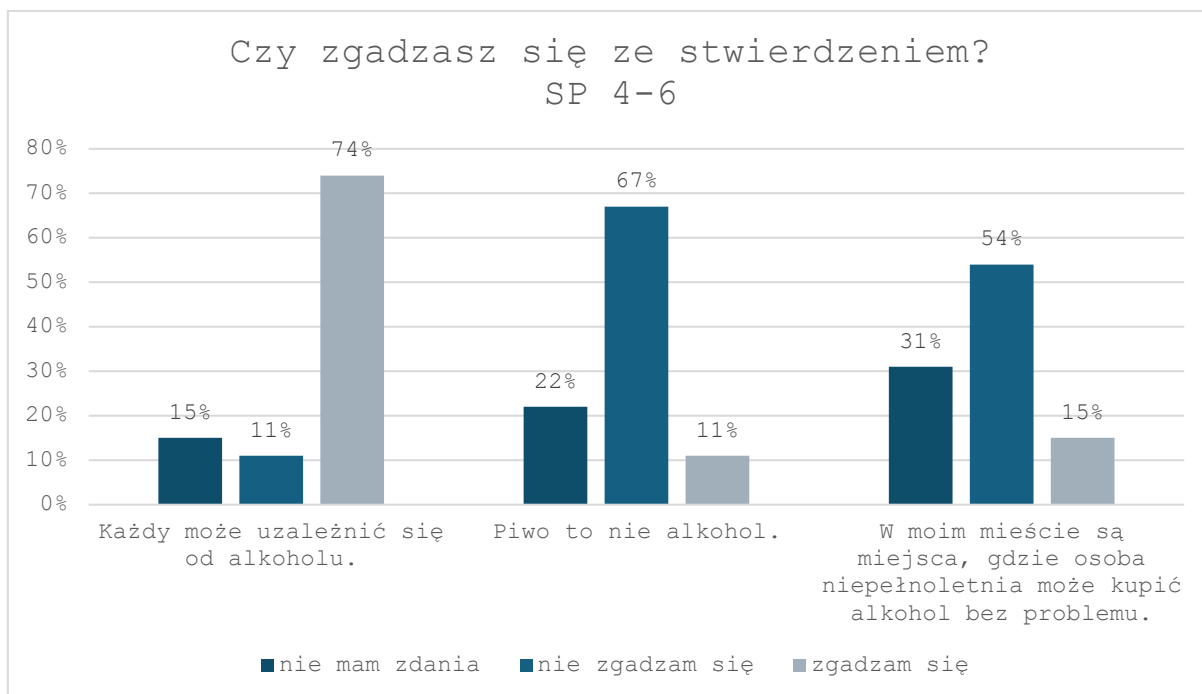
Istotnym zagadnieniem jest wiek inicjacji alkoholowej. Uczniowie, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu odpowiedzieli: 100% uczniów z klas 4-6 oraz 50% uczniów z klas 7-8 po raz pierwszy spożyło alkohol pomiędzy 8. a 10. rokiem życia. Są starsi uczniowie, którzy spożyli pierwszy raz alkohol powyżej 17 roku życia – 50%.

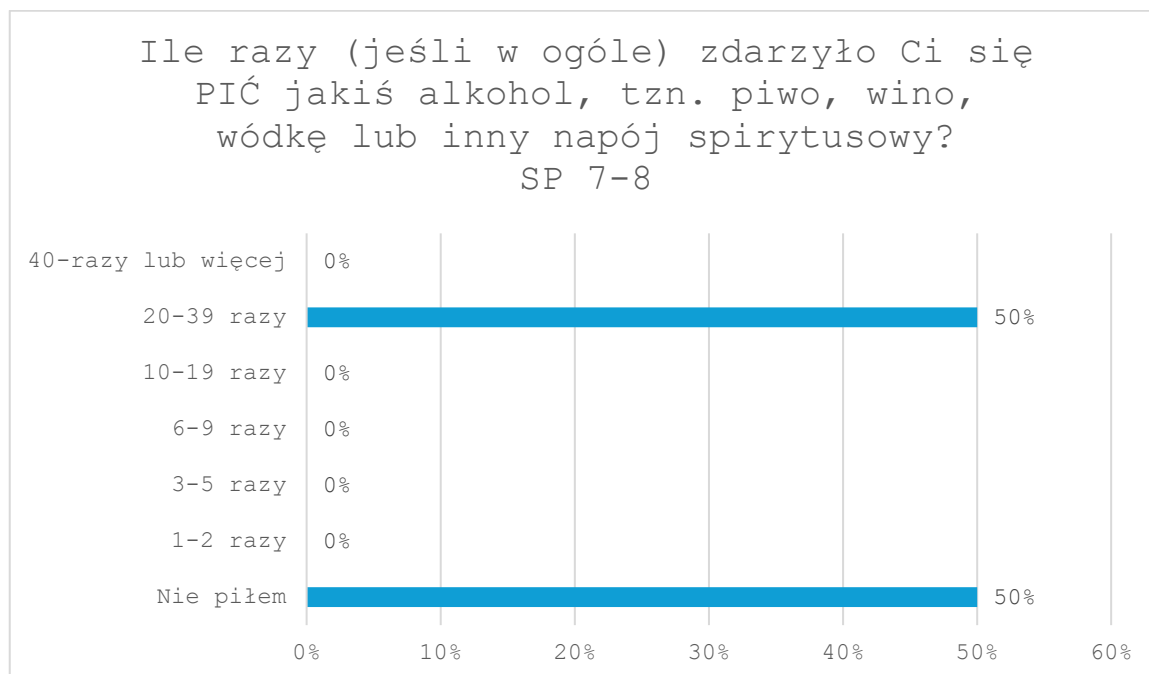
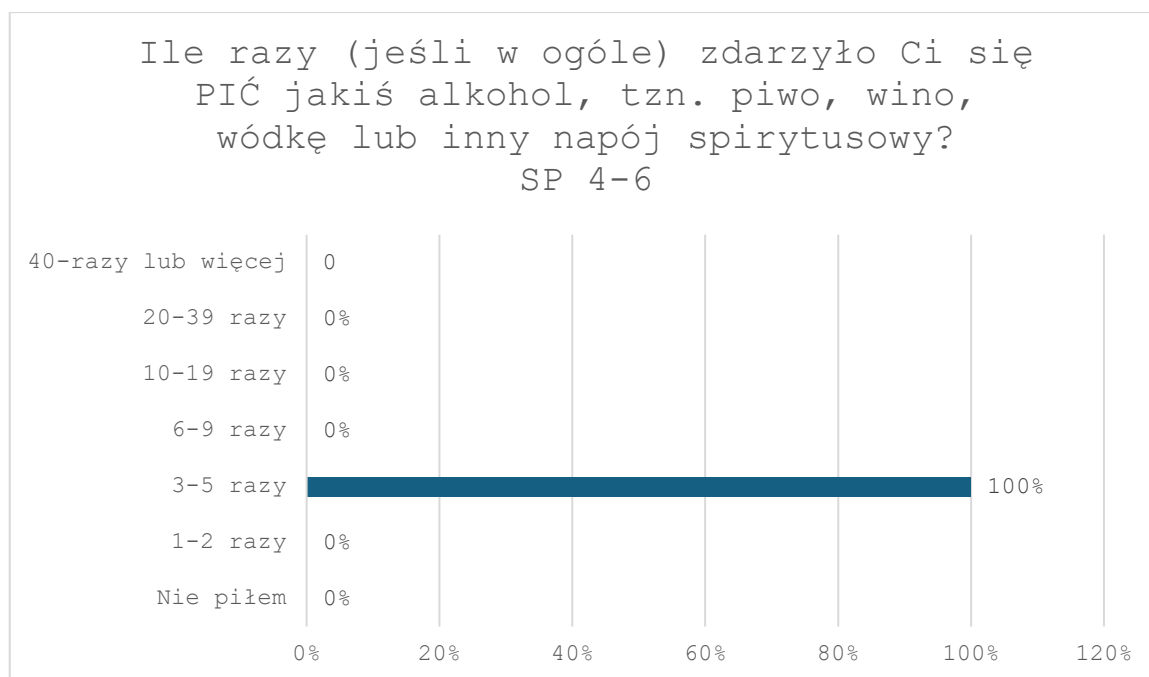
Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu i wieku inicjacji, istotnym aspektem pozostają motywy, które skłaniają młodych ludzi do sięgania po napoje alkoholowe. Wśród młodszych uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem, 100% zadeklarowało, że głównym powodem była przyjemność związana ze smakiem trunku. Starsi uczniowie również wskazali ten powód – 50%.

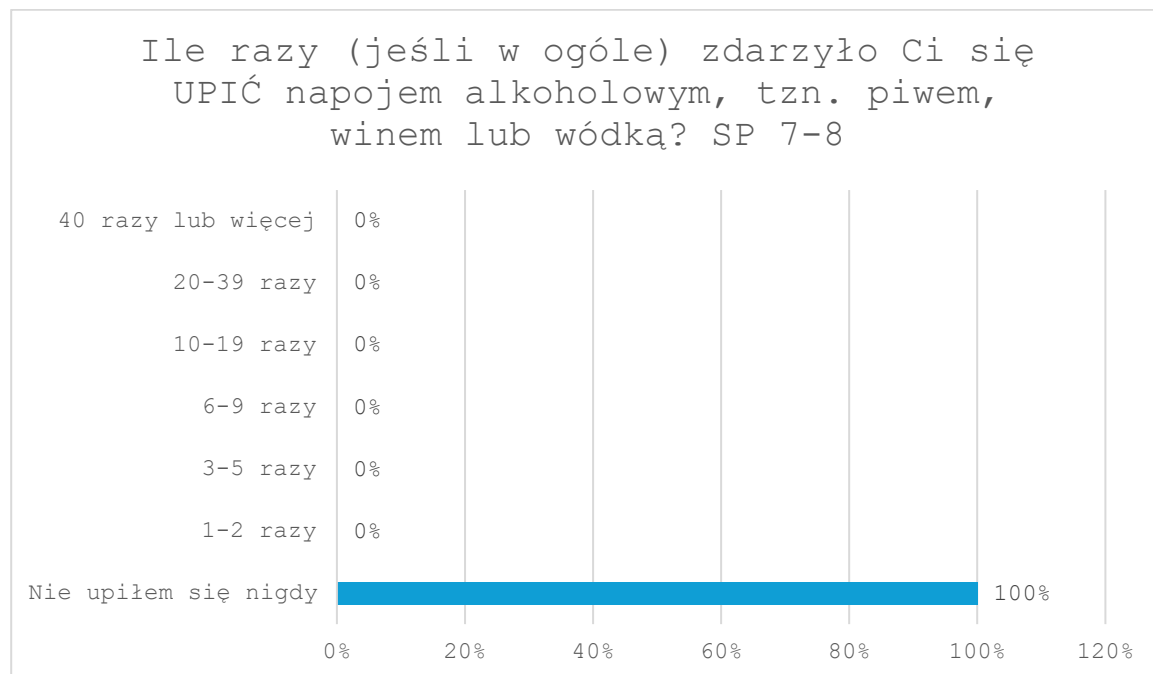
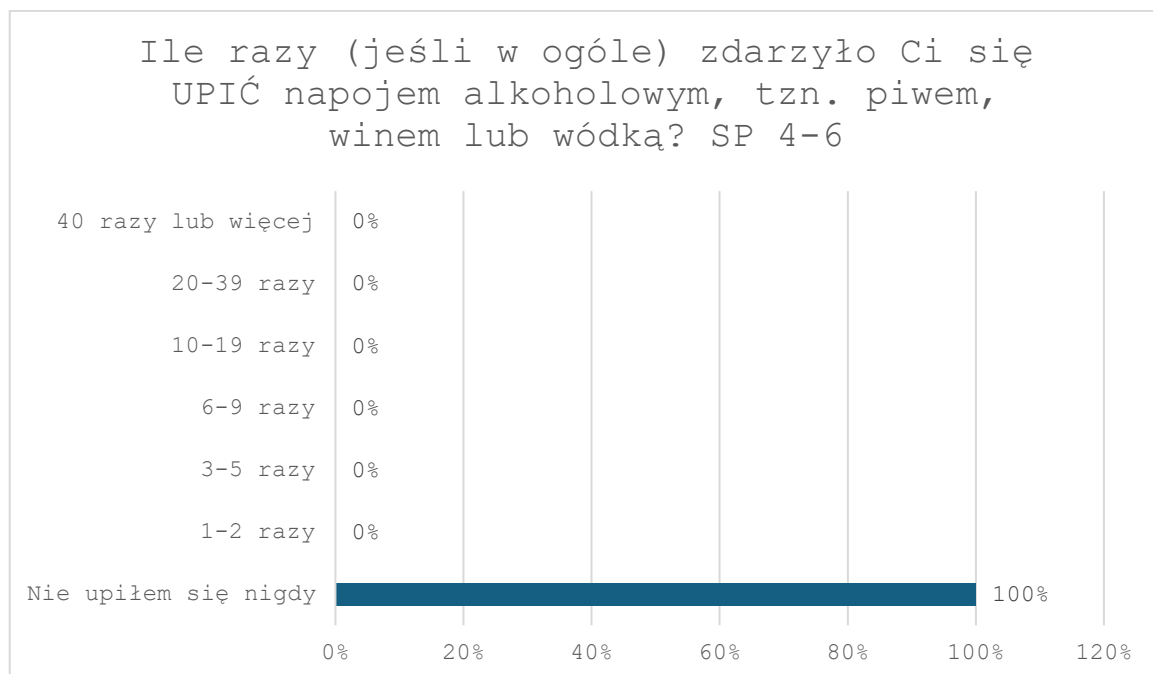
Uczniowie zostali zapytani o to, czy zgadzają się z poniższymi stwierdzeniami. Według 74% uczniów klas 4-6 oraz 70% uczniów klas 7-8 każdy może uzależnić się od alkoholu. 15% uczniów klas 4-6 uważa, że w ich miejscowości są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu. Szczegółowe wyniki przedstawiają poniższe wykresy.

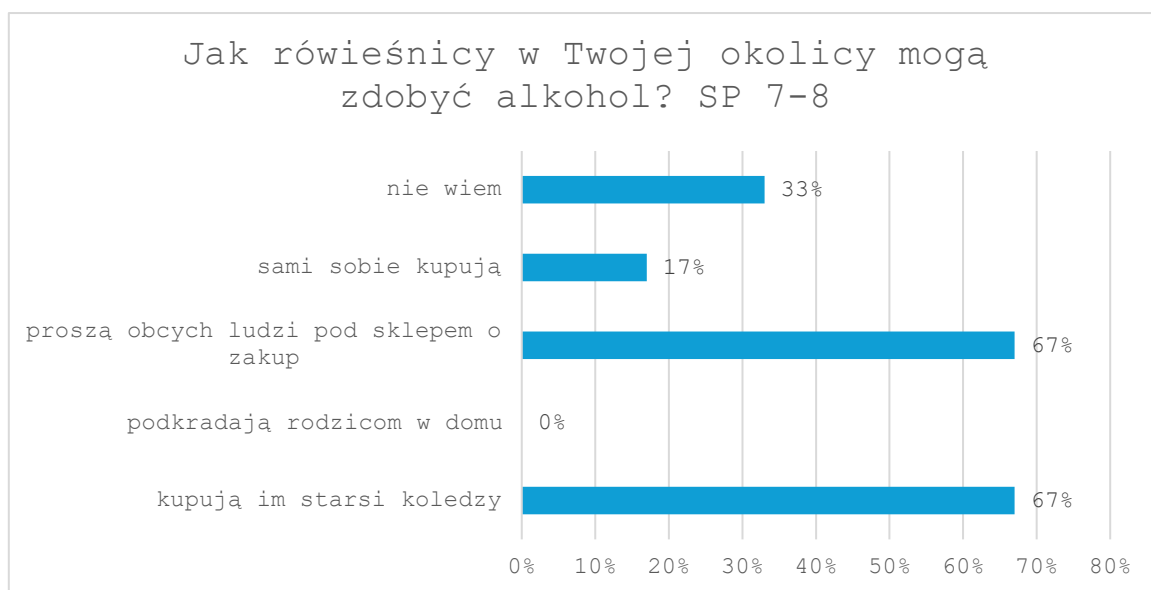
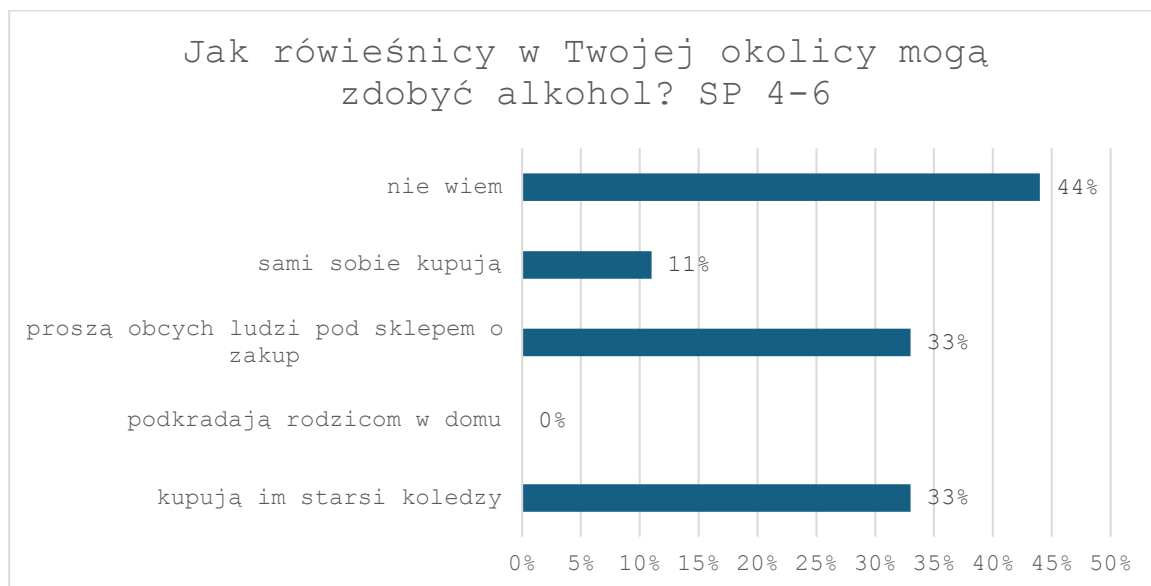
Wśród uczniów klas 4–6, którzy zadeklarowali spożycie alkoholu, 100% wskazało, że pili go od 3 do 5 razy. W klasach 7–8 odpowiedzi rozłożyły się po równo – 50% uczniów nigdy nie piło alkoholu, natomiast pozostałe 50% przyznało się do jego spożycia w zakresie 20–39 razy. Wyniki te wskazują zarówno na bardzo wczesną inicjację alkoholową wśród młodszych uczniów, jak i na znaczące doświadczenia alkoholowe u części młodzieży starszej.

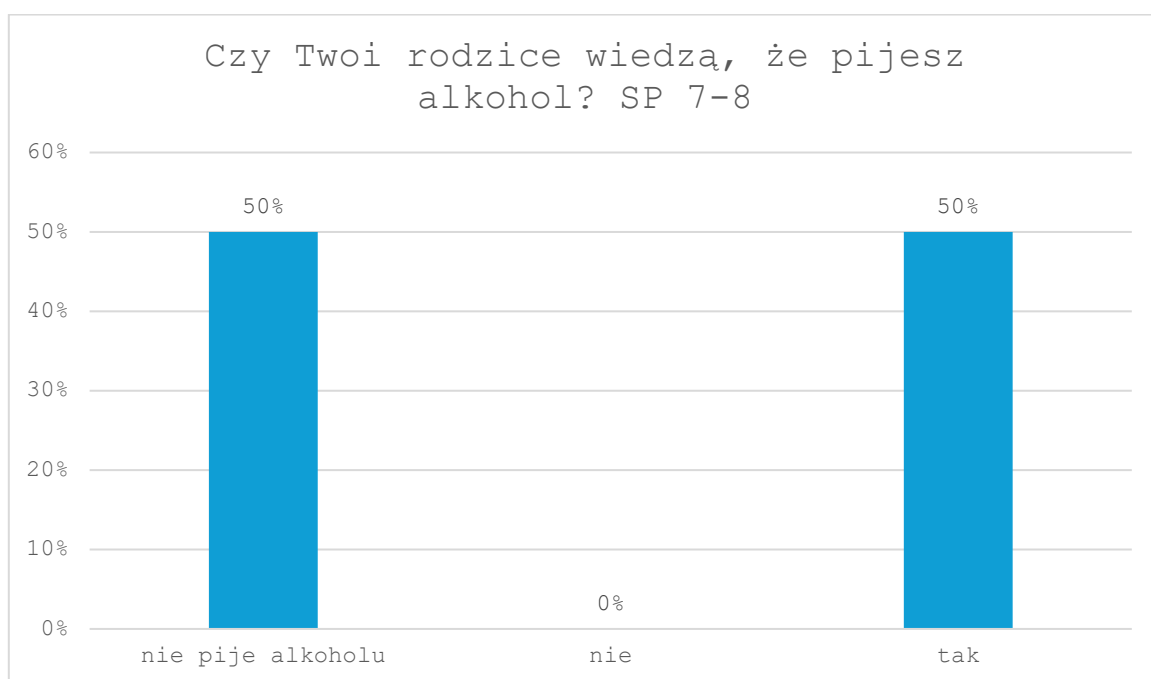
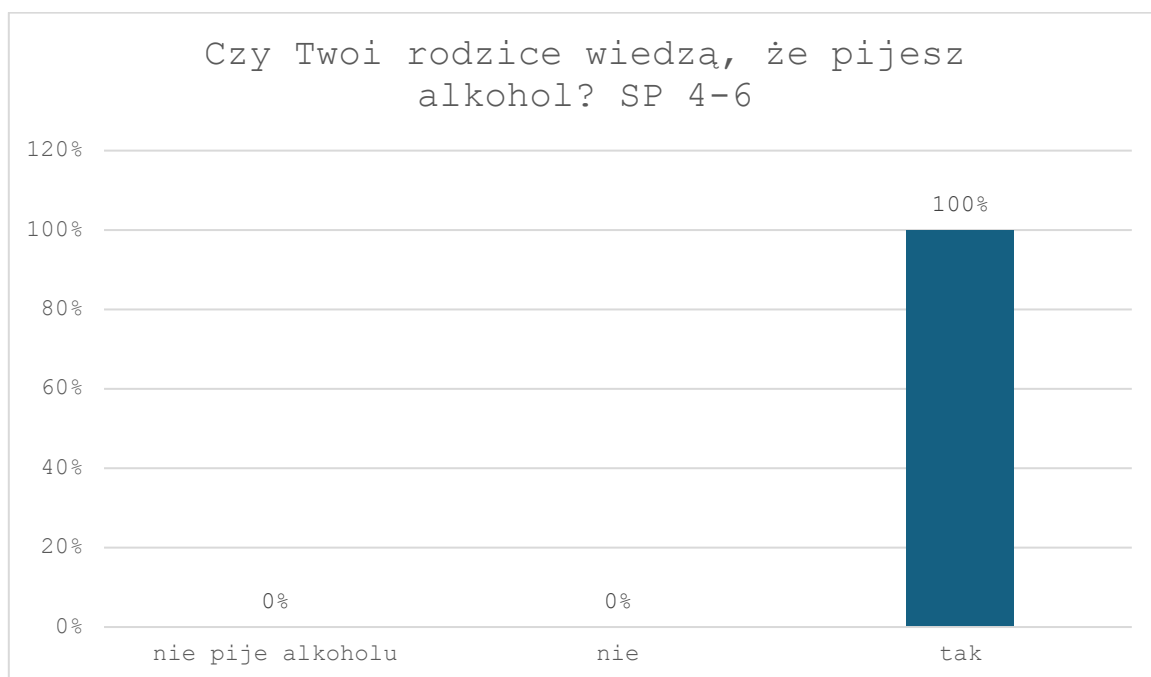
Wszyscy uczniowie zarówno klas 4–6, jak i 7–8 zadeklarowali, że nigdy nie zdarzyło im się upić napojem alkoholowym. Odpowiedź „nie upiłem się nigdy” wskazało 100% badanych w obu grupach wiekowych, co może świadczyć o ograniczonym lub kontrolowanym kontakcie z alkoholem.

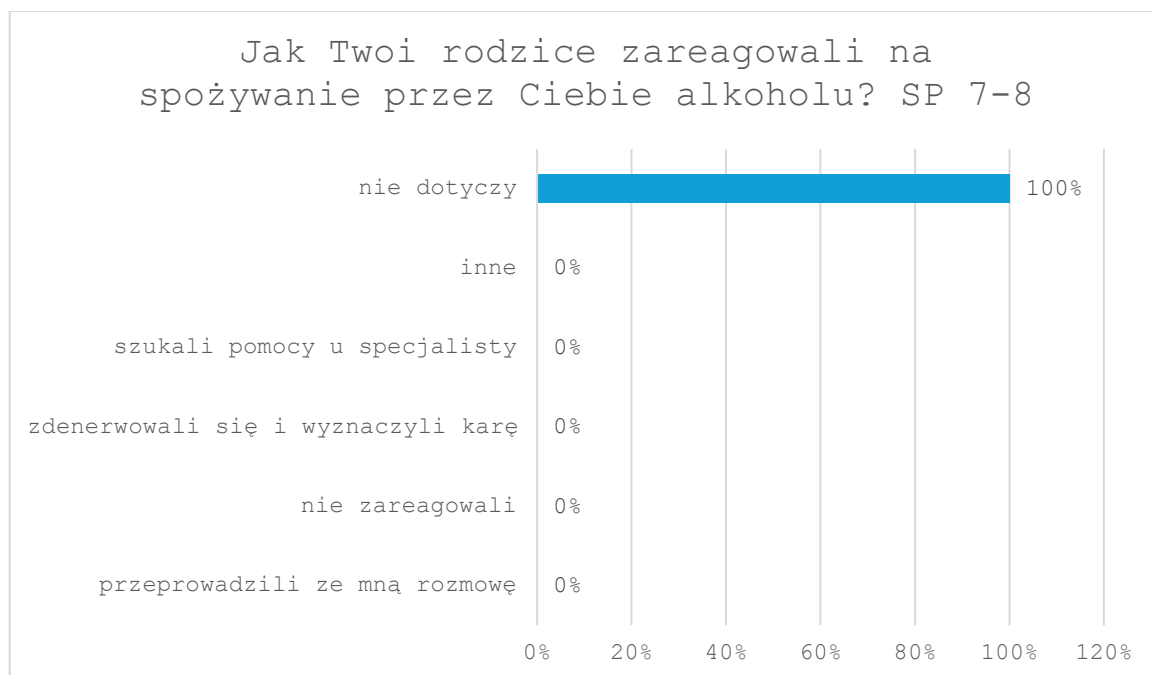
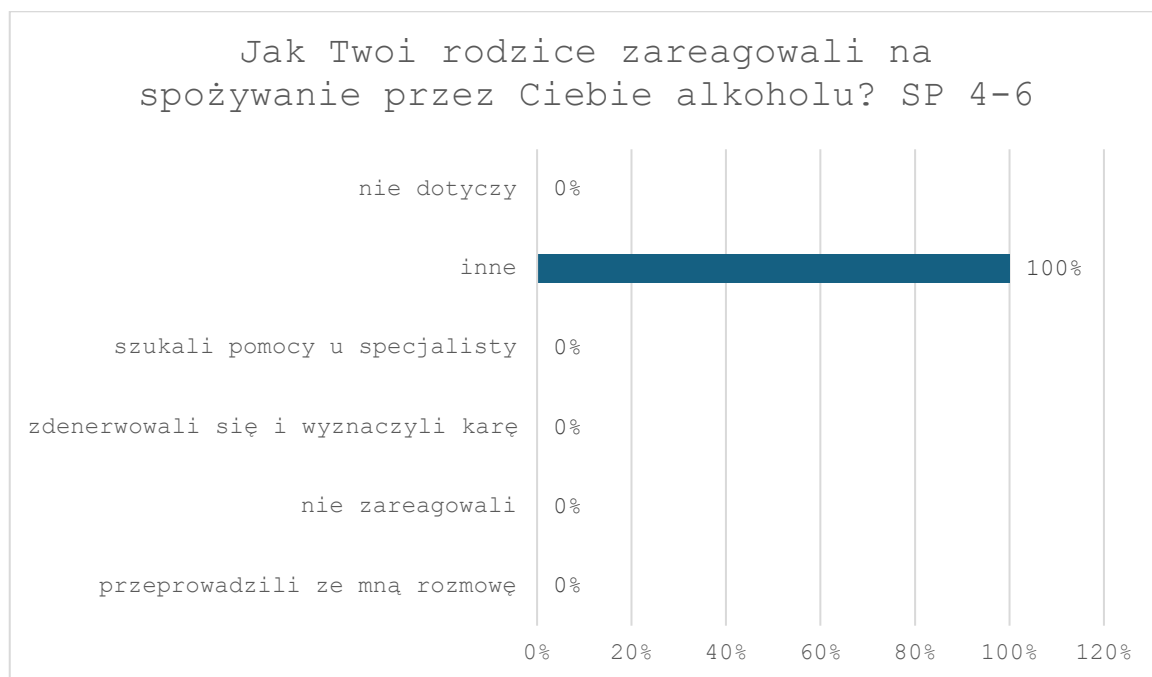
Uczniowie klas 4–6 najczęściej wskazują, że ich rówieśnicy zdobywają alkohol prosząc o pomoc starszych kolegów (33%) lub obcych ludzi pod sklepem (33%), a 44% nie ma wiedzy na ten temat. Tylko 11% uczniów uważa, że nieletni są w stanie sami kupić alkohol, natomiast żadne dziecko nie wskazało możliwości zdobycia alkoholu przez podkradanie go rodzicom. Wśród uczniów klas 7–8 dominują podobne odpowiedzi – aż 67% wskazuje starszych kolegów i tyle samo obcych dorosłych jako pośredników w zdobyciu alkoholu. Większy niż w młodszych klasach odsetek (17%) uważa, że ich rówieśnicy mogą samodzielnie dokonać zakupu, co może wskazywać na większą swobodę lub doświadczenie starszych uczniów. Dane te pokazują, że młodzież ma świadomość sposobów nielegalnego zdobywania alkoholu i potwierdzają potrzebę skuteczniejszych działań kontrolnych oraz edukacyjnych w środowisku lokalnym.

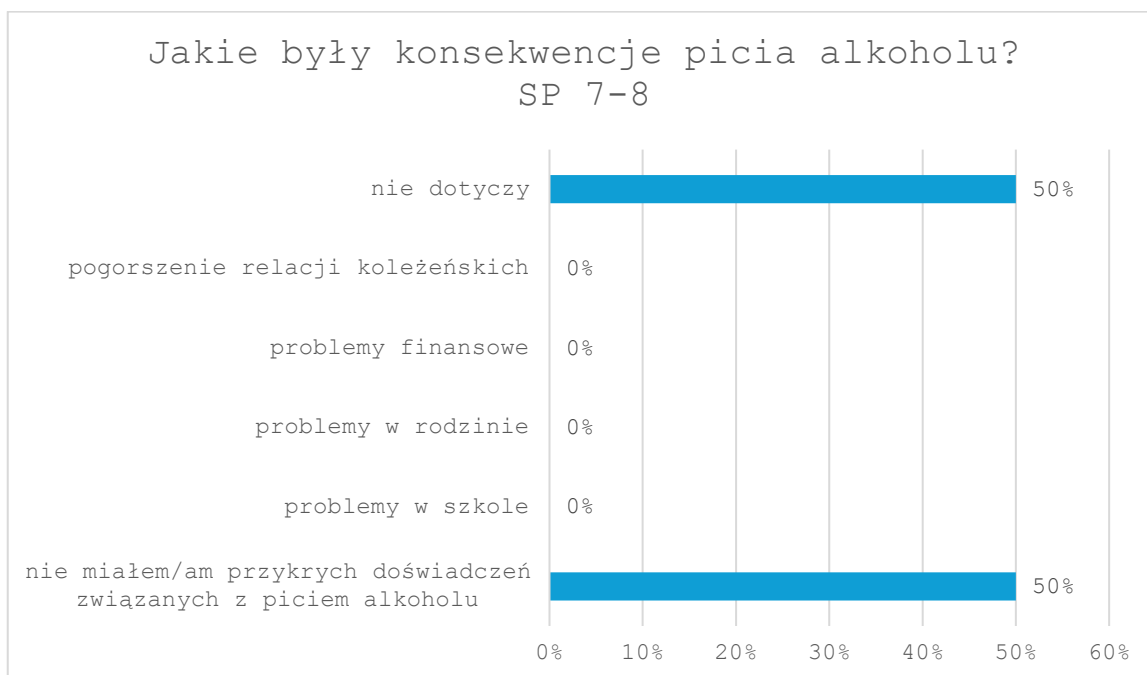
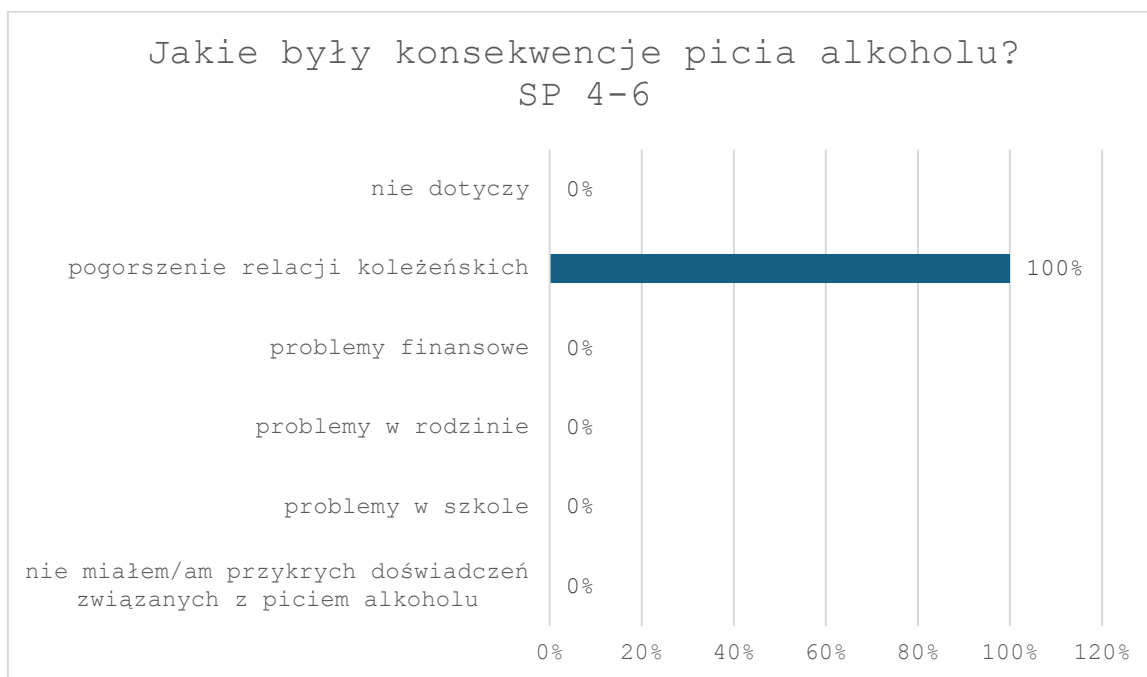
Wszyscy uczniowie klas 4–6, którzy zadeklarowali picie alkoholu, przyznali, że ich rodzice o tym wiedzą (100%). W klasach 7–8 połowa uczniów nie pije alkoholu, natomiast druga połowa potwierdziła, że ich rodzice są świadomi tego faktu (50%).

Wśród uczniów klas 4–6, którzy spożywali alkohol, 100% wskazało odpowiedź „inne” jako reakcję rodziców, nie precyzując jednak, na czym ona polegała. W klasach 7–8 wszyscy uczniowie zaznaczyli odpowiedź „nie dotyczy”, co oznacza, że nie doświadczyli żadnej reakcji, ponieważ nie pili alkoholu. Brak jednoznacznych działań ze strony rodziców może świadczyć o trudnościach w komunikacji lub braku przygotowania dorosłych do reagowania w takich sytuacjach.

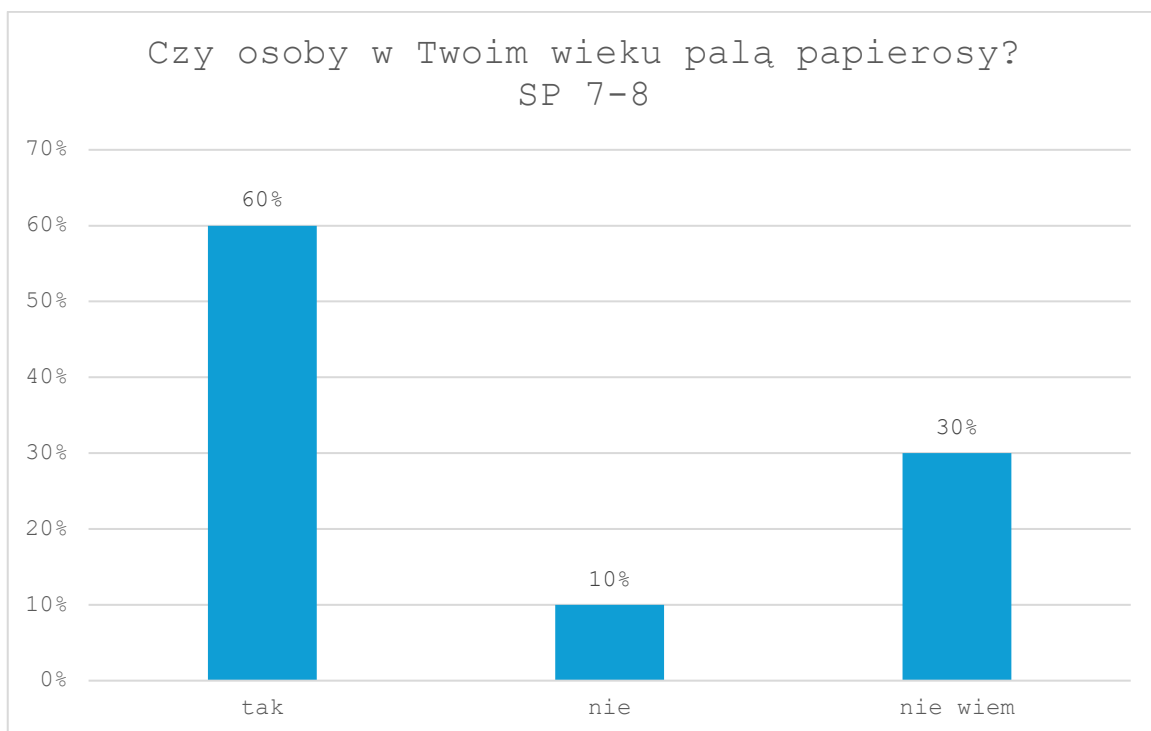
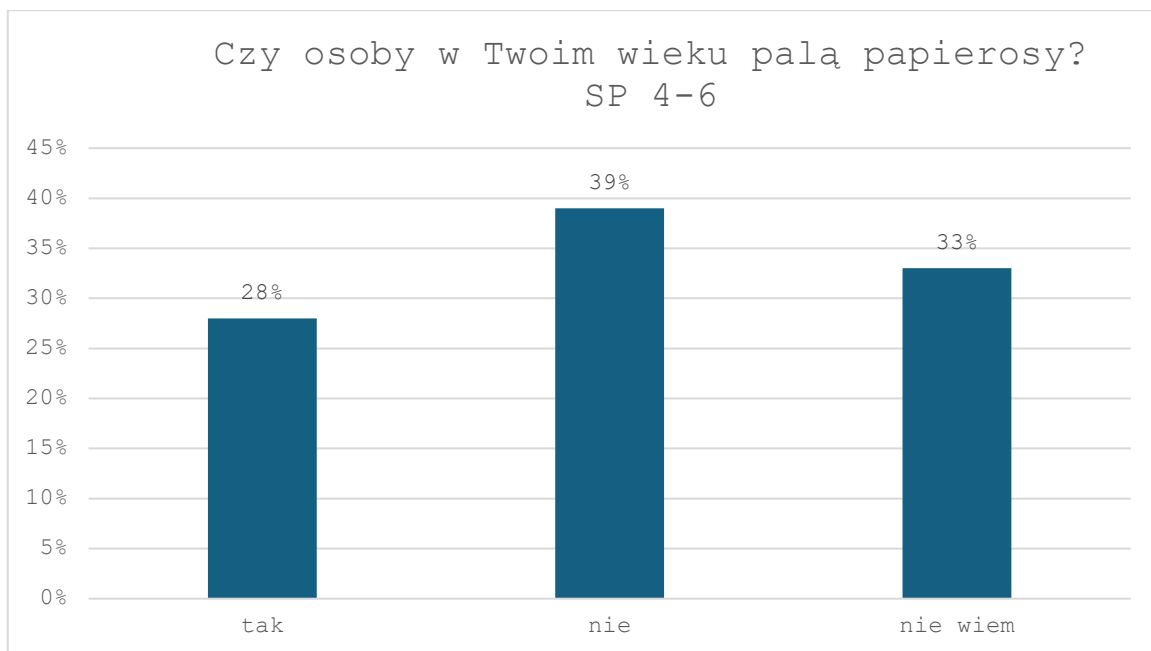
Wśród uczniów klas 4–6 wszyscy, którzy mieli kontakt z alkoholem, zadeklarowali brak jakichkolwiek przykrych konsekwencji z tym związanych (100%). W klasach 7–8 połowa uczniów również wskazała, że nie doświadczyła negatywnych skutków picia alkoholu, natomiast druga połowa zaznaczyła odpowiedź „nie dotyczy”, co oznacza brak doświadczenia z alkoholem. Żaden z uczniów nie zgłosił problemów szkolnych, rodzinnych, finansowych ani trudności w relacjach rówieśniczych wynikających z picia. Dane te mogą wskazywać na niski poziom świadomości młodzieży na temat potencjalnych skutków spożywania alkoholu lub na wczesne i sporadyczne kontakty z tą substancją.

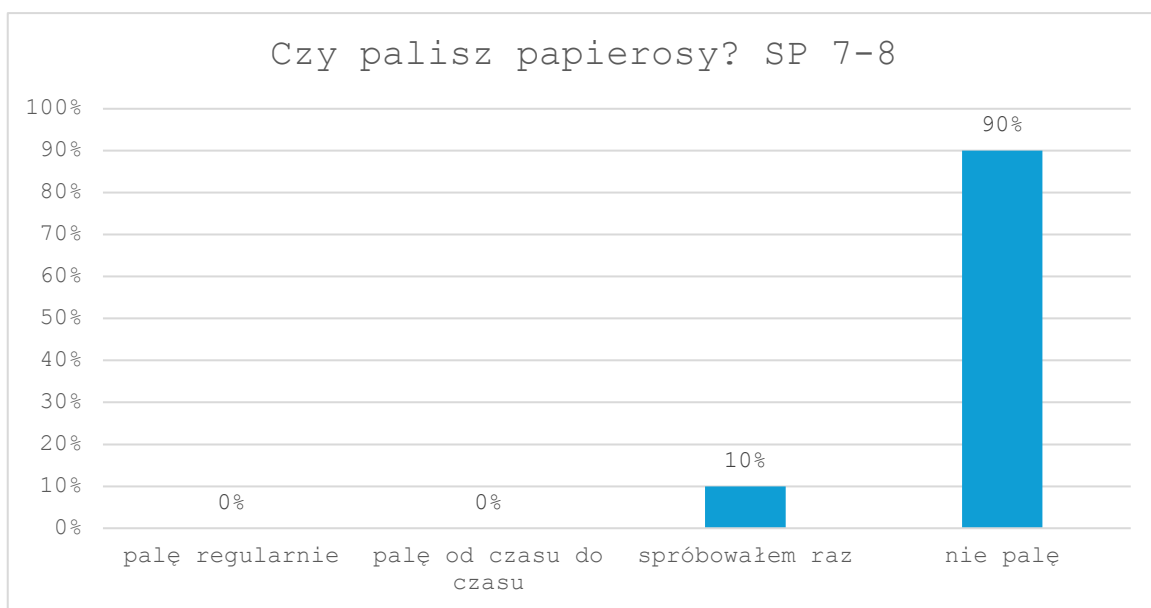
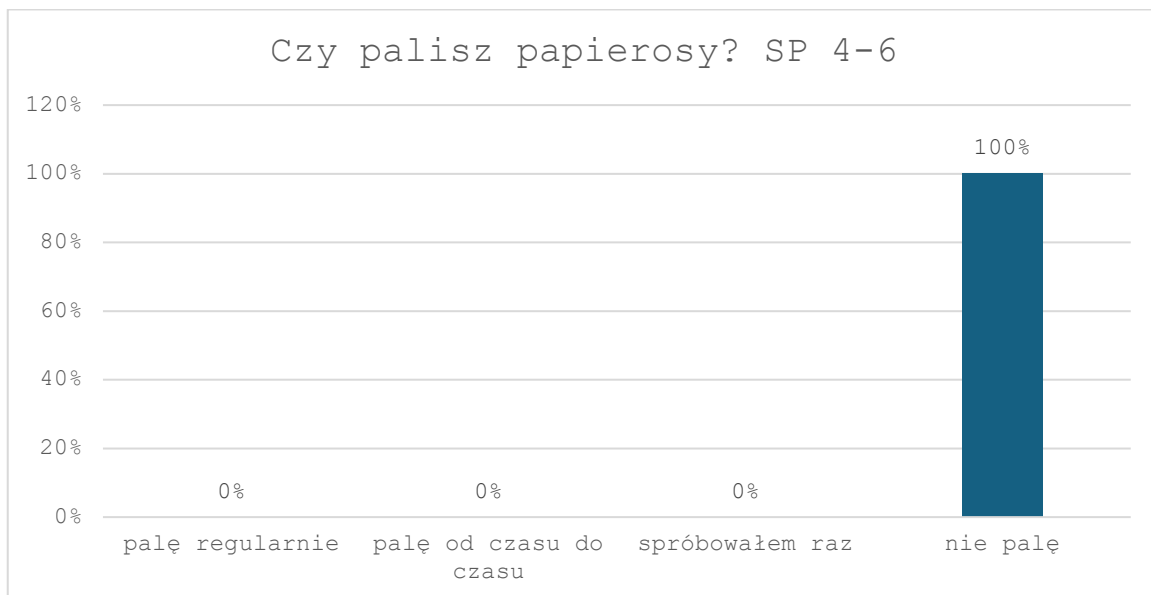
Substancje uzależniające: Papierosy

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytano więc uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy oraz czy sami próbowali już papierosów.

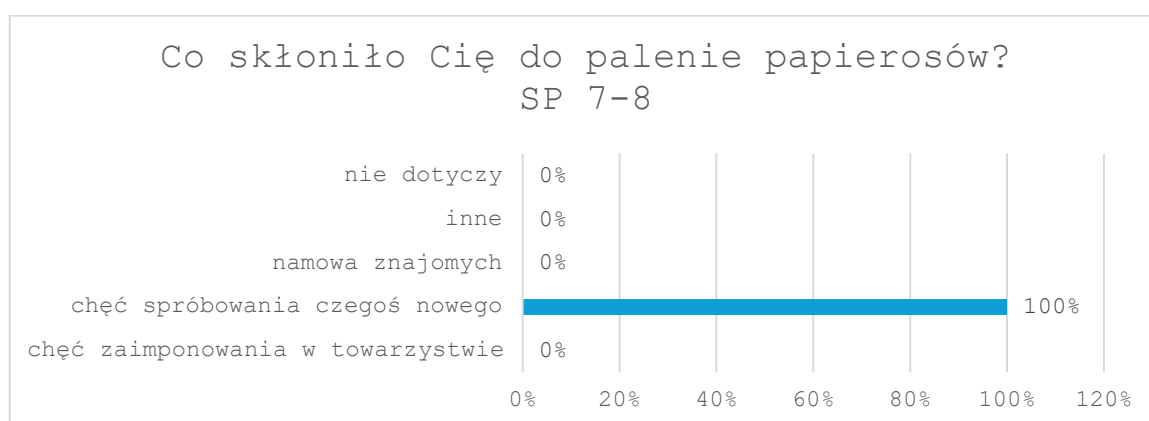
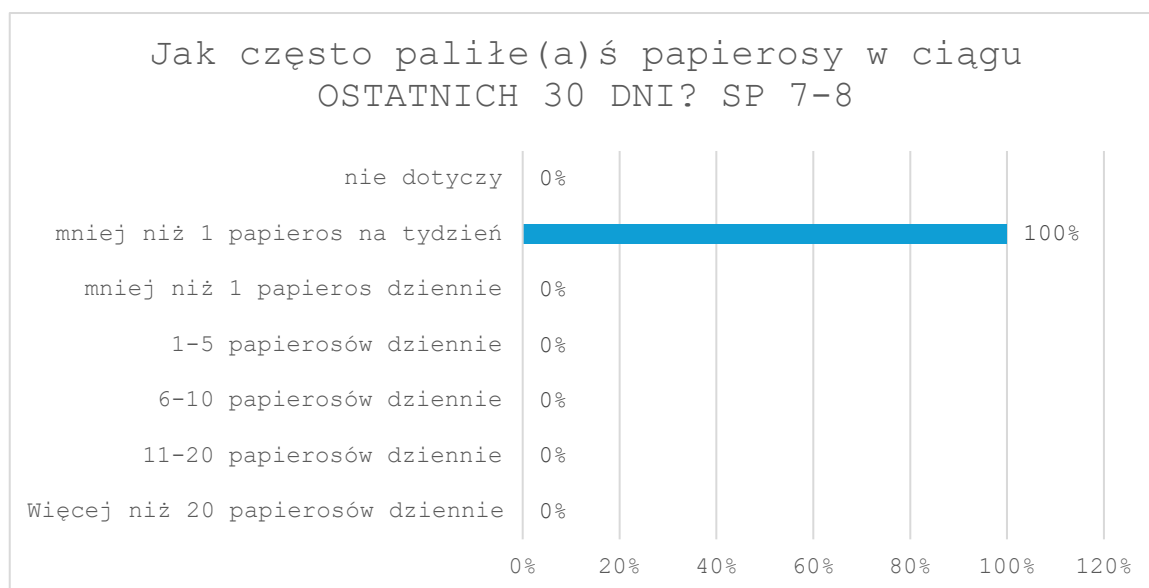
Znaczny odsetek uczniów wskazał, że ich rówieśnicy palą papierosy: SP 4-6 – 28%, SP 7-8 – 60%. Jednakże 33% młodszych oraz 30% starszych uczniów zaznaczyło, że nie wie czy osoby w ich wieku palą papierosy.

Następnie zapytano ankietowanych o to, czy sami palą papierosy. **10% uczniów klas 7-8 spróbowało tylko raz. 100% młodszych uczniów oraz 90% starszych uczniów nie pali.**

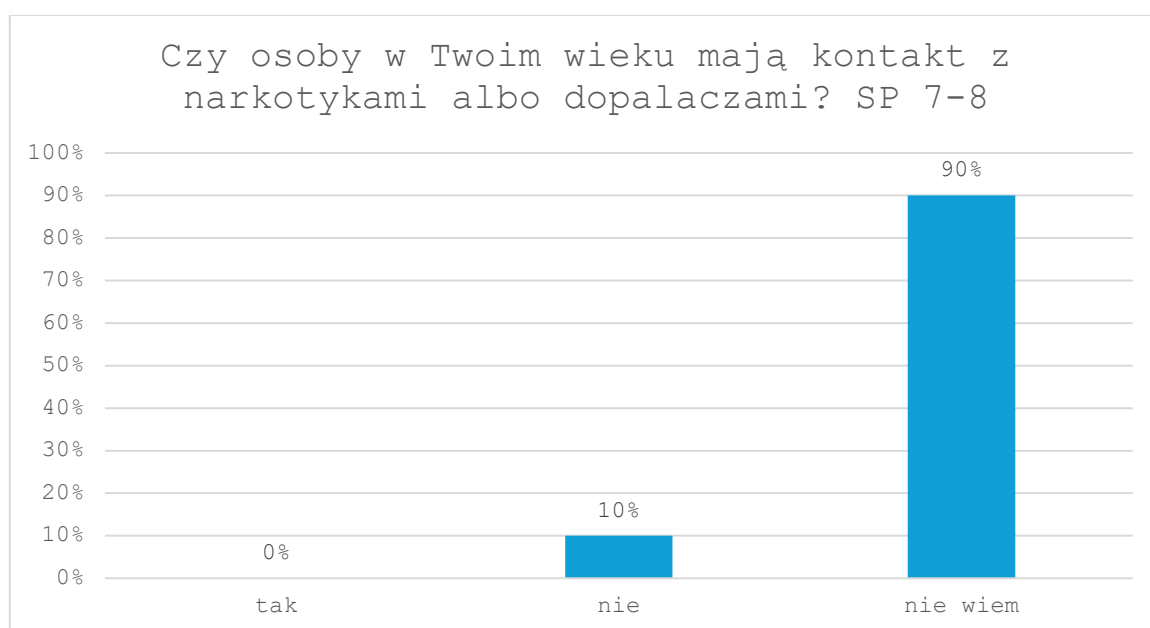
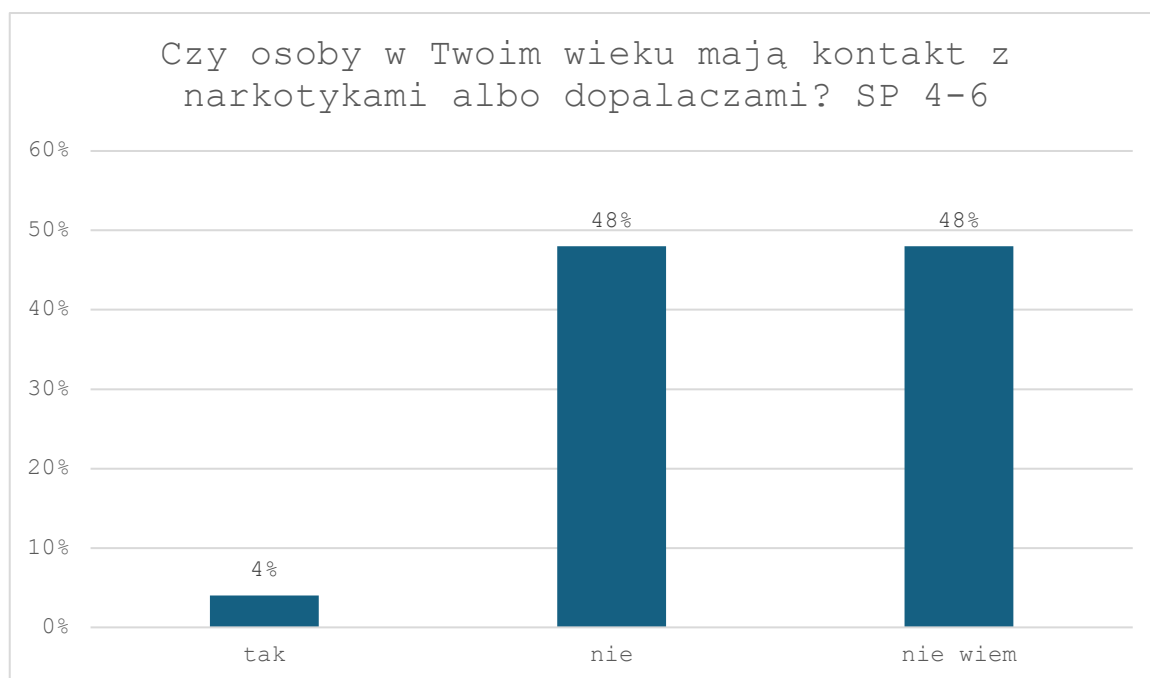
Poniższy wykres ilustruje częstotliwość palenia papierosów przez uczniów w ciągu ostatnich 30 dni. Wśród uczniów klas 7-8, którzy zadeklarowali kontakt z papierosami, wszyscy wskazali, że w tym okresie palili rzadziej niż jeden papieros tygodniowo. Jako główną motywację do sięgnięcia po papierosa 100% z nich podało chęć spróbowania czegoś nowego.

Substancje psychoaktywne: Narkotyki i dopalacze

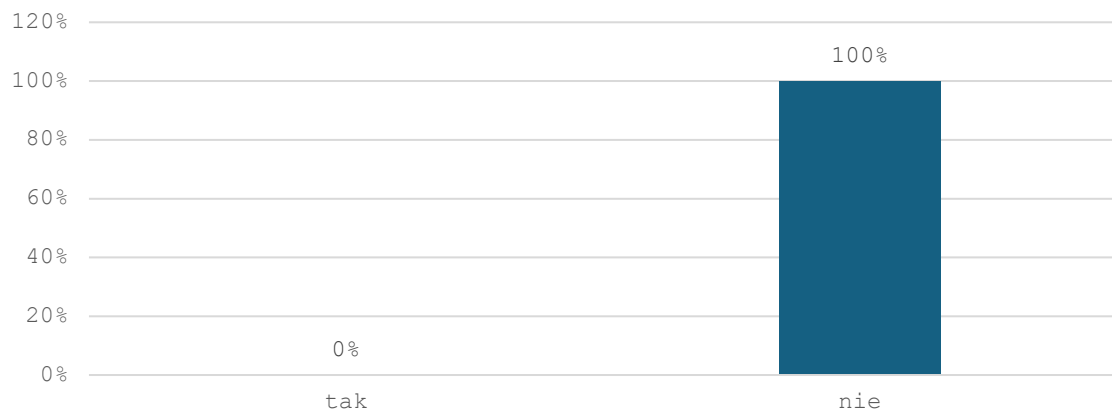
Substancje psychoaktywne, takie jak narkotyki i dopalacze, stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia psychicznego i fizycznego, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Ich używanie może prowadzić do uzależnienia, zaburzeń emocjonalnych, a także problemów w relacjach społecznych i edukacji. W ostatnich latach obserwuje się rosnącą dostępność oraz różnorodność tych substancji, co utrudnia skuteczne przeciwdziałanie. Dlatego niezbędne jest prowadzenie kompleksowych działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych na poziomie lokalnym.

Wyniki badań wskazują, że niektórzy uczniowie mogą przejawiać problemy związane z przyjmowaniem narkotyków: 4% uczniów klas 4-6 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami. 48% uczniów klas młodszych oraz 90% uczniów klas starszych nie wie.

100% starszych uczniów i 100% młodszych uczniów twierdzą, że sami nie próbowali narkotyków lub dopalaczy.

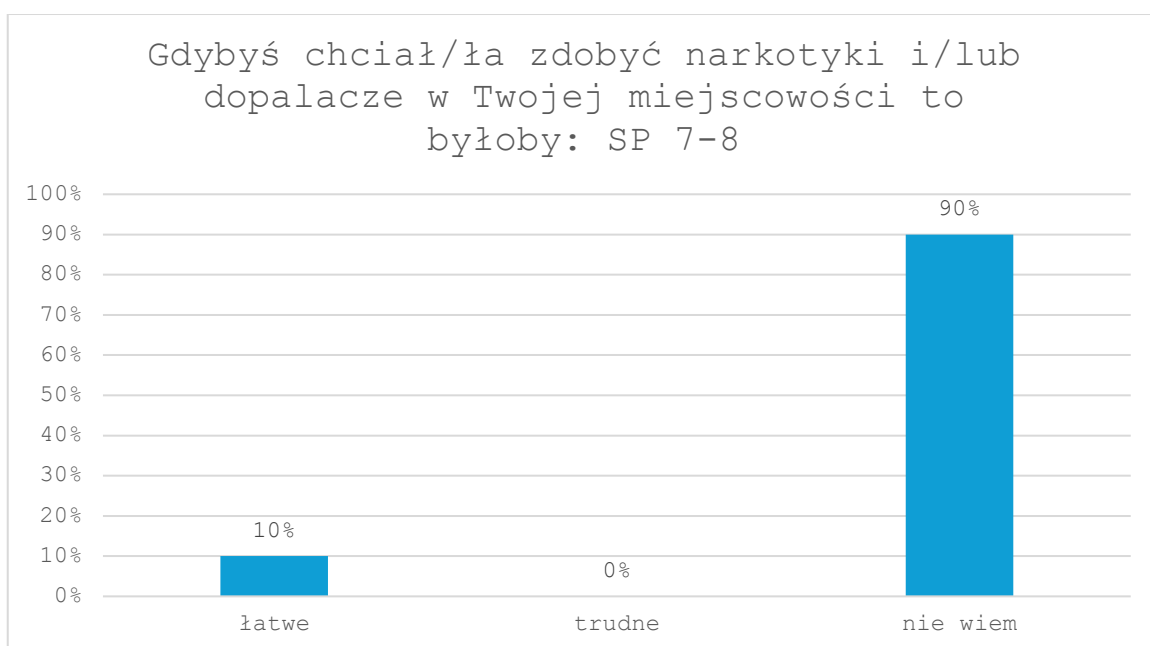
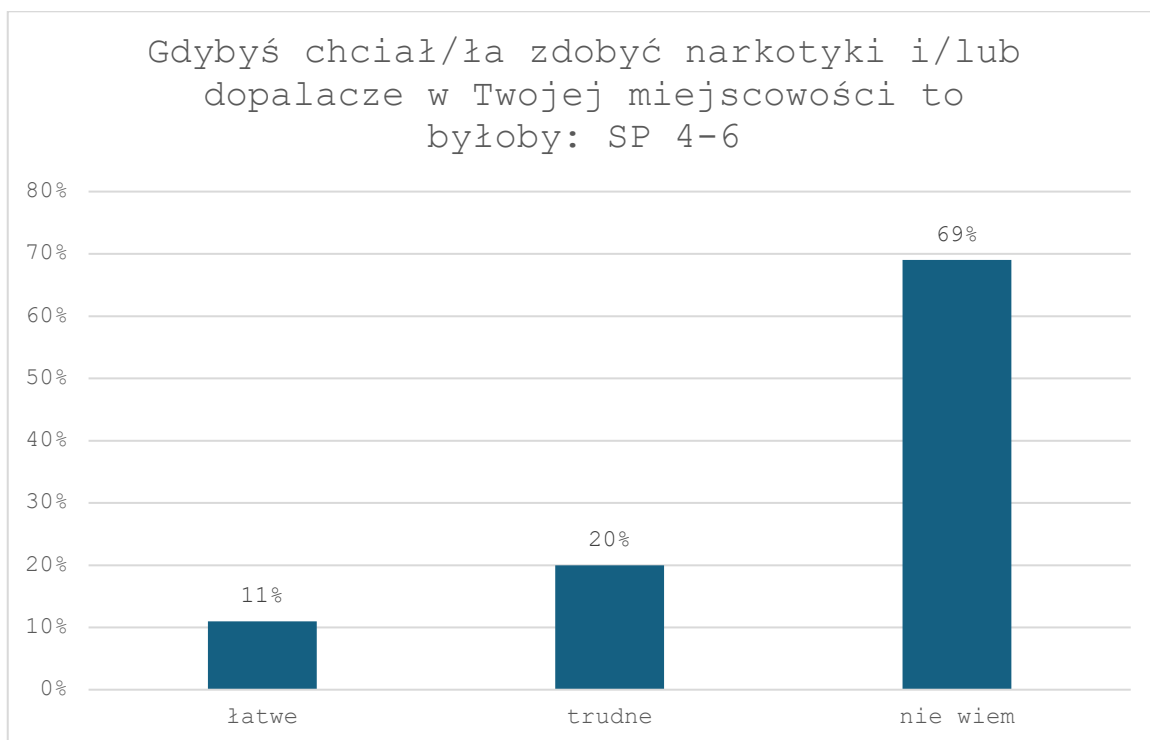
Czy zażywałeś kiedyś jakieś narkotyki
lub dopalacze?
SP 4-6

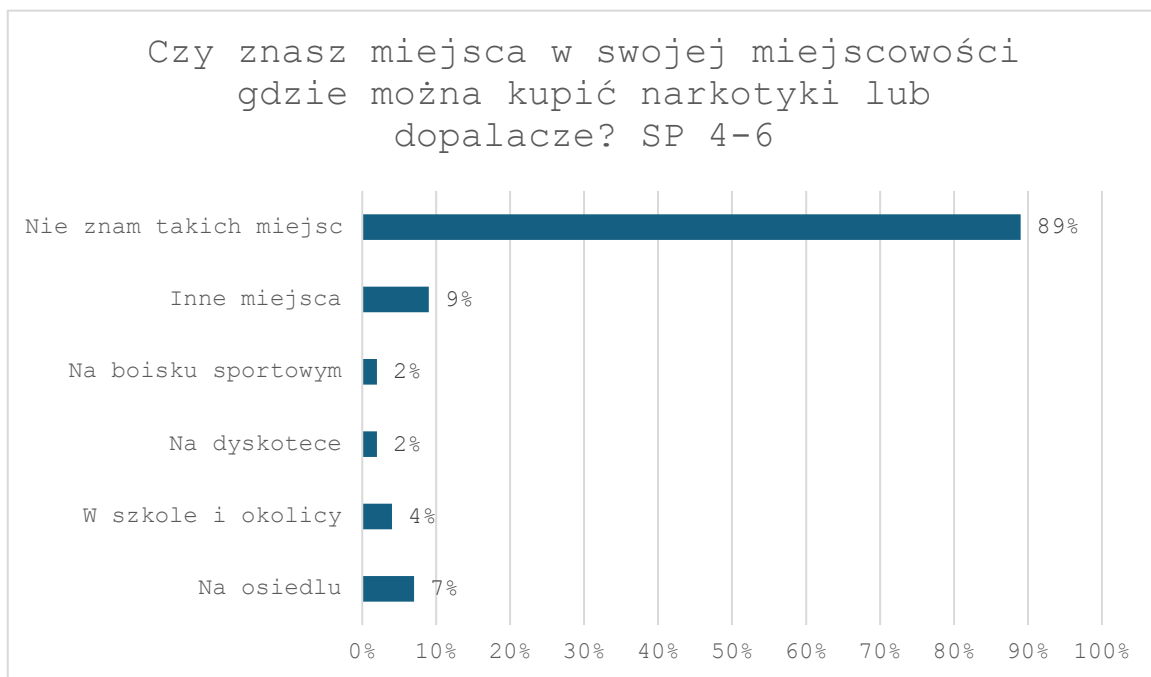
Czy zażywałeś kiedyś jakieś narkotyki
lub dopalacze?
SP 7-8

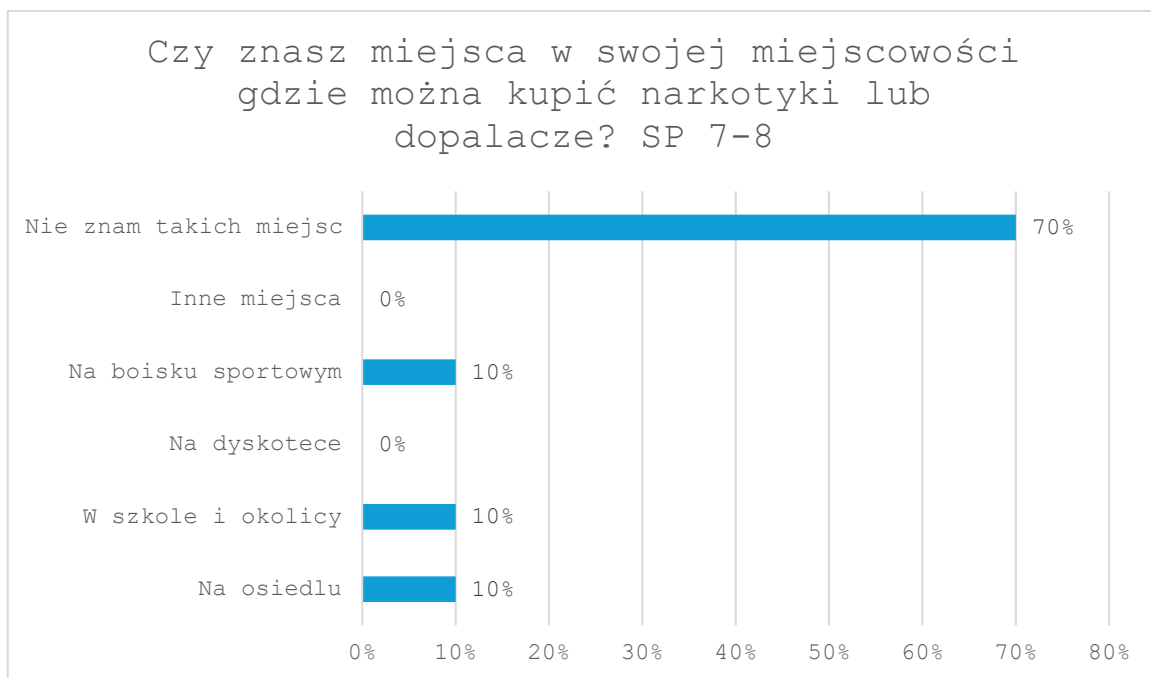
Następnie uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków/dopalaczy w ich lokalnym środowisku. **Badani w większości nie wiedzą, czy pozyskanie owych środków psychoaktywnych byłoby w ich otoczeniu łatwe, czy też trudne: SP 4-6 – 69%, SP 7-8 – 90%.** Jednakże 11% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8 zaznaczyło, że byłoby to łatwe. Pozostali ankietowani odpowiedzieli, że pozyskanie narkotyków/dopalaczy w ich środowisku lokalnym byłoby trudne: SP 4-6 – 20%.

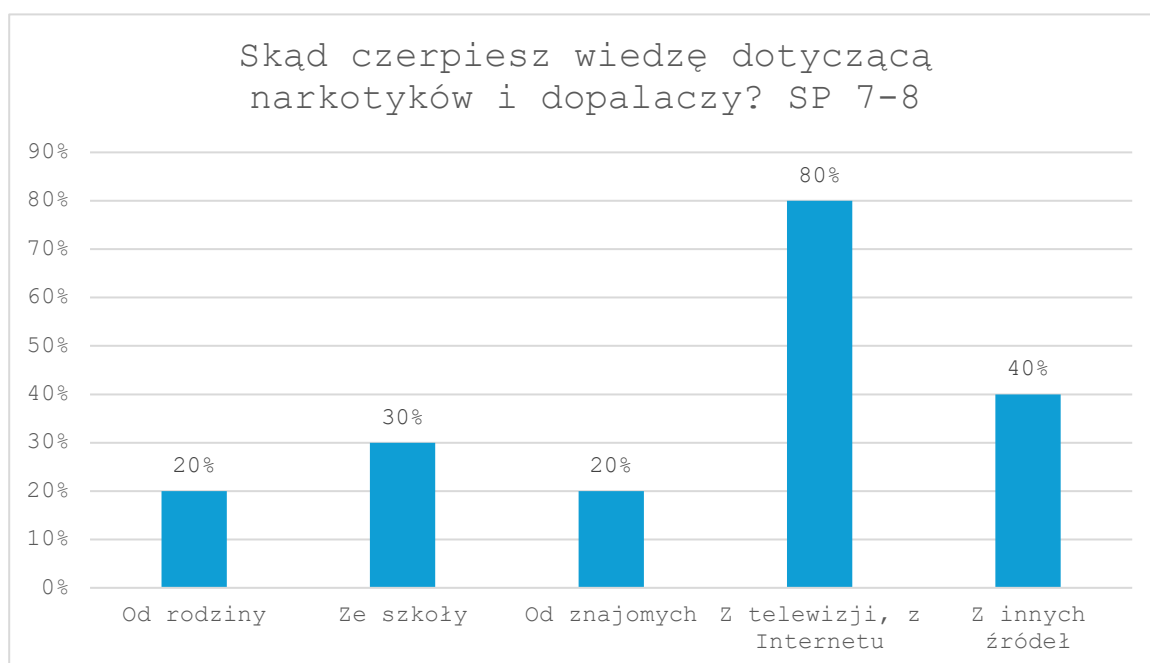
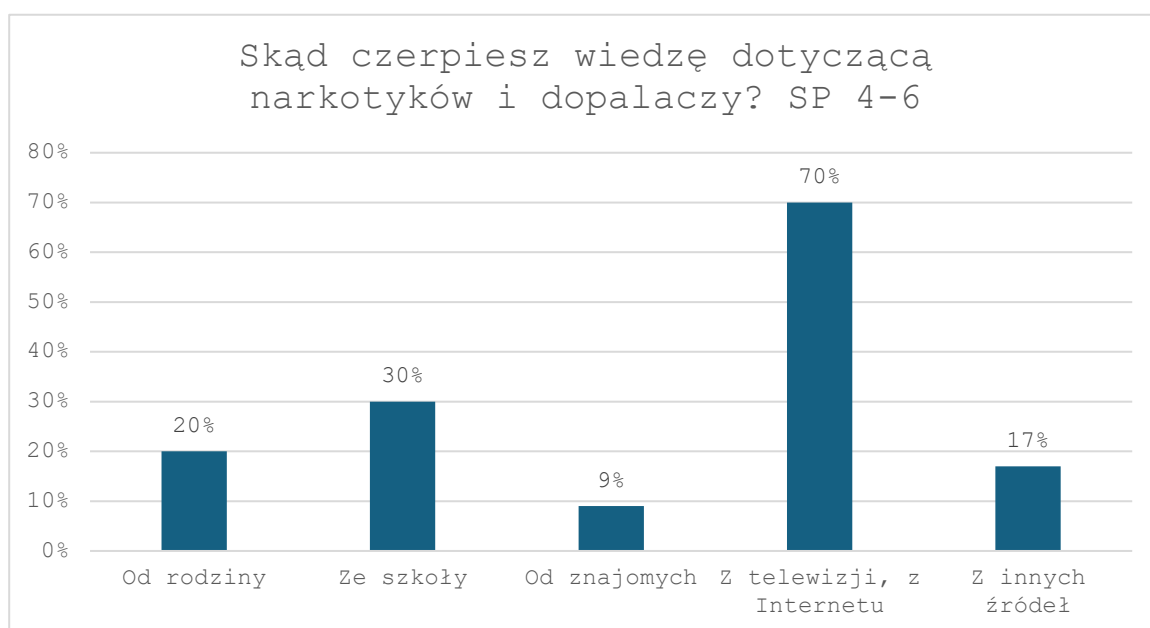
Zdecydowana większość najmłodszych uczniów (89%) nie zna miejsc, w których można kupić narkotyki lub dopalacze, a najczęściej wskazywane lokalizacje to inne miejsca (9%), osiedle (7%) oraz szkoła i okolice (4%).

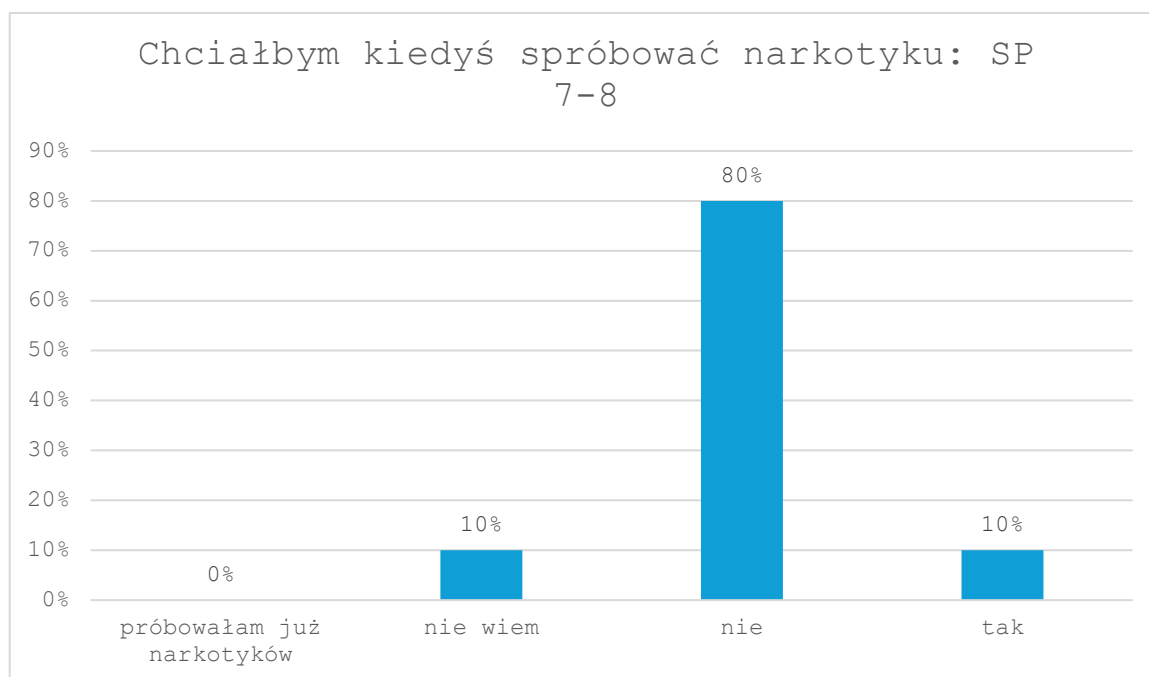
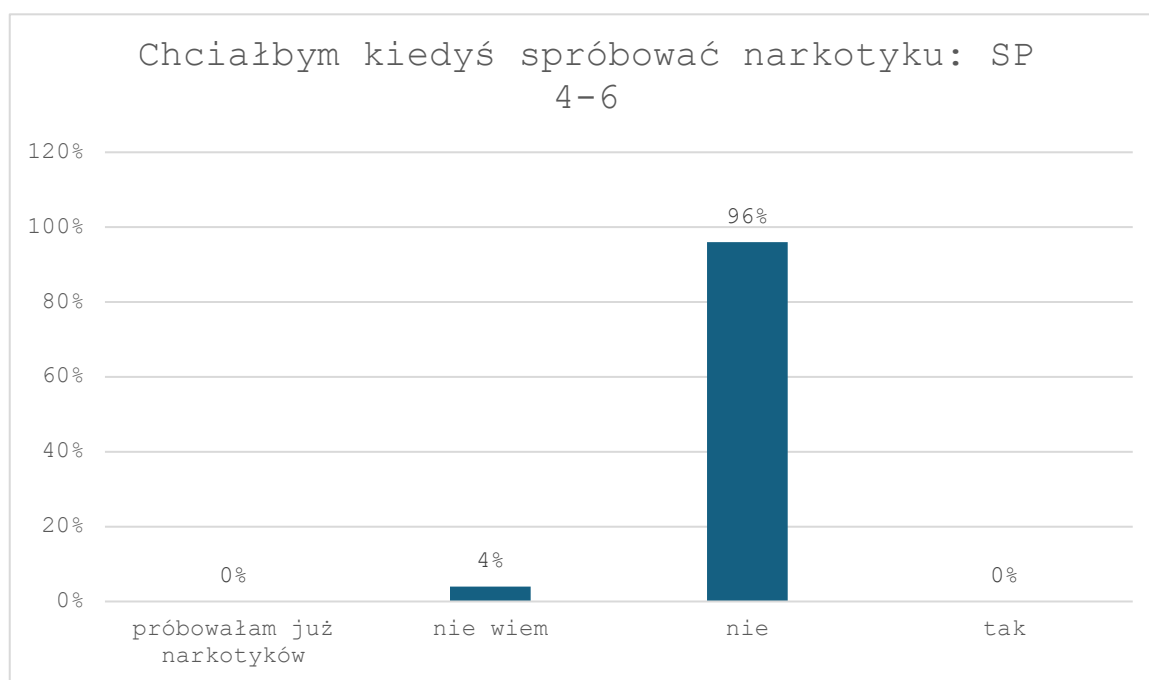
Większość uczniów (70%) z klas 7-8 nie zna miejsc, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze, choć niektórzy wskazują na osiedle (10%), na szkołę i okolicę (10%) oraz na boisko sportowe (10%).

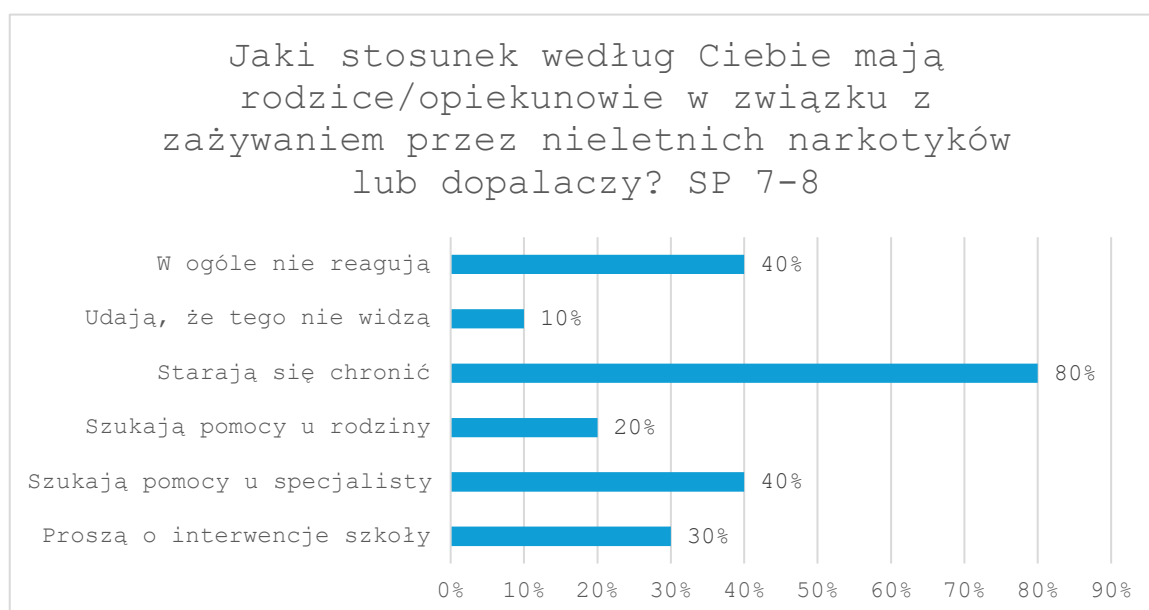
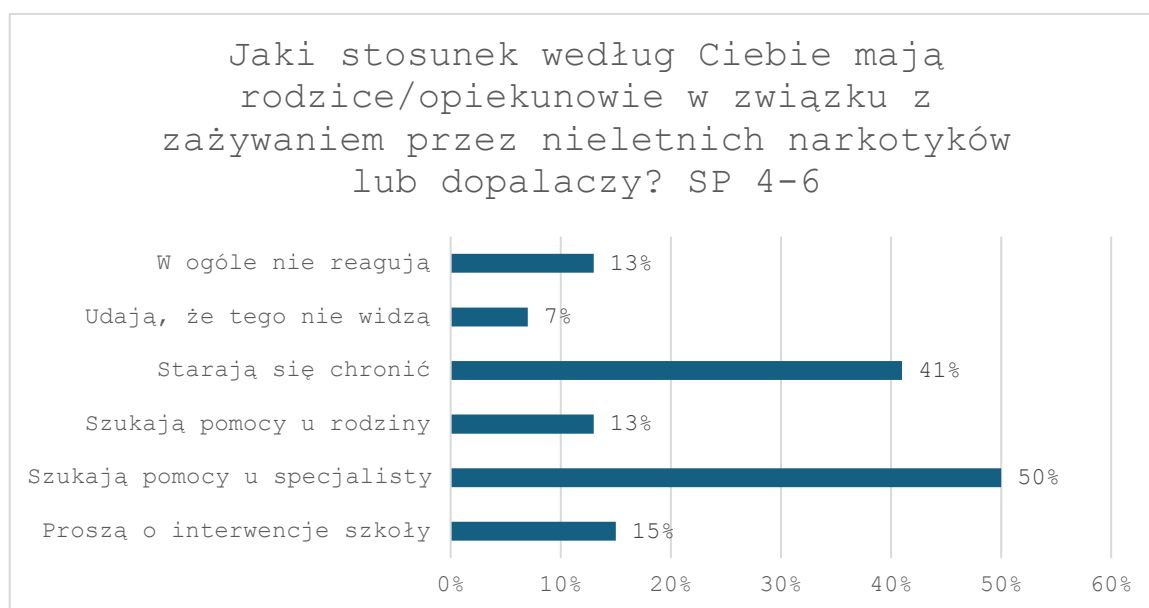
Uczniowie klas 4–6 najczęściej czerpią wiedzę na temat narkotyków i dopalaczy z Internetu i telewizji (70%) oraz ze szkoły (30%), znacznie rzadziej od rodziny (20%) czy znajomych (9%). W klasach 7–8 dominuje również wpływ mediów (80%), jednak większy niż u młodszych uczniów jest udział znajomych (20%) i innych źródeł (40%). W obu grupach stosunkowo niskie są wskazania dotyczące rodziny jako źródła informacji, co może świadczyć o braku rozmów na ten temat w środowisku domowym. Wyniki te podkreślają potrzebę wzmacniania roli szkoły i rodziny w przekazywaniu rzetelnej wiedzy o zagrożeniach związanych z substancjami psychoaktywnymi.

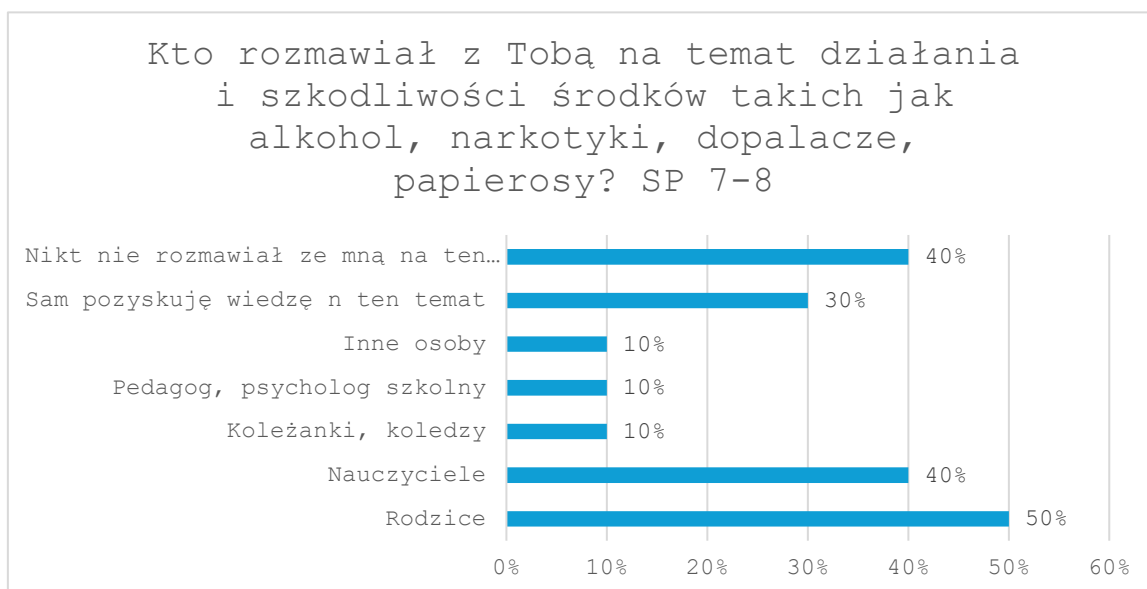
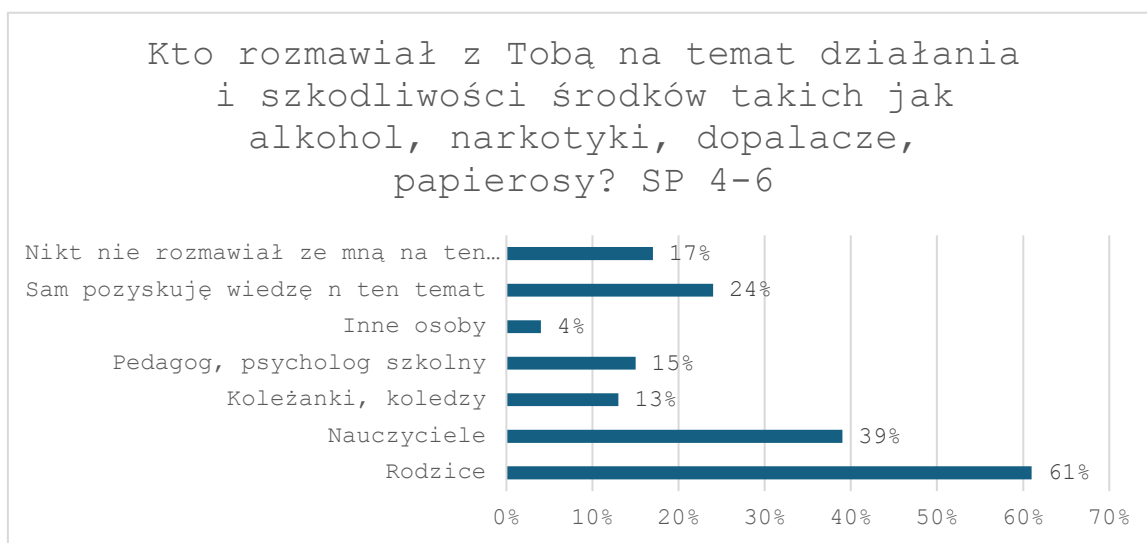
Zdecydowana większość uczniów klas 4–6 (96%) oraz 7–8 (80%) nie wyraża chęci spróbowania narkotyków. W klasach młodszych żaden z uczniów nie zadeklarował ani próby, ani chęci sięgnięcia po tego typu substancje, natomiast w klasach starszych 10% uczniów wyraziło taką gotowość, a kolejne 10% nie miało zdania. Wyniki te wskazują na potrzebę dalszego wzmacniania postaw asertywnych oraz edukacji na temat zagrożeń wynikających z używania narkotyków, szczególnie wśród starszej młodzieży.

Zdaniem uczniów klas 7–8, większość rodziców/opiekunów stara się chronić swoje dzieci przed zażywaniem narkotyków lub dopalaczy (80%) i często szuka pomocy u specjalistów (40%) lub interweniuje w szkole (30%). Jednocześnie aż 40% respondentów uważa, że niektórzy opiekunowie w ogóle nie reagują, a 10% – że udają, iż problem nie istnieje. W młodszych klasach (4–6) dominujące jest przekonanie, że dorośli najczęściej sięgają po pomoc specjalisty (50%) lub starają się chronić dzieci (41%), rzadziej proszą o interwencję szkoły (15%). Część uczniów młodszych zauważa także brak reakcji ze strony dorosłych (13%) lub ich obojętność. Wyniki te pokazują, że choć wielu rodziców podejmuje działania ochronne, część problemu nadal pozostaje niezauważona lub bagatelizowana.

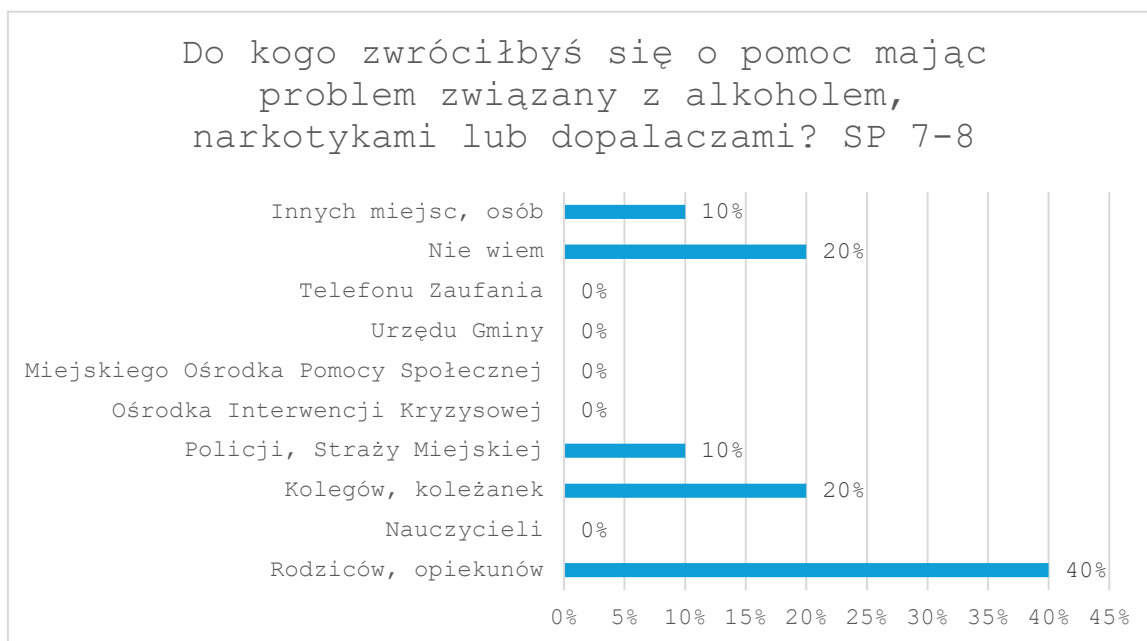
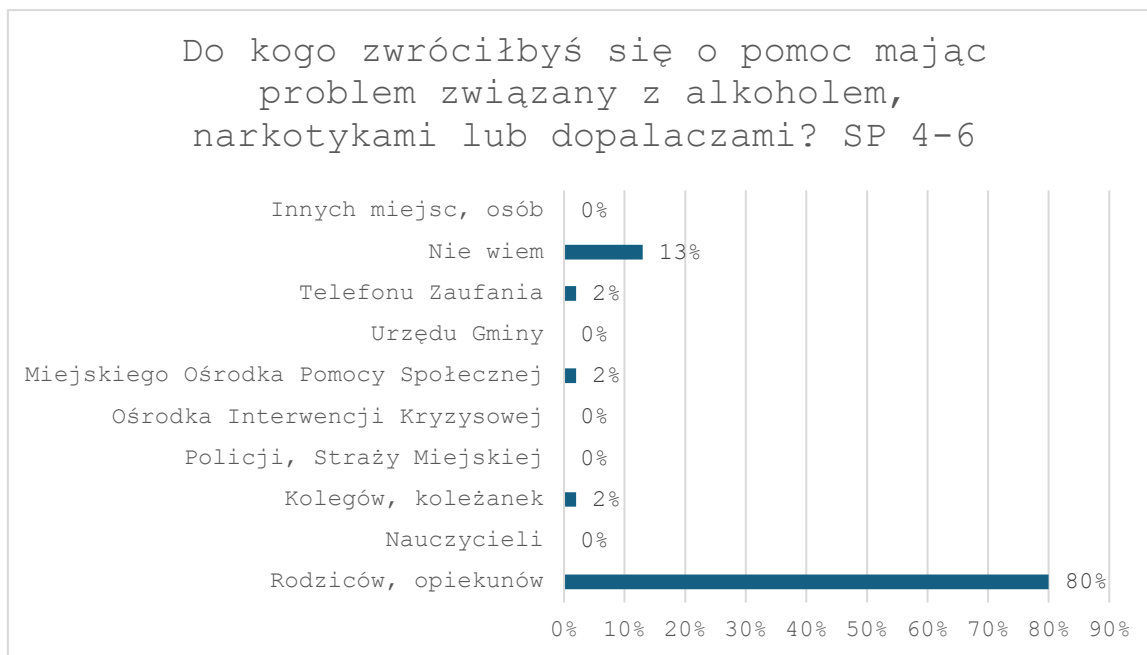

W klasach 4–6 najczęściej o tych zagadnieniach rozmawiają z uczniami rodzice (61%) i nauczyciele (39%), a nieco rzadziej pedagog lub psycholog szkolny (15%) oraz koledzy (13%). Część uczniów (24%) samodzielnie zdobywa wiedzę na ten temat, a 17% przyznało, że nikt z nimi na ten temat nie rozmawiał. W klasach 7–8 rozmowy z rodzicami również są najczęstsze (50%), choć znaczący odsetek uczniów (40%) wskazał, że nie miał żadnej rozmowy na temat szkodliwości substancji. Dane te wskazują na potrzebę zwiększenia zaangażowania zarówno dorosłych, jak i szkoły w prowadzenie systematycznej edukacji profilaktycznej, zwłaszcza wobec starszych uczniów.

W klasach 4-6 większość uczniów (80%) zwróciłaby się o pomoc do rodziców lub opiekunów w przypadku problemów z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami. Nauczycieli, policji czy innych instytucji jako źródło pomocy nie wskazał nikt, a 13% uczniów nie wiedziało, do kogo się zwrócić. W starszych klasach 7-8 zaufanie do rodziców spada do 40%, a znacznie

rośnie liczba tych, którzy szukaliby pomocy u kolegów i koleżanek (20%) oraz policji lub straży miejskiej (10%). Nauczyciele oraz instytucje takie jak ośrodki pomocy społecznej czy interwencji kryzysowej nie są wskazywane jako potencjalne wsparcie przez uczniów w obu grupach. W starszej grupie aż 20% uczniów nie wie, gdzie szukać pomocy, a 10% wskazuje inne, nieokreślone źródła.

Uzależnienia behawioralne

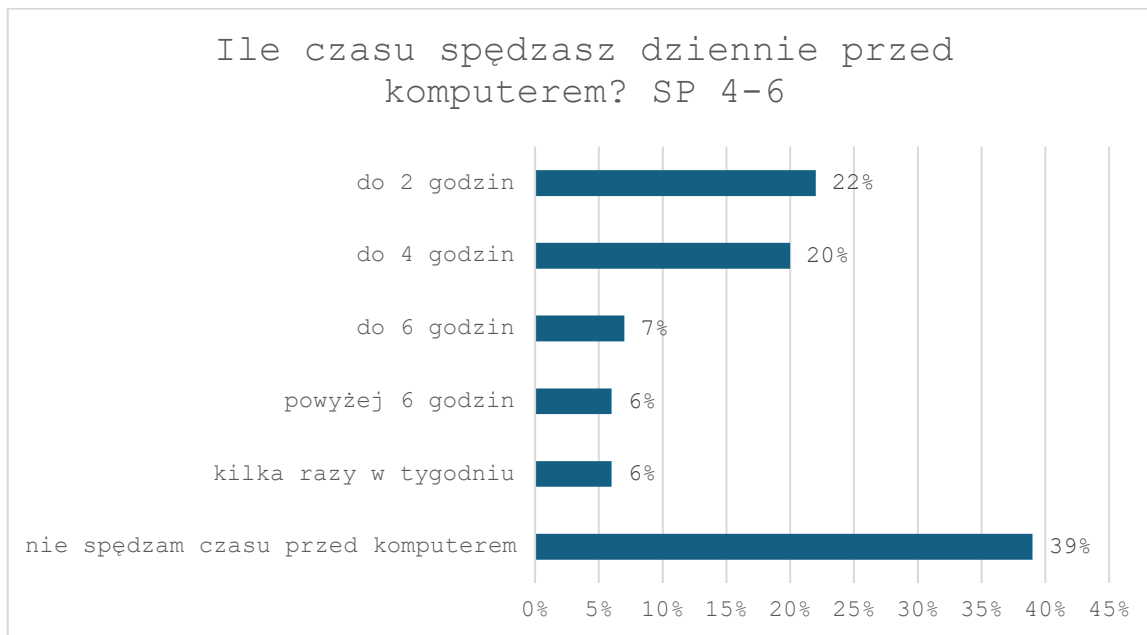
Dotychczas najwięcej niepokoju, jeżeli chodzi o dzieci, które dorastają i wkraczają w wiek nastoletni, budziły takie problemy jak ryzyko sięgnięcia przez nie po różnego rodzaju

substancje psychoaktywne. To, co obecnie zaczyna niepokoić coraz bardziej, to wciąż pojawiające się nowe formy uzależnień behawioralnych.

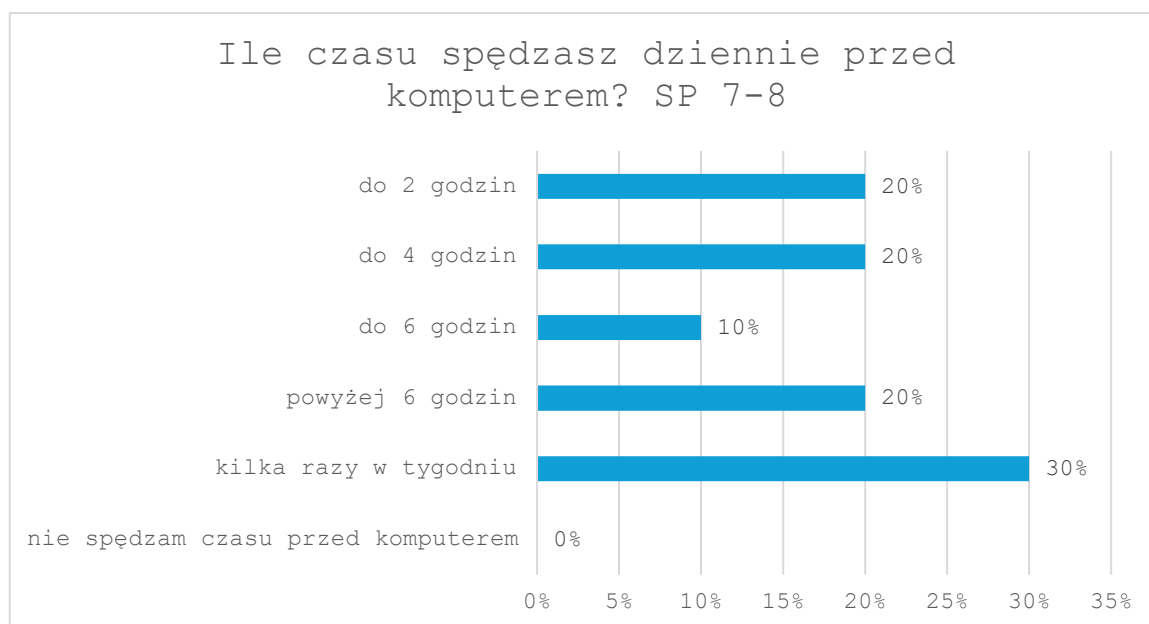
Komputer, który stał się nieodłącznym elementem życia osób dorosłych zaczął jednocześnie coraz częściej zastępować dzieciom kontakty z rodziną, zabawy z rówieśnikami, czytanie książek czy uprawianie sportu. Dla wielu dzieci stał się podstawową formą spędzania czasu i to nie tylko tzw. wolnego. Zbyt wczesne, a szczególnie niekontrolowane przez dorosłych, korzystanie z komputera powoduje, że zamiast doskonałego narzędzia kształcenia i rozwoju oraz źródła radości – komputer staje się źródłem wielu zagrożeń i problemów⁷.

W pierwszej kolejności zapytano uczniów o to, ile czasu dziennie korzystają z komputera. **Badani wskazywali zazwyczaj, że spędzają w ten sposób do 2 godzin dziennie (SP 4-6 – 22%; SP 7-8 – 20%;) czy też do 4 godzin dziennie (SP 4-6 – 20%; SP 7-8 – 20%). Znacznie niepokoją odsetki ankietowanych, którzy zaznaczyli, że spędzają przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie (SP 4-6 – 6%; SP 7-8 – 20%). Do 6 godzin korzysta 7% uczniów SP 4-6 oraz 10% uczniów SP 7-8.**

Uzyskane wyniki w praktyce mogą oznaczać, że po przyjściu ze szkoły korzystanie z komputera jest dla wielu uczniów jedyną formą spędzania czasu. Uczniowie, którzy korzystają z komputera powyżej 6 godzin dziennie mogą przejawiać symptomy uzależnienia.

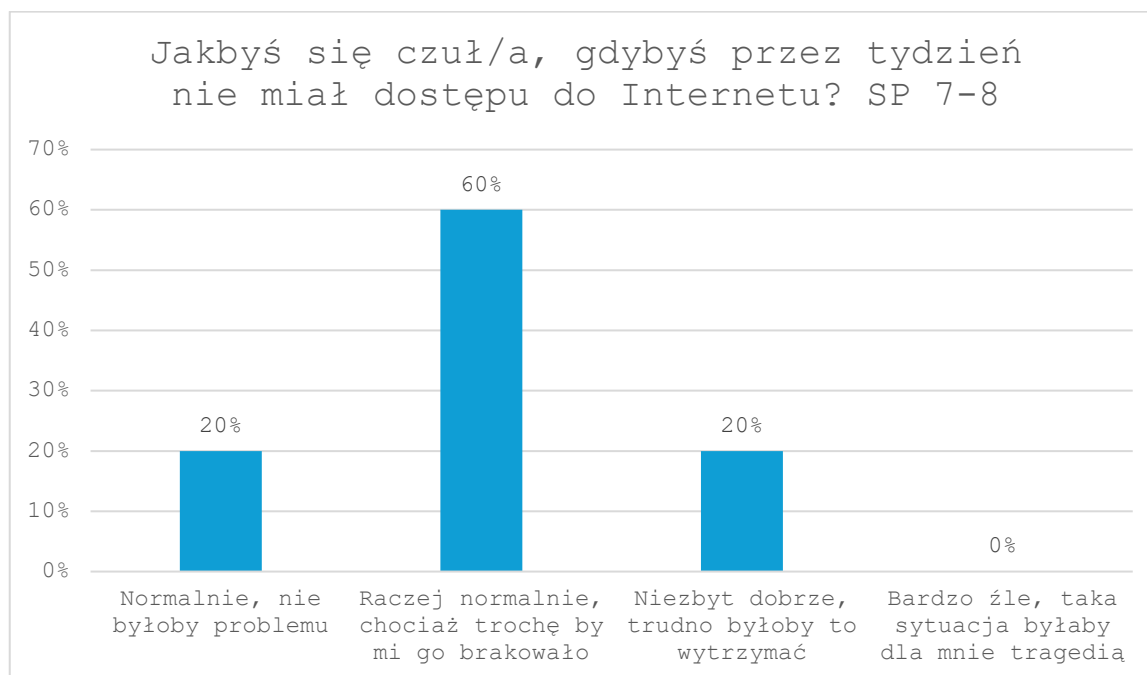
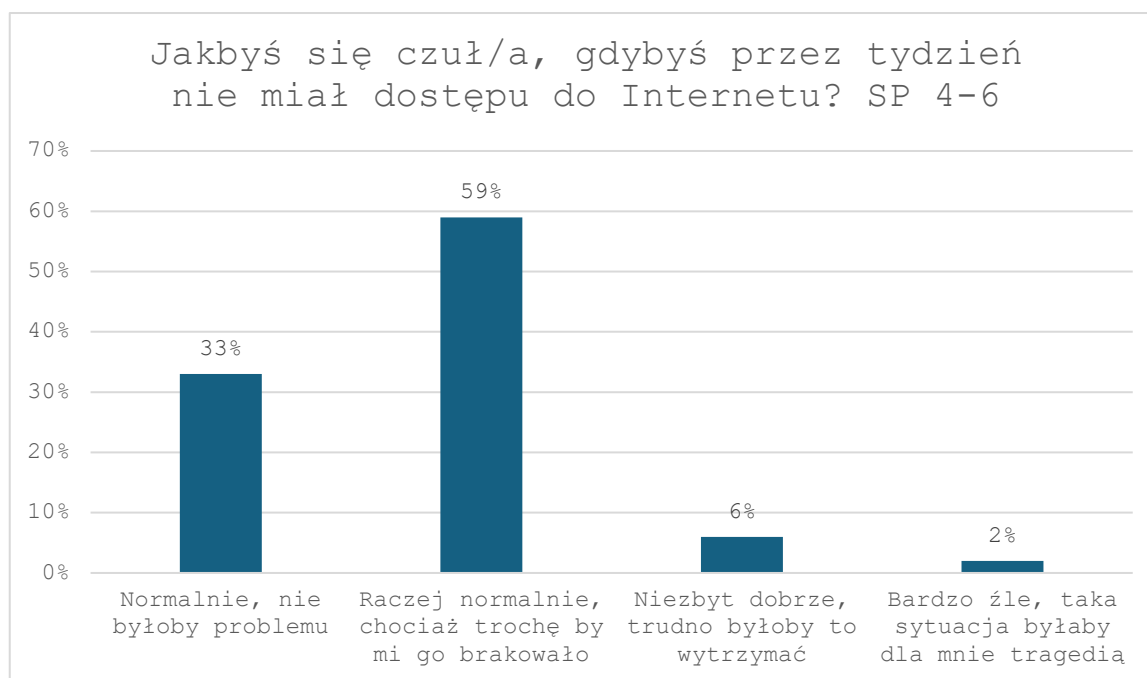
⁷ <https://www.uzaleznieniabehawioralne.pl/siecioholizm/dziecko-i-komputer/>

Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)⁸.

33% uczniów klas 4-6 oraz 20% uczniów klas 7-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia. Aczkolwiek, spora część uczniów przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu (SP 4-6 – 67%; SP 7-8 – 80%).

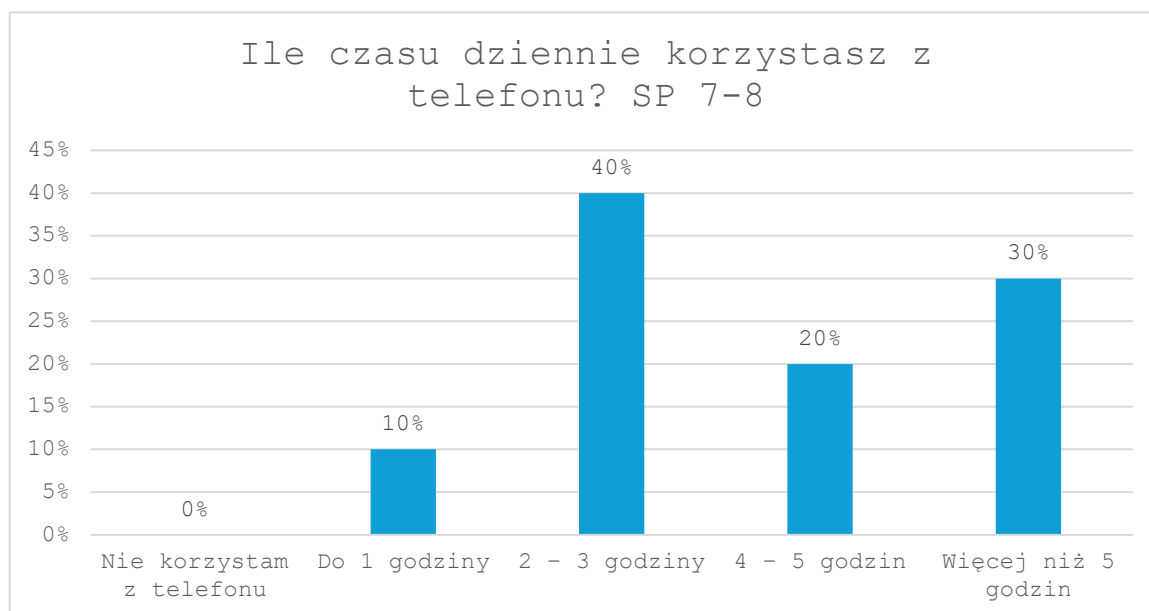
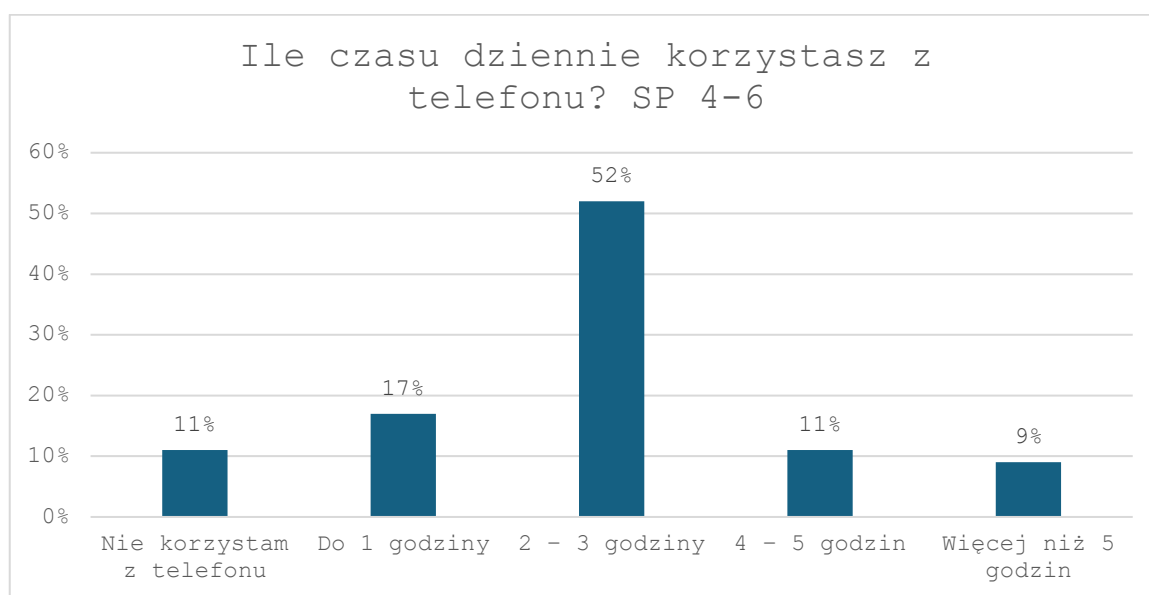
⁸L. Kirwil L., *Polskie dzieci w Internecie. Zagrożenia i bezpieczeństwo – część 2. Częściowy raport z badań EU Kids Online II*, SWPS, Warszawa 2011.

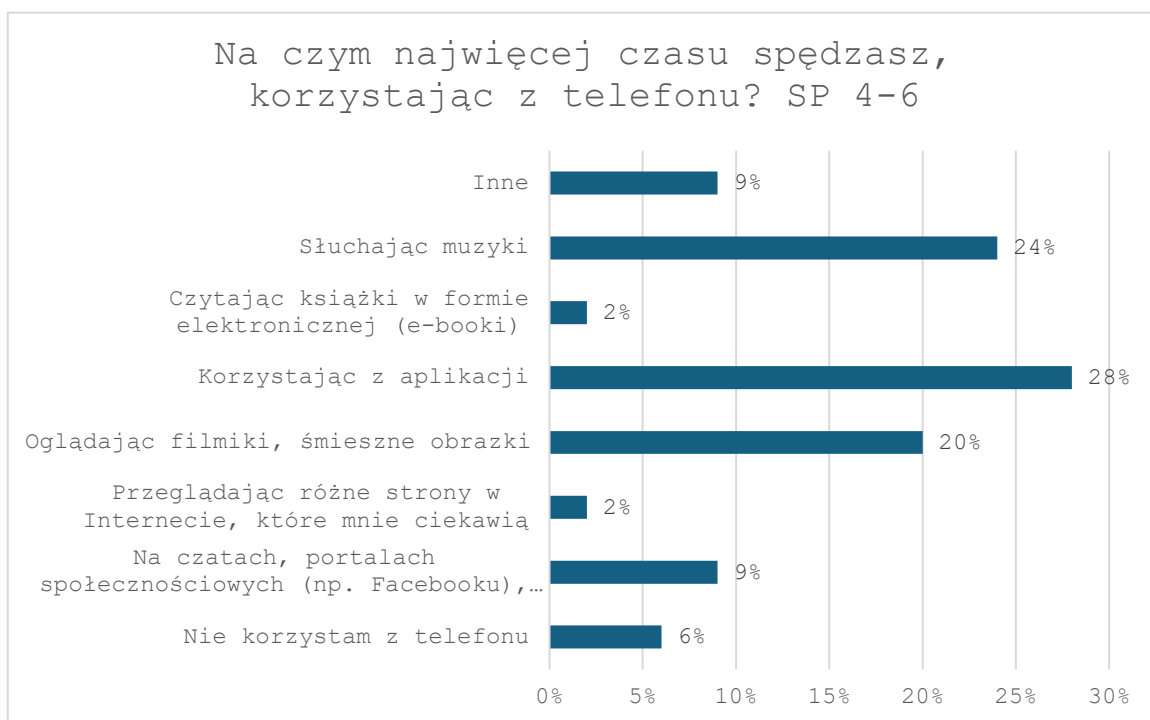
Wielość funkcji i aplikacji, jakie oferuje obecnie telefon komórkowy, sprawia, że komunikacja werbalna, będąca jego pierwotnym przeznaczeniem, schodzi na dalszy plan, a smartfon z dostępem do Internetu stał się narzędziem, za pomocą którego organizować możemy codzienne życie we wszystkich niemal aspektach: pracy, kontaktów towarzyskich, informacji, rozrywki, sportu, zakupów. Narzędzie to stało się wielu osobom niezbędne do tego stopnia, że nie potrafią bez niego funkcjonować; wzmożona intensywność użytkowania zaczyna nosić znamiona nadużywania, prowadząc do uzależnienia – fonoholizmu. Nadmierne używanie telefonu komórkowego to zjawisko bardzo powszechne, zwłaszcza wśród młodzieży. określenie „uzależnienie” od nałogowego używania telefonu komórkowego należy stosować

umownie, ponieważ w oficjalnych klasyfikacjach zdrowia, w tym zdrowia psychicznego, ICD-10 jak i DSM-V nie wyodrębniono takiej kategorii zaburzeń.

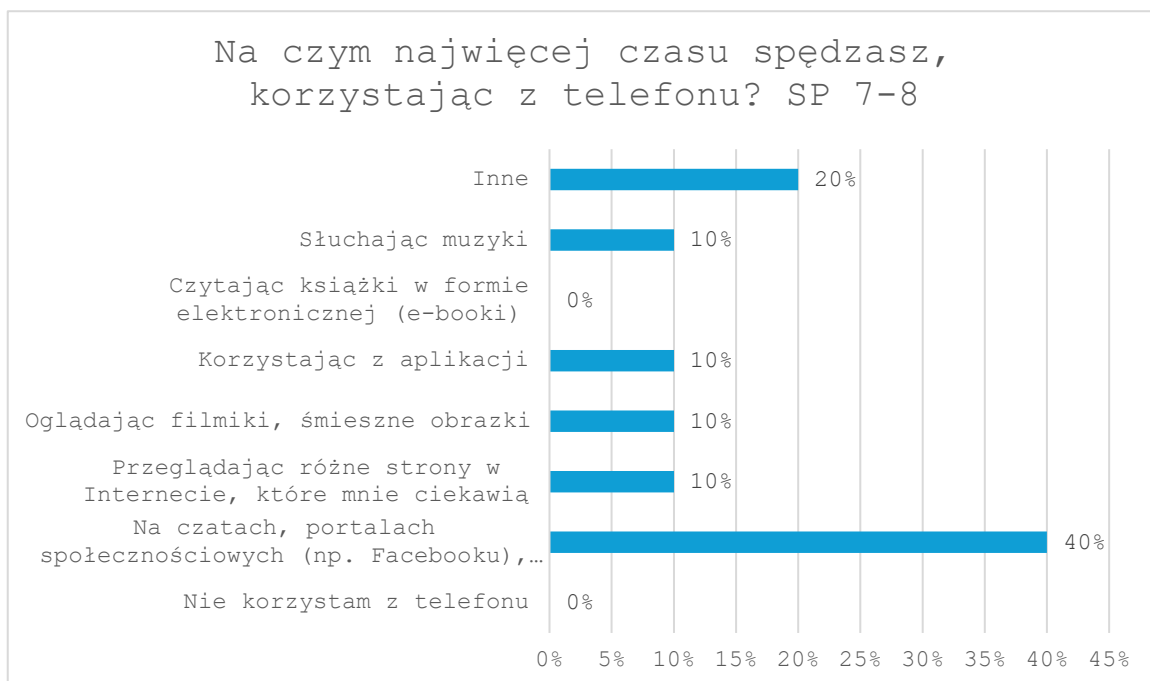
Jak wynika z przeprowadzonych badań, **52% uczniów klas 4-6 oraz 40% uczniów klas SP 7-8 korzysta z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie. Znaczny niepokój budzi fakt, iż 11% uczniów klas 4-6 oraz 20% uczniów klas 7-8 deklaruje, że korzysta z telefonu 4-5 godzin dziennie. 9% uczniów klas 4-6 oraz 30% uczniów klas 7-8 wskazuje, że korzysta z telefonu powyżej 5 godzin dziennie. Część uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (SP 4-6 – 17%; SP 7-8 – 10%).**

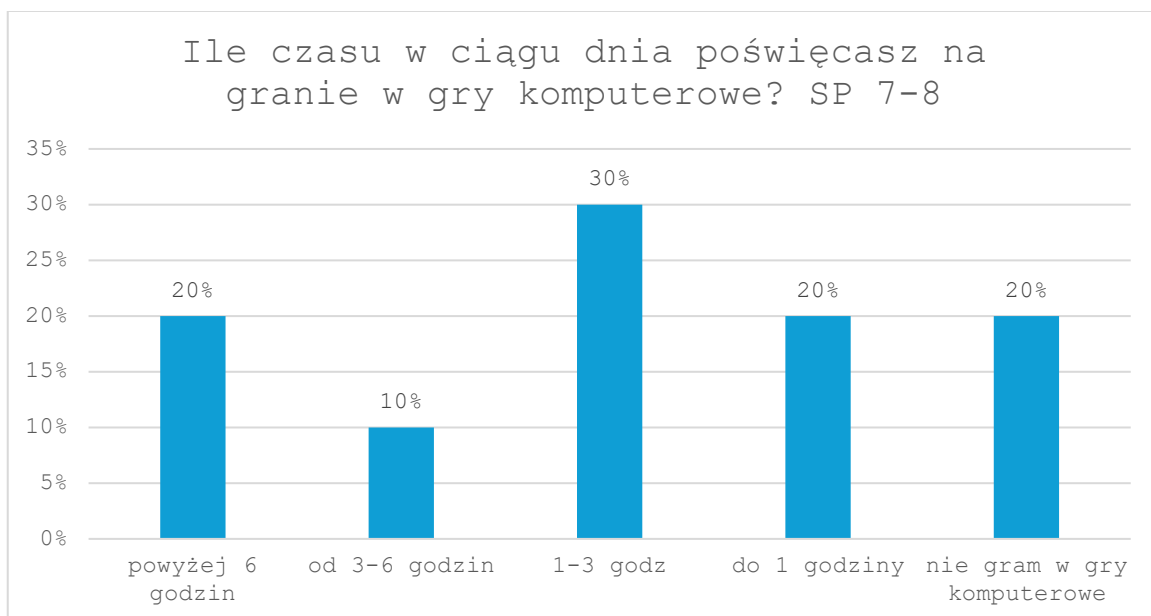
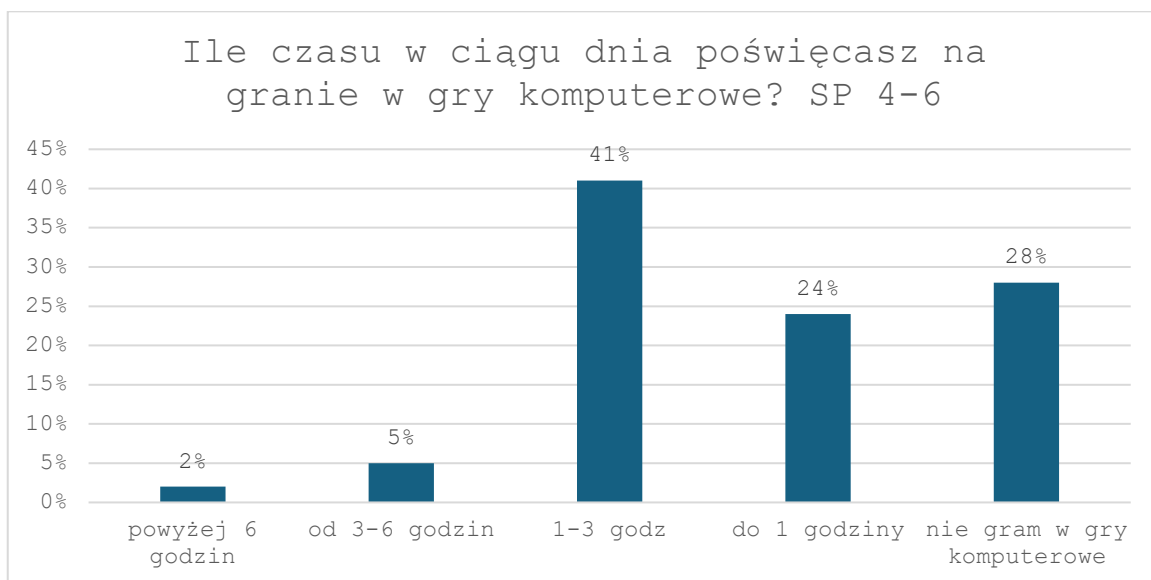
Uczniowie klas 4-6 najczęściej czasu korzystając z telefonu spędzają na korzystaniu z aplikacji (28%), słuchaniu muzyki (24%) oraz oglądaniu filmików, śmiesznych obrazków (20%).

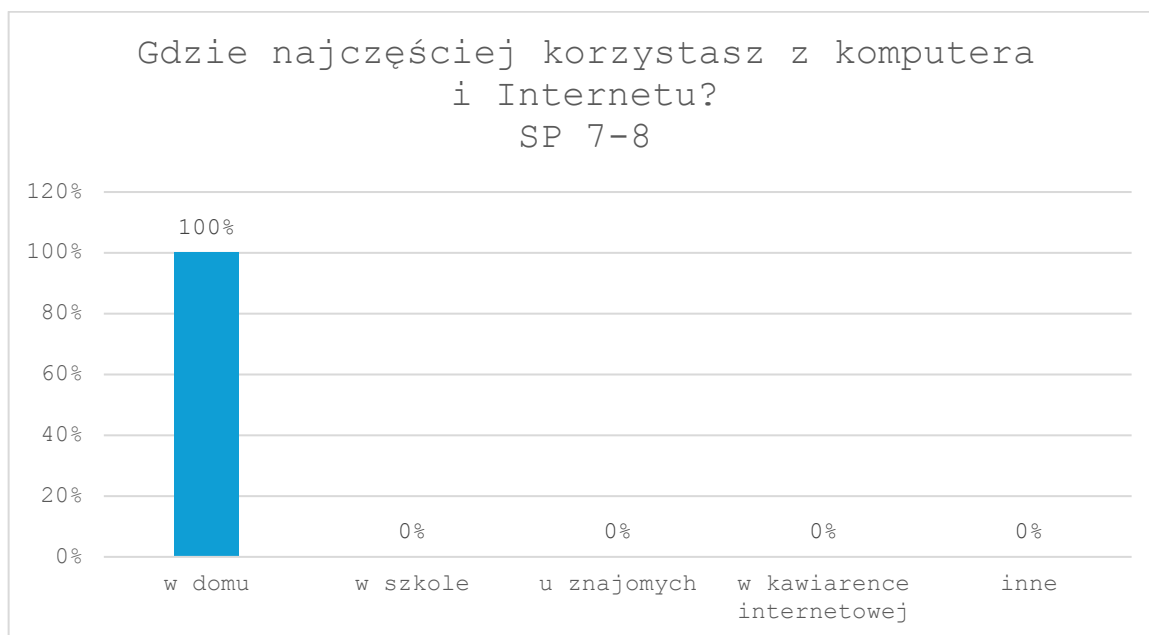
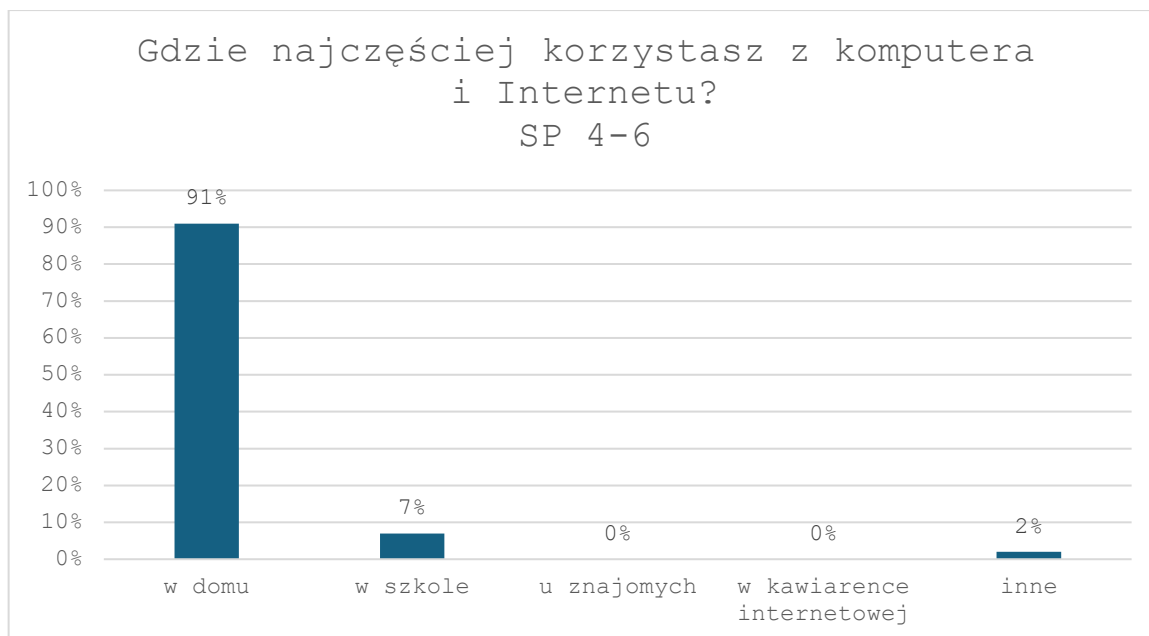
Uczniowie klas 7-8 najczęściej czasu spędzają na korzystaniu z telefonu, prowadząc rozmowy na czatach i portalach społecznościowych – taką aktywność wskazało 40% badanych. Dodatkowo 20% uczniów zaznaczyło odpowiedź „inne”, nie precyzując jednak, jakiego rodzaju aktywności miały one dotyczyć.

Zapytano również młodzież o czas poświęcany na granie w gry komputerowe przez nich. **41% uczniów klas 4-6 oraz 30% uczniów klas 7-8 gra w gry komputerowe od 1 do 3 godzin dziennie. Znaczny niepokój budzi fakt, iż 5% uczniów klas 4-6 oraz 10% uczniów klas 7-8 deklaruje, że gra w gry od 3 do 6 godzin dziennie. 2% uczniów klas 4-6 oraz 20% uczniów klas 7-8 wskazuje, że gra w gry komputerowe powyżej 6 godzin dziennie. Część uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (SP 4-6 – 24%; SP 7-8 – 20%).**

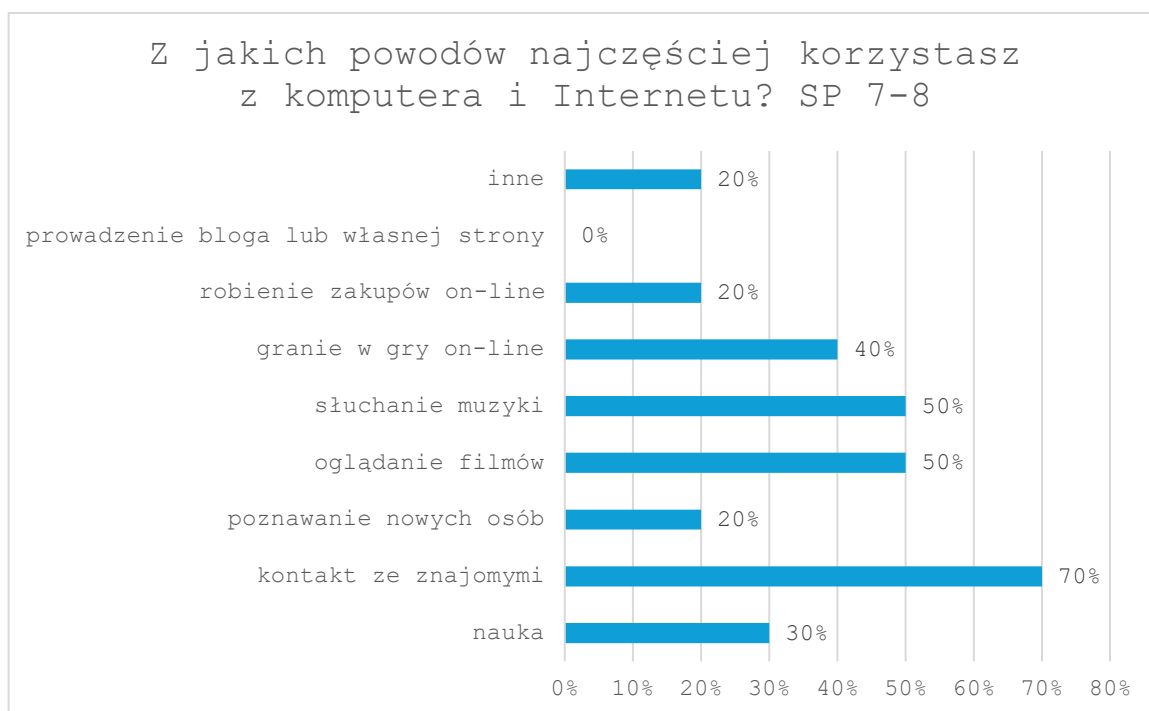
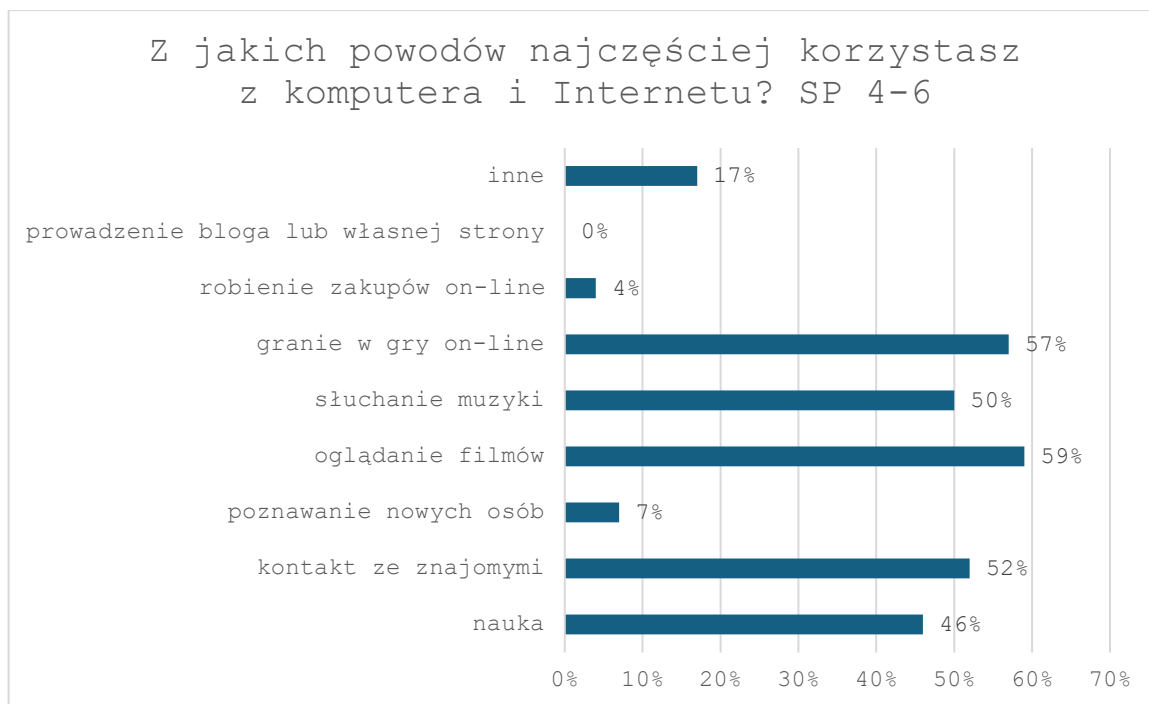

Zarówno uczniowie klas 4–6, jak i 7–8 najczęściej korzystają z komputera i Internetu w domu – wskazało tak odpowiednio 91% i aż 100% badanych. W młodszych klasach niewielki odsetek uczniów (7%) korzysta z Internetu także w szkole, a 2% podało inne, niesprecyzowane miejsca. Wśród uczniów klas 7–8 nie odnotowano żadnych innych lokalizacji poza domem jako miejscem dostępu do sieci.

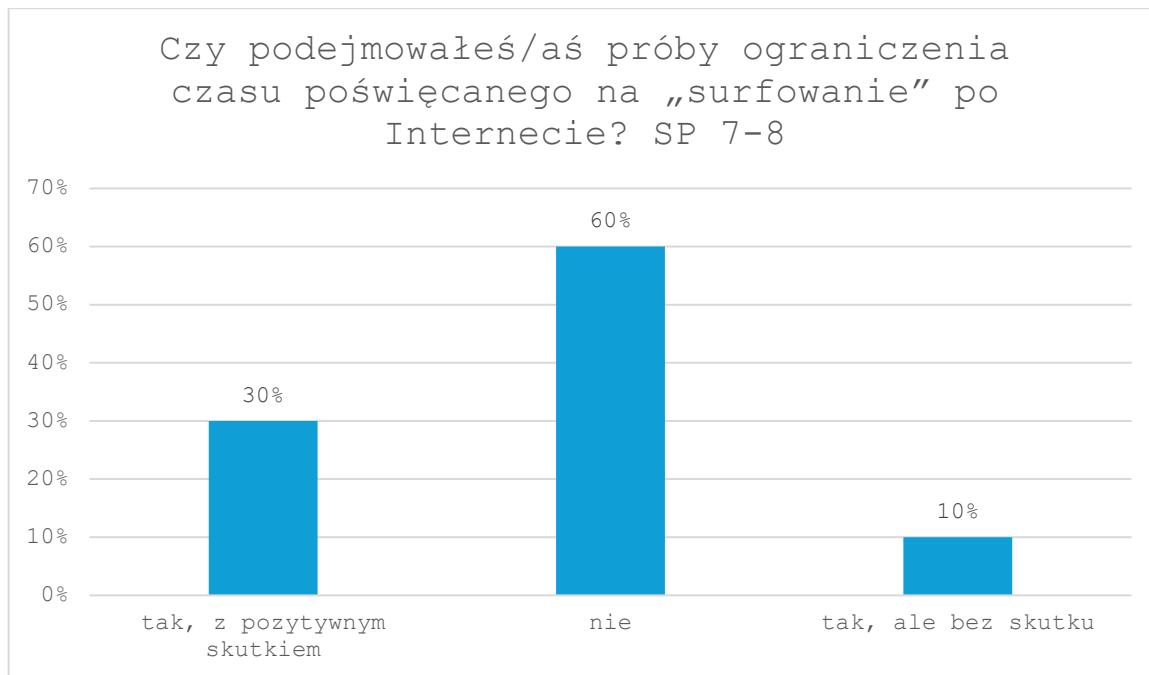
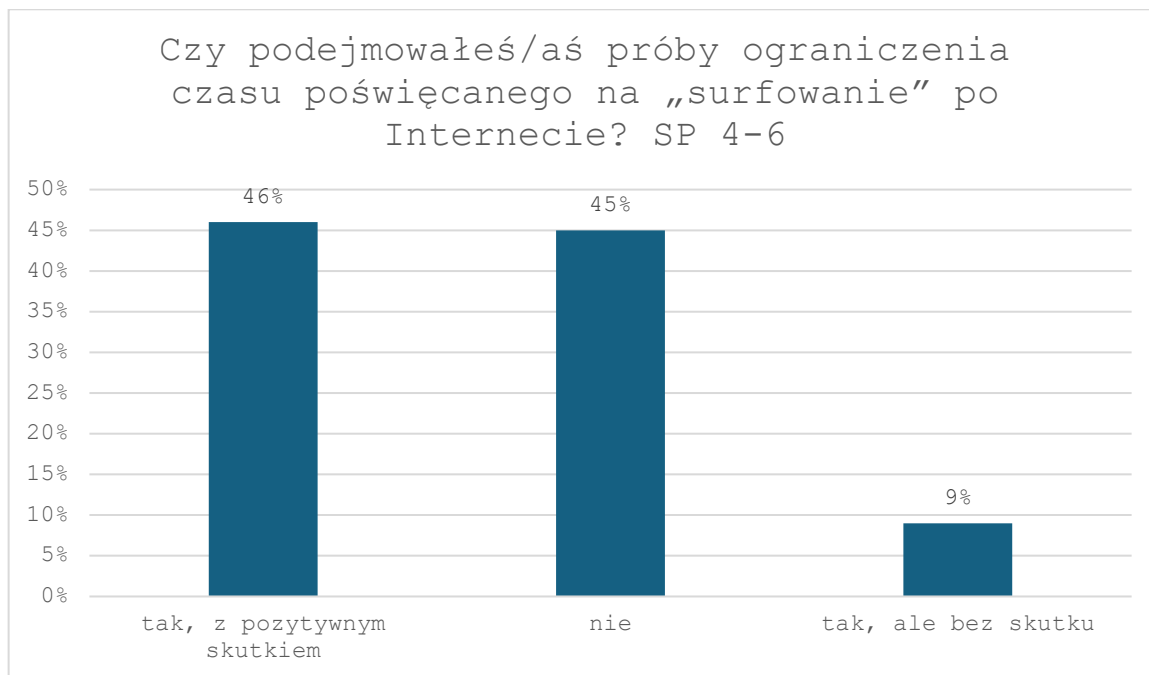

Uczniowie klas 4–6 najczęściej korzystają z komputera i Internetu w celach rozrywkowych – 59% wskazuje na oglądanie filmów, 57% na granie w gry online, a 50% na słuchanie muzyki. Równocześnie ponad połowa (52%) używa go do kontaktu ze znajomymi, a 46% do nauki. W starszych klasach (7–8) najczęstszym powodem korzystania z sieci jest

utrzymywanie kontaktów towarzyskich – tak odpowiedziało 70% uczniów. Znaczący odsetek wskazał również na rozrywkę: słuchanie muzyki i oglądanie filmów (po 50%) oraz granie w gry (40%). W tej grupie rośnie również zainteresowanie poznawaniem nowych osób (20%) i robieniem zakupów online (20%). Wyniki te pokazują, że uczniowie najczęściej wykorzystują Internet do komunikacji i rozrywki, a w mniejszym stopniu do celów edukacyjnych.

Wśród uczniów klas 4–6 niemal połowa (46%) podejmowała próby ograniczenia czasu spędzanego w Internecie z pozytywnym rezultatem, natomiast 45% w ogóle nie podejmowało takich prób. W klasach 7–8 większość uczniów (60%) również nie próbowała ograniczyć czasu online, a jedynie 30% zadeklarowało skuteczne działania w tym zakresie. Wyniki te wskazują na rosnącą trudność w samokontroli korzystania z Internetu wraz z wiekiem oraz potrzebę edukacji cyfrowej i wzmacniania nawyków odpowiedzialnego korzystania z mediów.

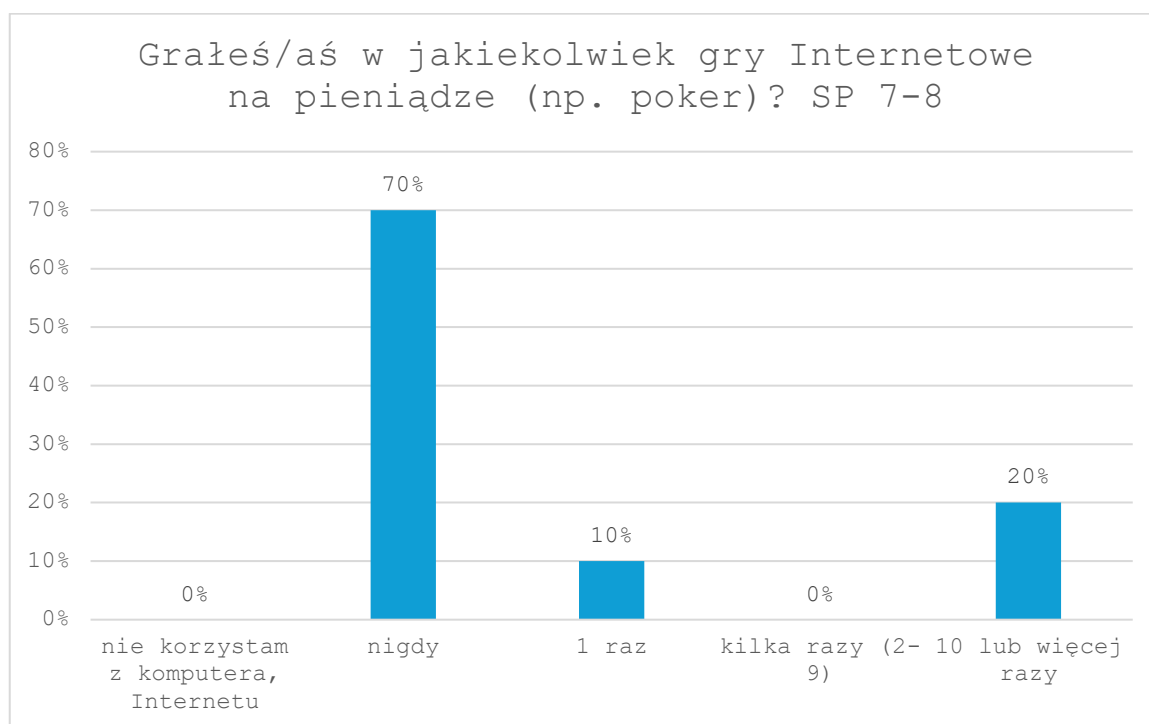
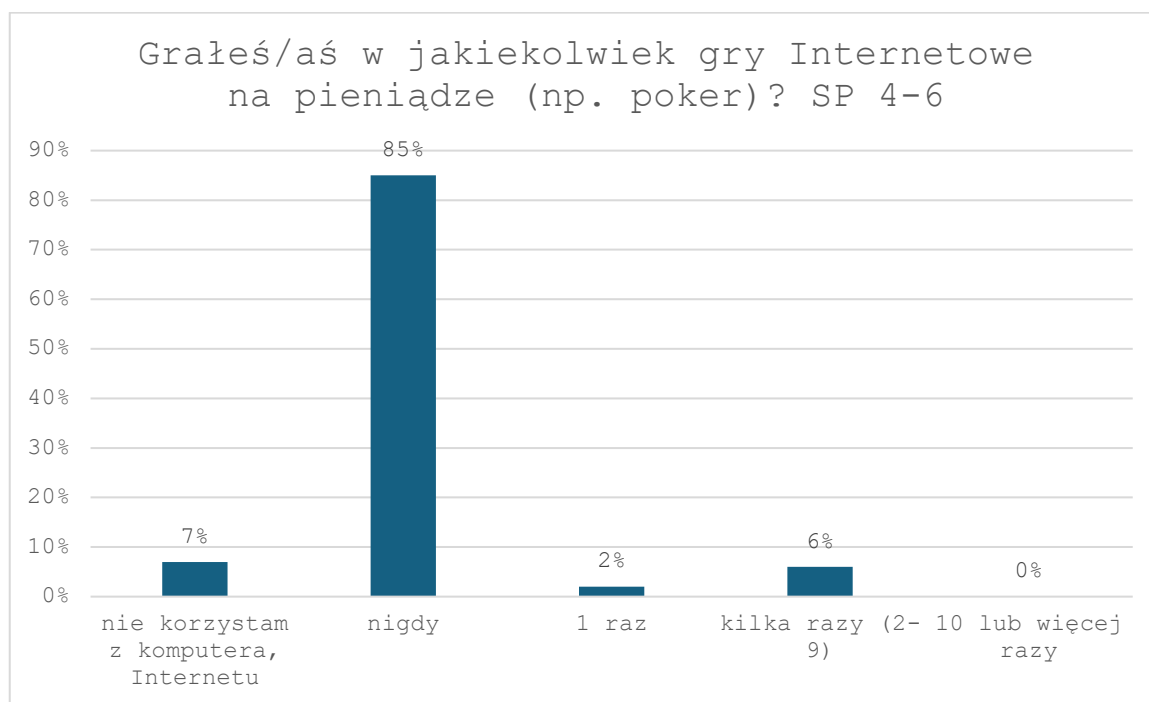
Nowoczesne technologie komunikacyjne trwale i w nieodwracalny sposób zmieniły obraz współczesnej rzeczywistości. Wielu zwłaszcza młodych ludzi, nie wyobraża sobie życia bez stałego bycia online, używania telefonu komórkowego czy przynależności do portalu społecznościowego. Współcześnie dzieci, młodzież, dorośli ciągle są „podłączeni” do wynalazków digitalnego świata, traktując je jako naturalne środowisko zaspokajania potrzeb. Dlatego e-uzależnienie jest nasilającym się problemem, dotyczącym coraz młodszych użytkowników nowoczesnych technologii. E-uzależnienia nie dają tak szybko negatywnych efektów jak inne uzależnienia, ale powodują ogromne spustoszenie w każdym z obszarów życia osoby uzależnionej i jej rodziny.

Hazard wydaje się rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodne gry hazardowe coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)⁹.

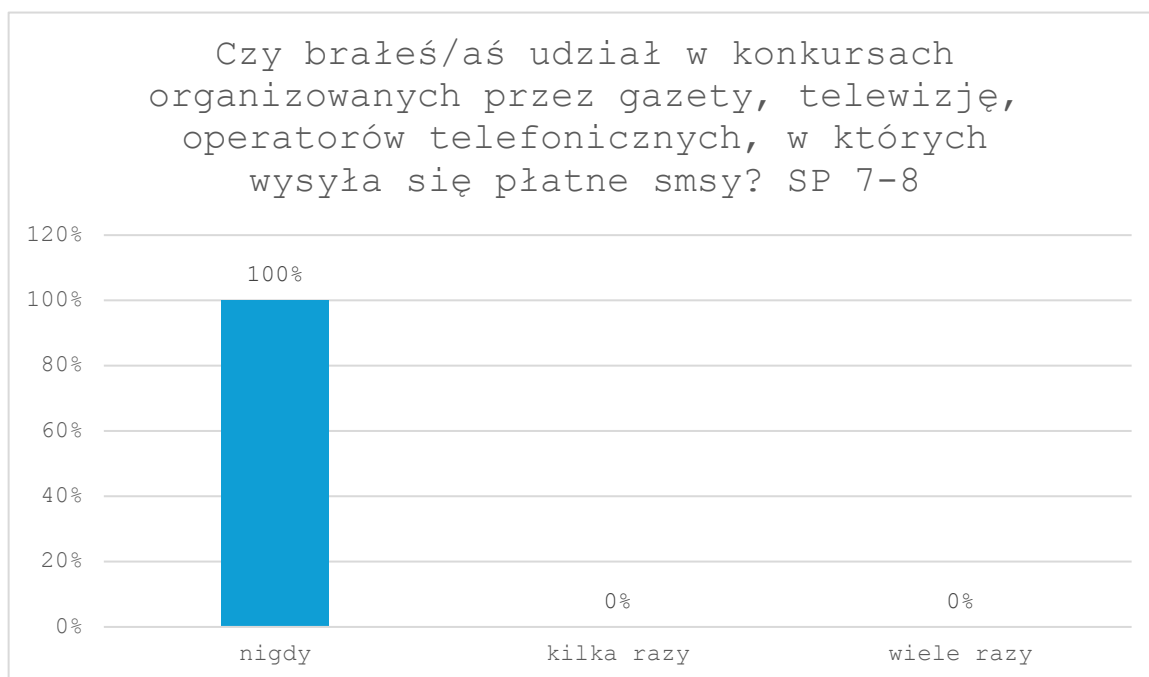
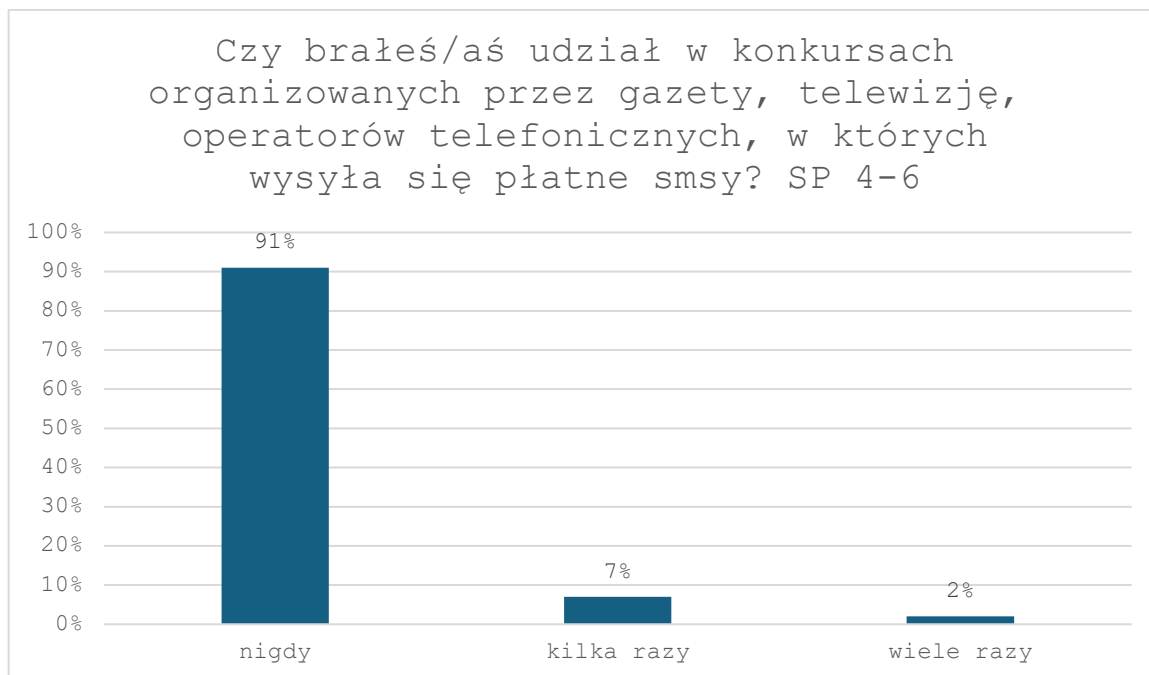
⁹ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

Uczniowie w Gminie Dobroń w większości nie mają doświadczeń związanych z grami internetowymi na pieniądze (SP 4-6 – 85%; SP 7-8 – 70%). Jednakże 15% uczniów klas 4-6 oraz 30% uczniów klas 7-8 przyznało, że grało już w tego rodzaju gry.

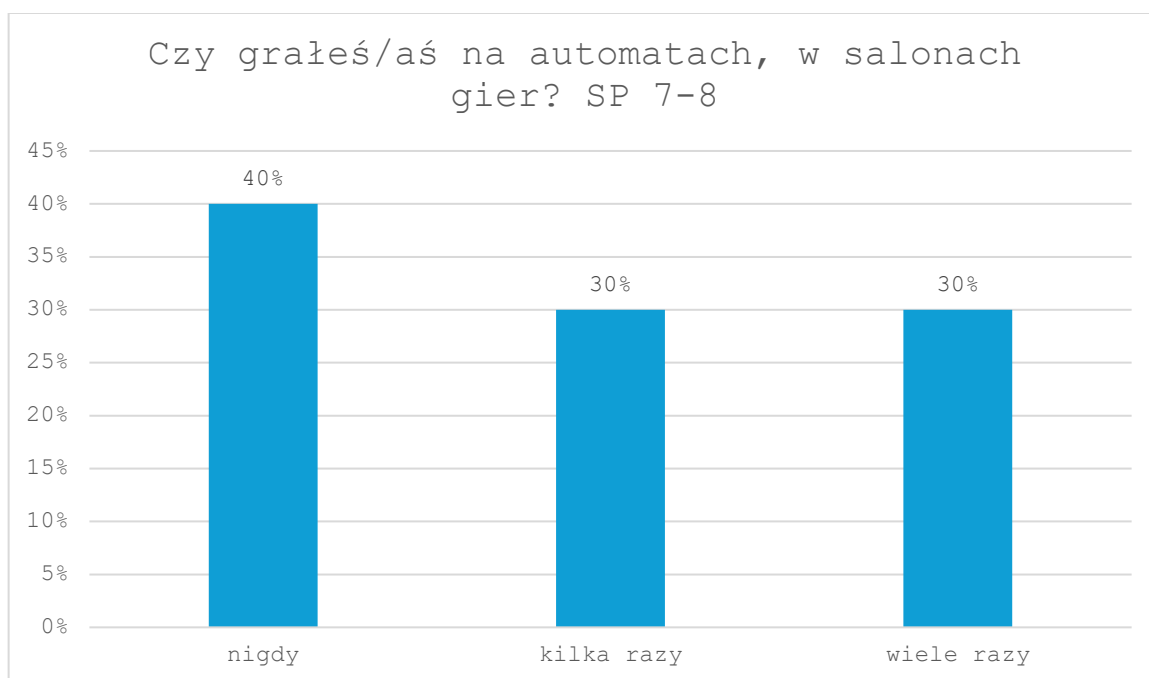
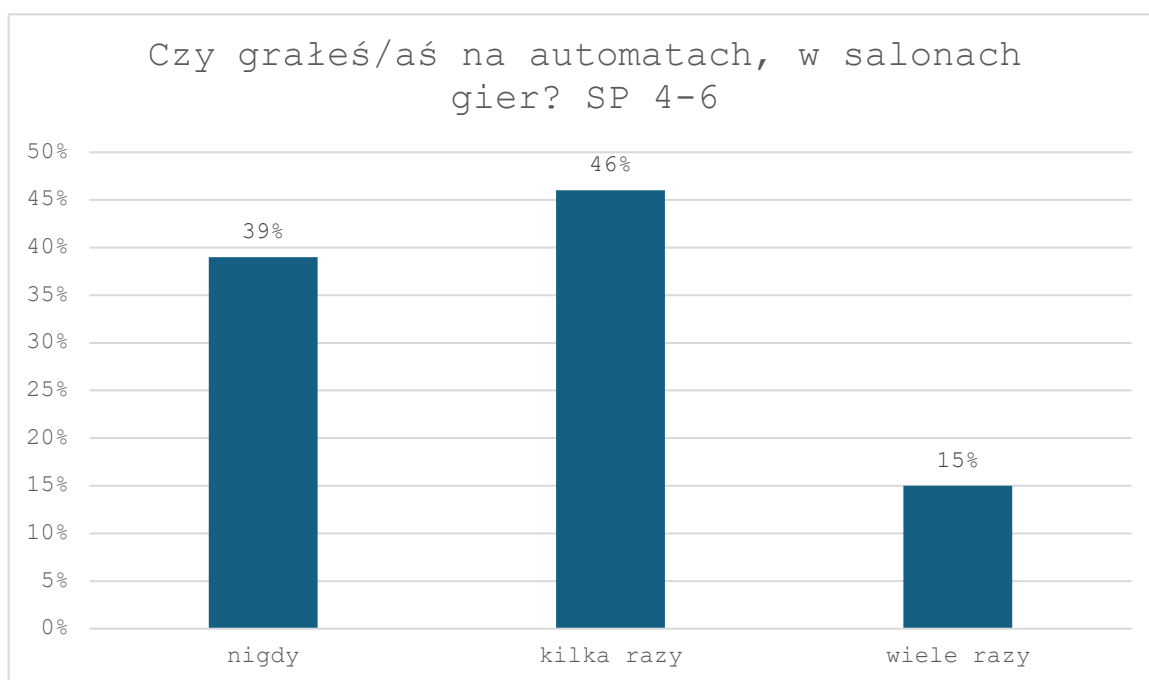

Zdecydowana większość uczniów klas 4–6 (91%) nigdy nie brała udziału w konkursach wymagających wysyłania płatnych SMS-ów, choć niewielki odsetek (9%) miał z nimi kontakt przynajmniej raz.

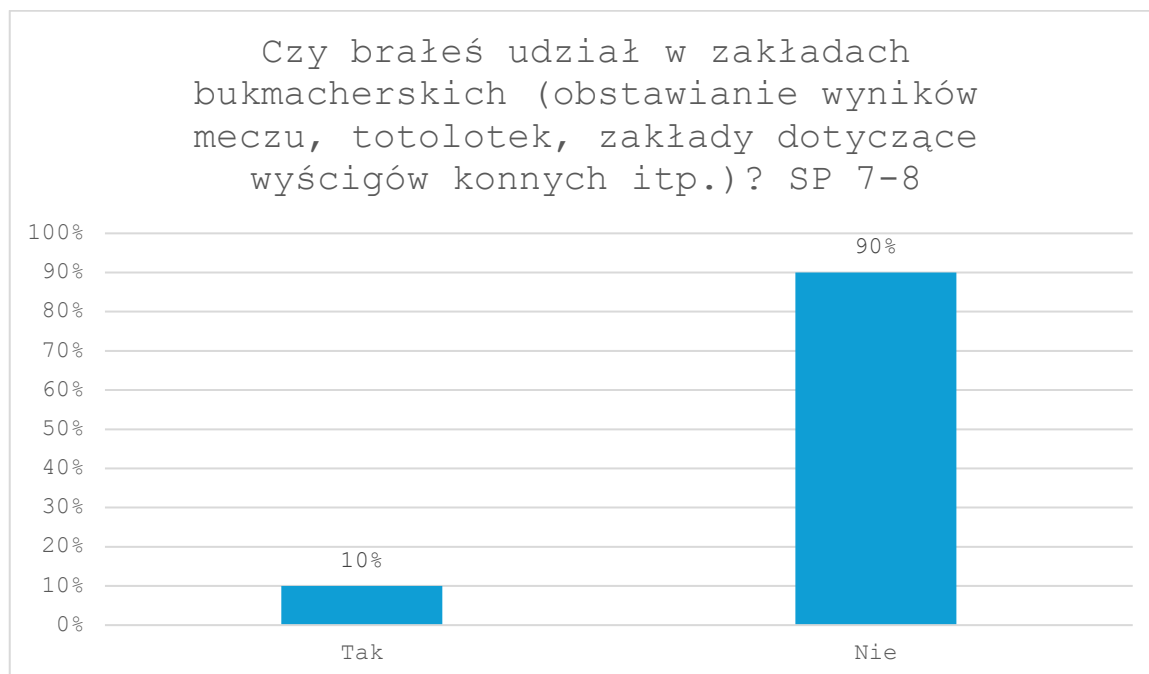
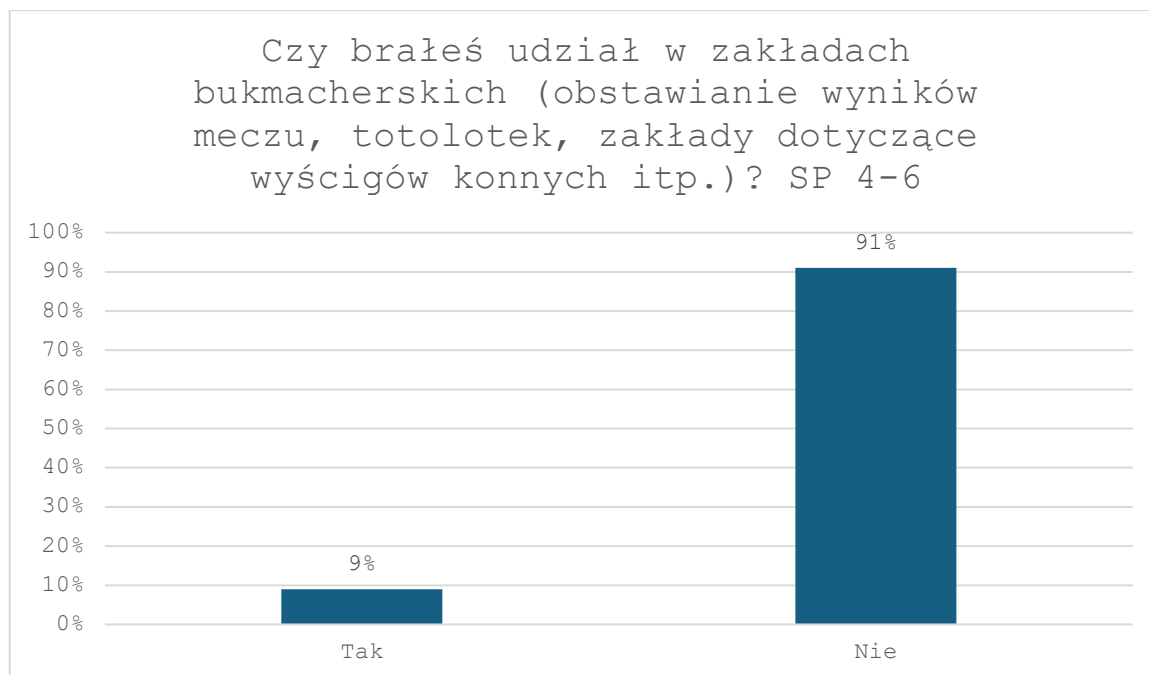
W klasach 7–8 wszyscy uczniowie zadeklarowali, że nigdy nie uczestniczyli w tego typu aktywnościach. Dane te wskazują na niską popularność płatnych konkursów SMS-owych wśród dzieci i młodzieży, co może wynikać z większej świadomości ich kosztów lub ograniczonego dostępu do usług płatnych.

Wśród uczniów klas 4–6 większość (61%) miała doświadczenie z grą na automatach lub w salonach gier, z czego 46% grało kilka razy, a 15% – wiele razy. Podobna sytuacja dotyczy uczniów klas 7–8, gdzie 60% przyznało się do takiej aktywności, w tym aż 30% wielokrotnie. Dane te wskazują na stosunkowo łatwy dostęp młodzieży do tego typu rozrywek, mimo ograniczeń wiekowych, co może stanowić czynnik ryzyka w kontekście uzależnień behawioralnych.

Zarówno wśród uczniów klas 4–6, jak i 7–8 udział w zakładach bukmacherskich zadeklarował niewielki odsetek – odpowiednio 9% i 10%. Zdecydowana większość uczniów (ponad 90%) nie brała udziału w tego typu aktywnościach. Choć dane te nie wskazują na powszechność zjawiska, obecność takich doświadczeń wśród niepełnoletnich budzi niepokój i wskazuje na potrzebę dalszej edukacji w zakresie zagrożeń związanych z hazardem.

Przemoc domowa

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstą (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

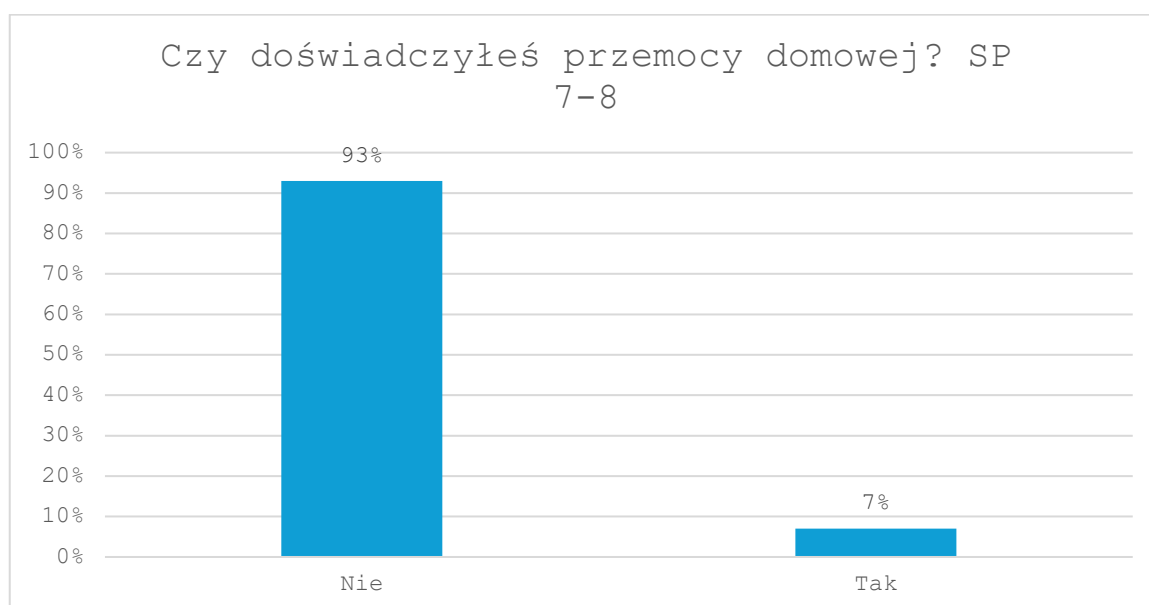
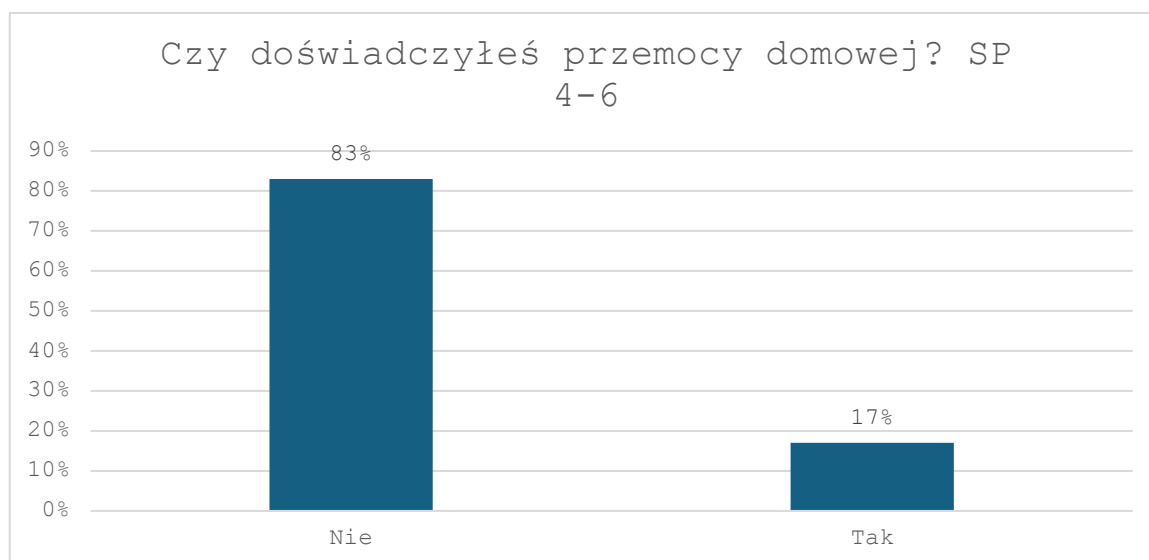
Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)¹⁰.

Od dnia 22 czerwca 2023 r. w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązuje nowa i rozbudowana w stosunku do poprzedniej definicja legalna przemocy domowej, przez którą rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) *narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia*
- b) *naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną*
- c) *powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę*
- d) *ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej*
- e) *istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej” (art. 2 ust. 1 pkt 1).*

17% uczniów klas 4-6 oraz 7% uczniów klas 7-8 w Gminie Dobroń doświadczyło przemocy domowej.

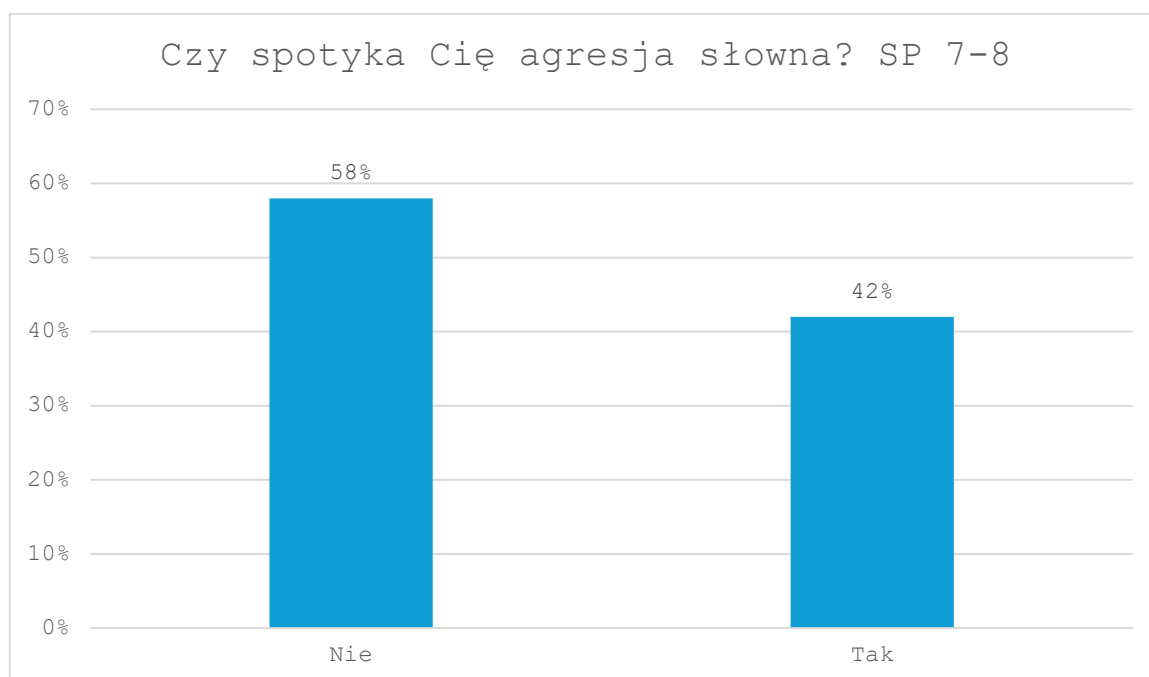
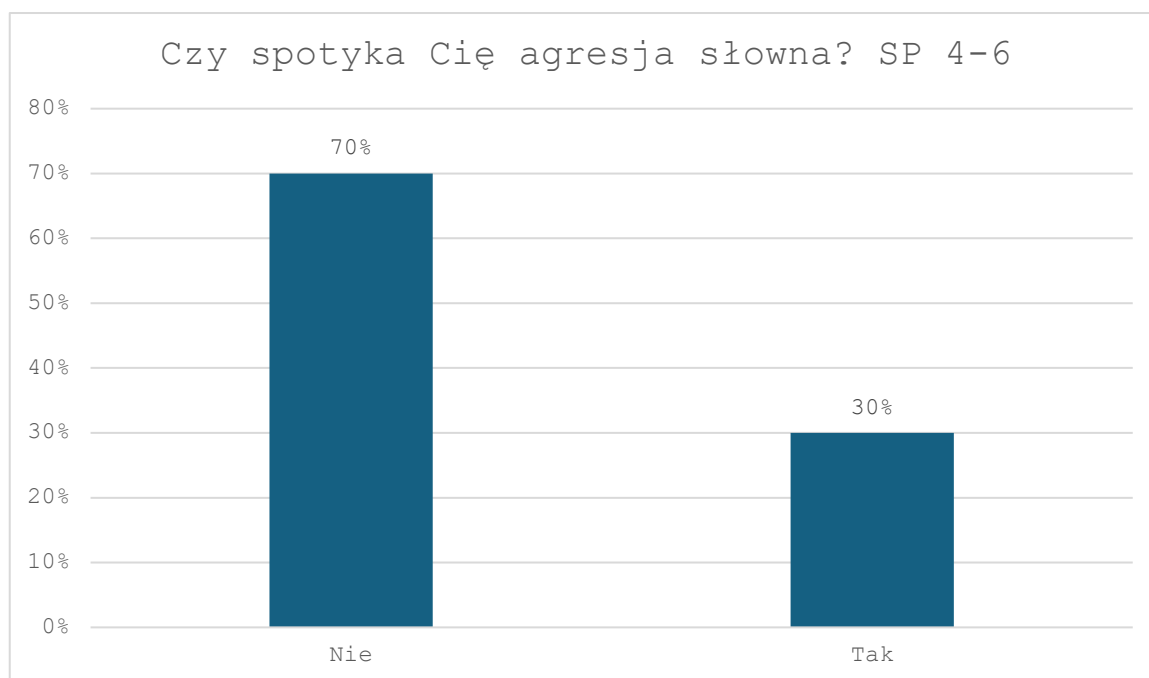
¹⁰ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

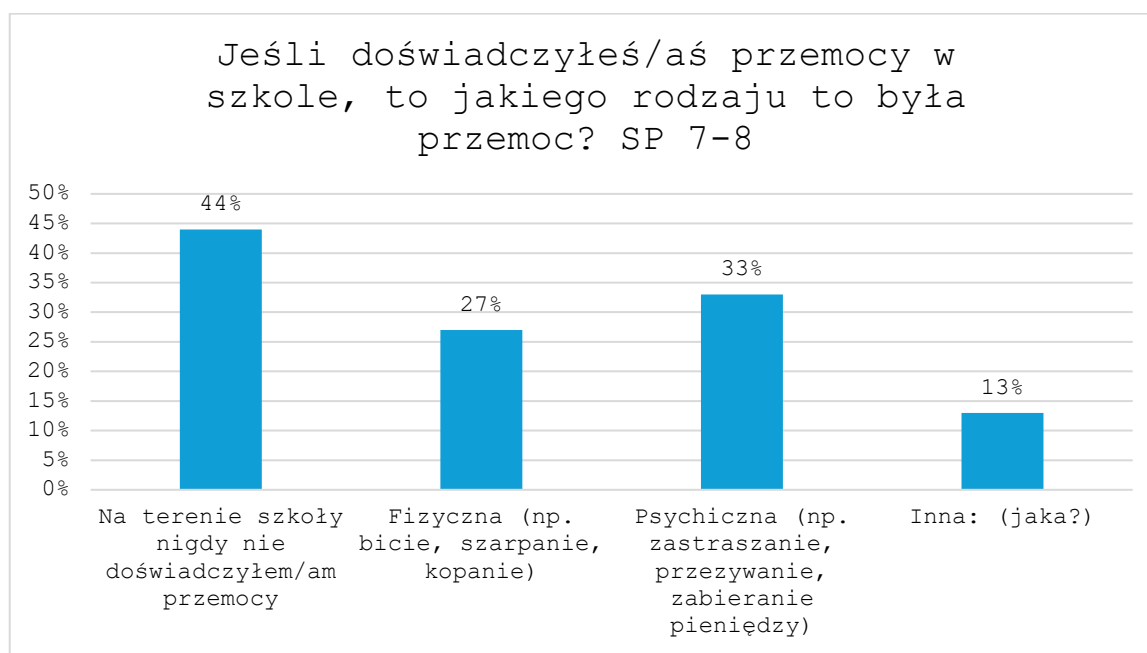
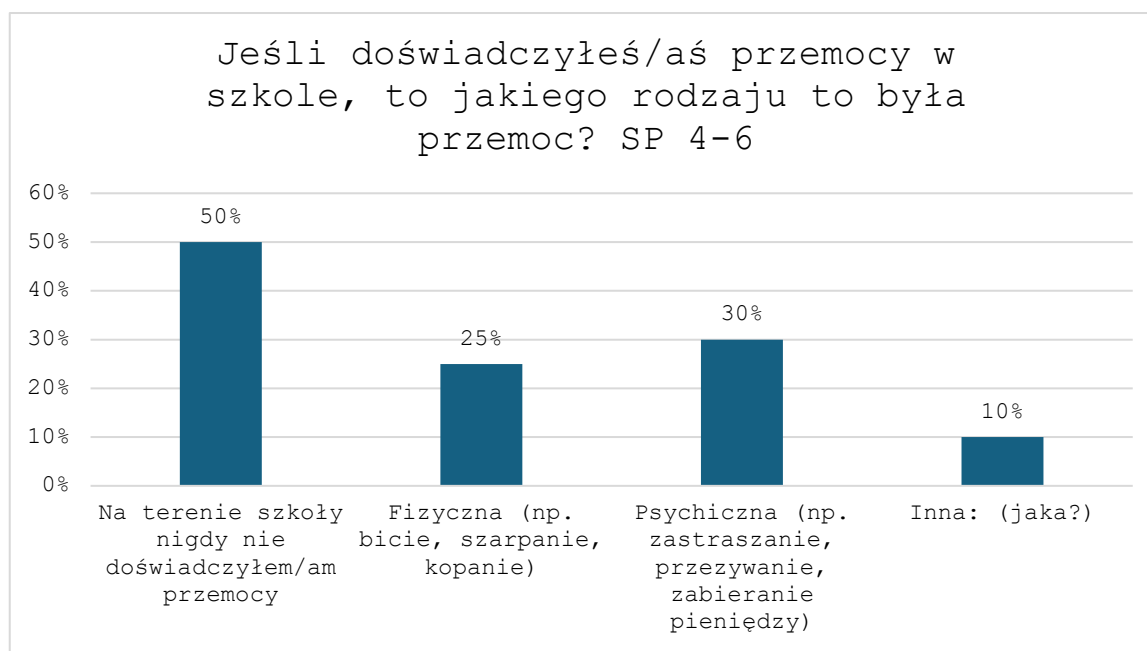
Przemoc rówieśnicza

Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkole pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

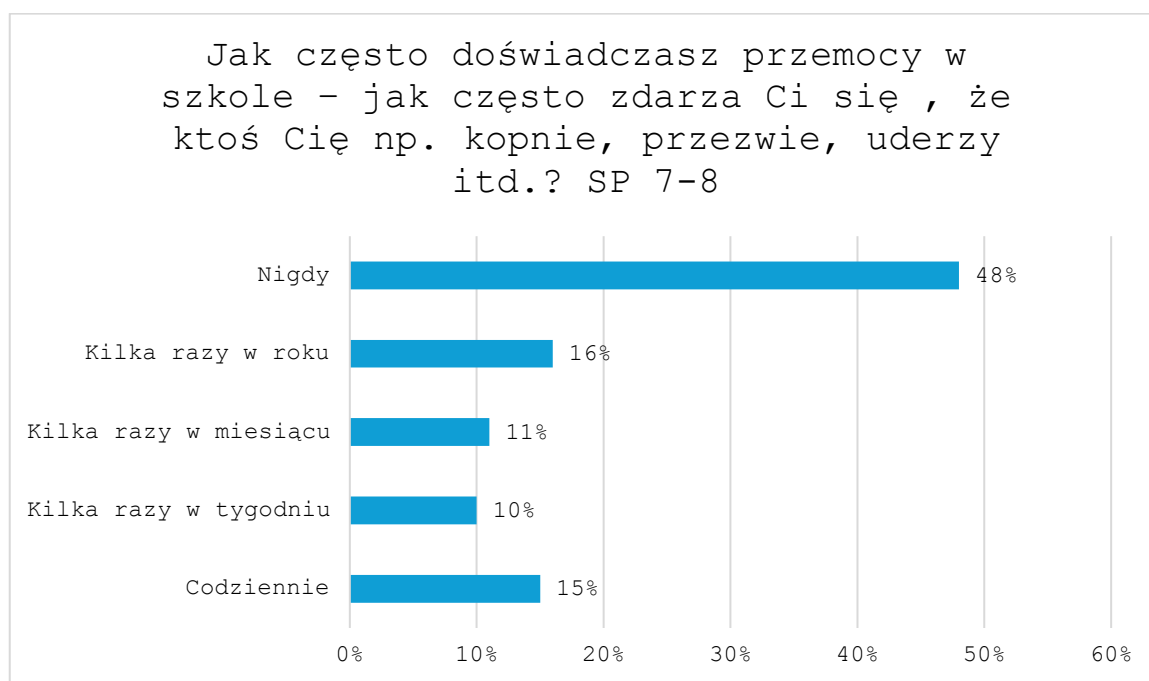
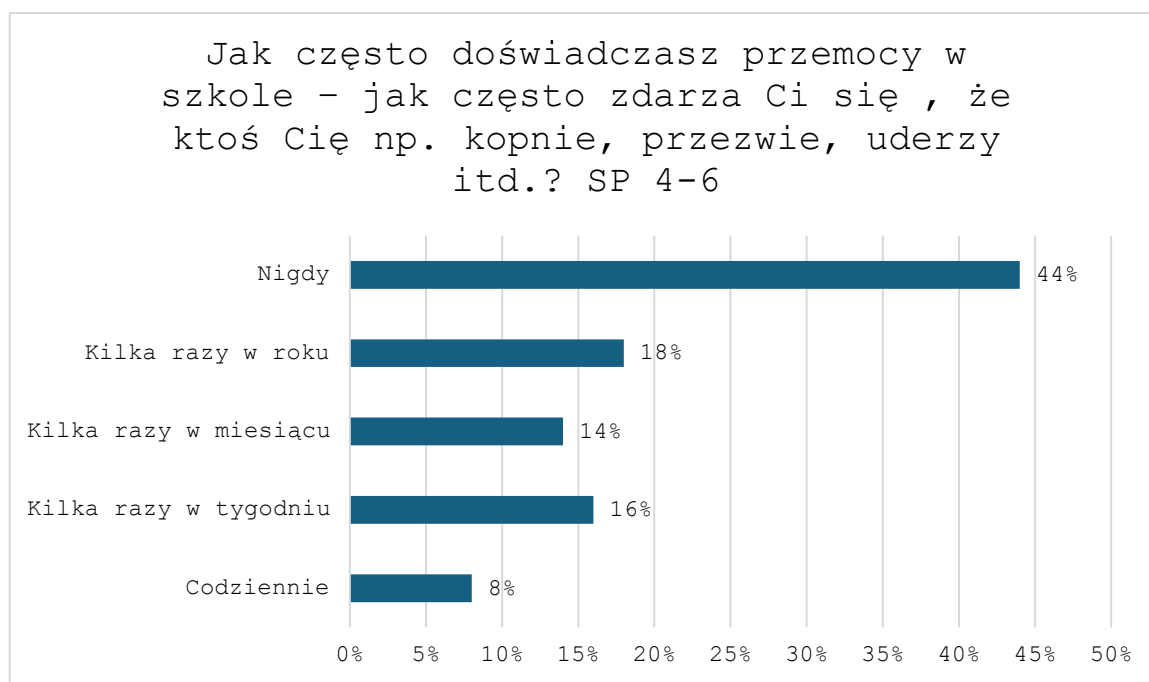
30% uczniów klas 4-6 oraz 42% uczniów klas 7-8 spotyka agresja słowna.

Jeżeli chodzi o rodzaj doświadczanej przemocy przez uczniów respondenci wskazali, że spotyka ich zarówno przemoc psychiczna (SP 4-6 – 30%; SP 7-8 – 33%) oraz przemoc fizyczna (SP 4-6 – 25%; SP 7-8 – 27%). Zaznaczając „inne”, uczniowie nie podali przykładów.

Zapytano uczniów także o doświadczenie przemocy w szkole. Według wyników badań 44% uczniów klas 4-6 oraz 48% uczniów klas 7-8 nigdy jej nie doświadczyło. Jednakże są uczniowie, którzy doświadczają przemocy w szkole codziennie (SP 4-6 – 8%; SP 7-8 – 15%), kilka razy w tygodniu (SP 4-6 – 16%; SP 7-8 – 10%), kilka razy w miesiącu (SP 4-6 – 14%; SP 7-8 – 11%), kilka razy w roku (SP 4-6 – 18%; SP 7-8 – 16%).

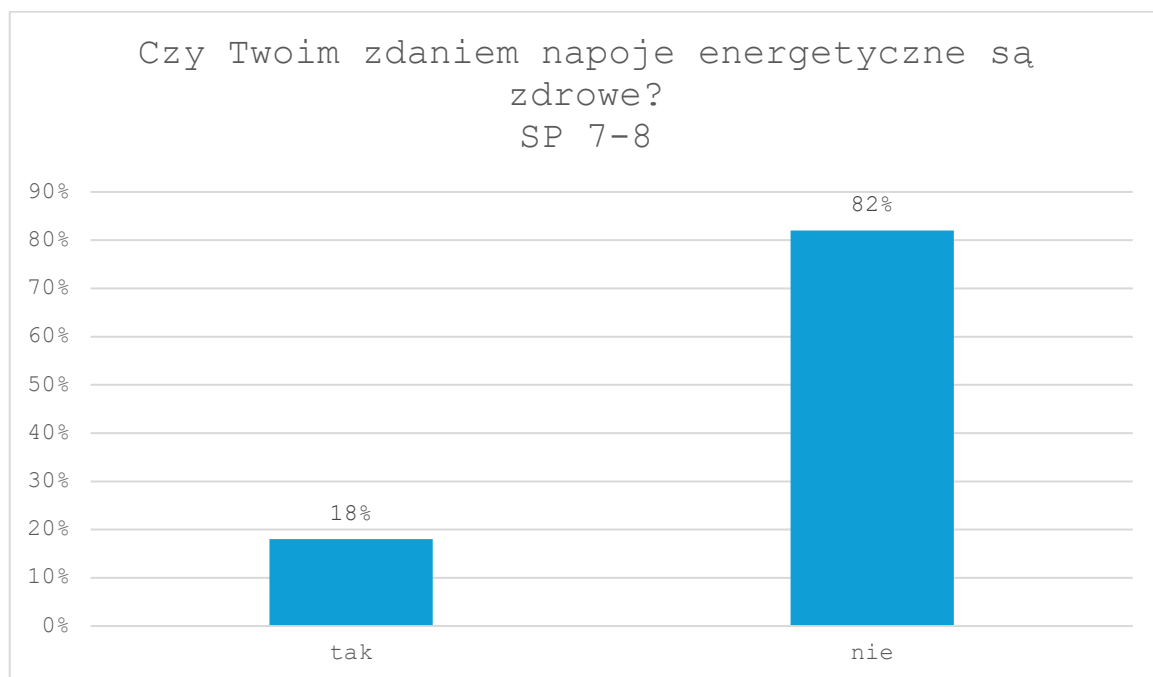
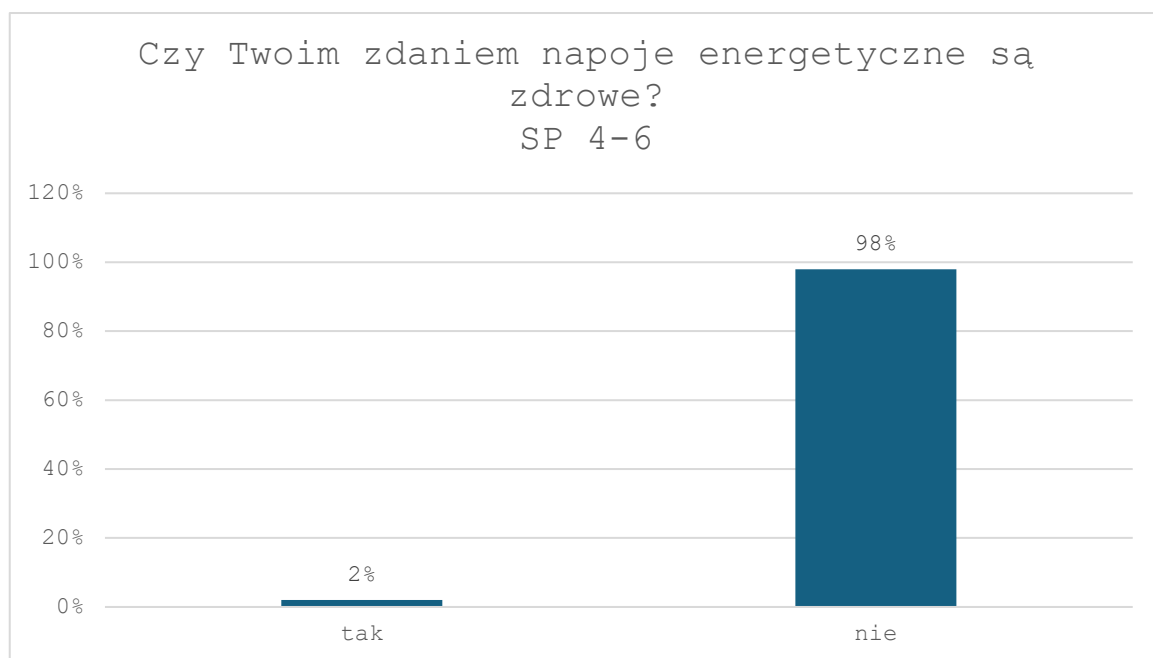
Napoje energetyczne

W Polsce od 1 stycznia 2024 roku obowiązuje zakaz sprzedaży napojów energetycznych osobom poniżej 18. roku życia. Został on wprowadzony na mocy ustawy o zdrowiu publicznym, która została znowelizowana w 2023 roku. Zakaz dotyczy zarówno sprzedaży napojów energetycznych w sklepach, jak i podawania ich w placówkach oświatowych i gastronomicznych. Ponadto zabrania się reklamy napojów energetycznych skierowanej do dzieci i młodzieży. Głównym celem tej regulacji jest ochrona młodzieży przed negatywnymi konsekwencjami zdrowotnymi wynikającymi z nadmiernej konsumpcji tego typu napojów.

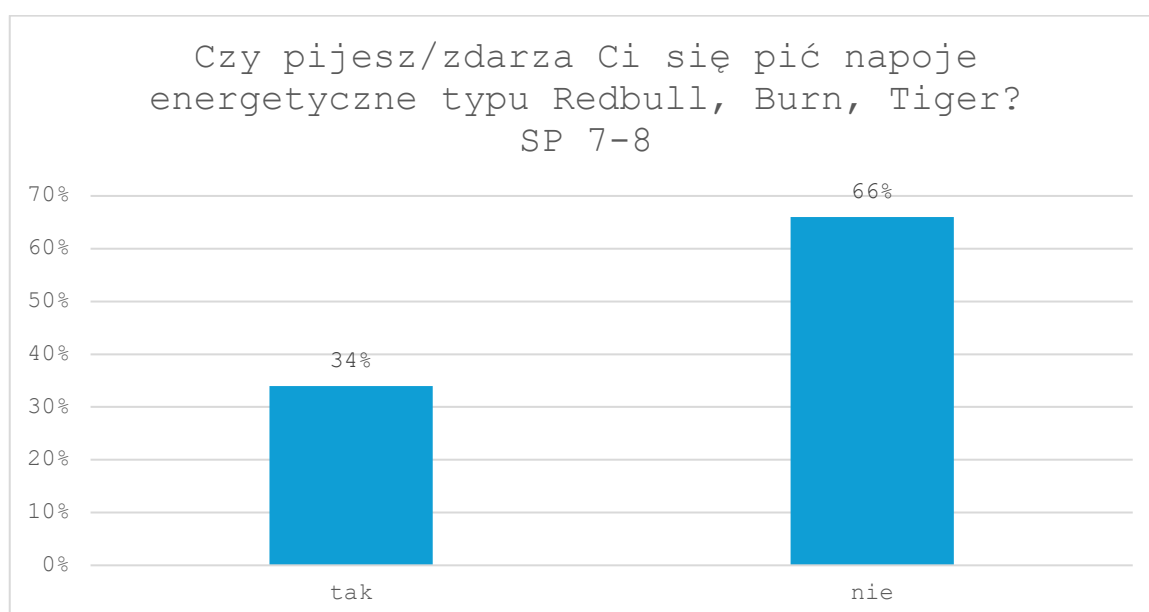
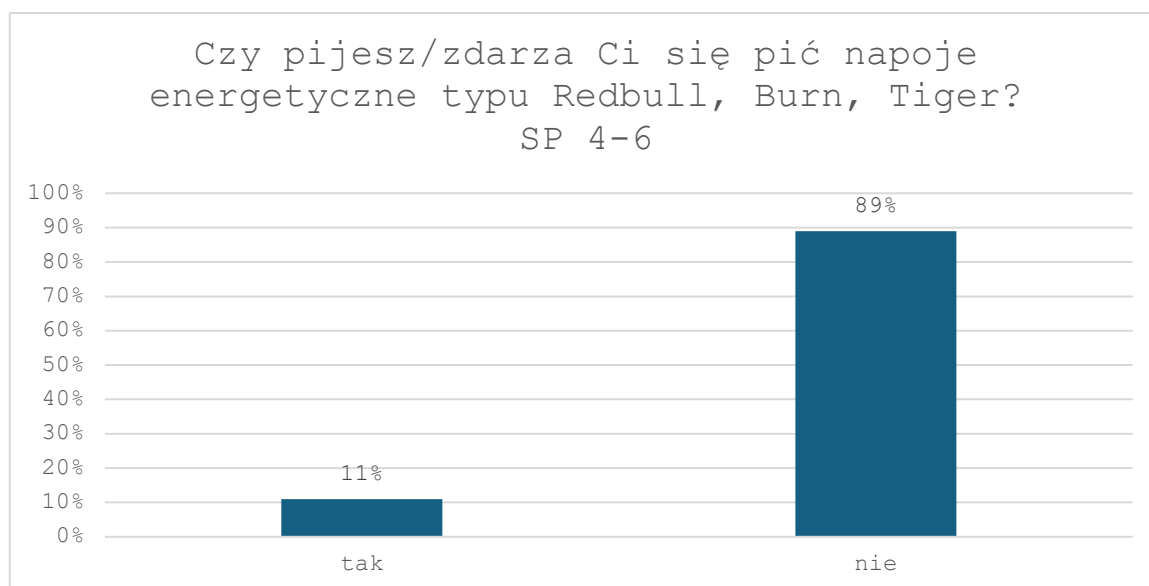
Konsekwencje spożywania napojów energetycznych przez dzieci i młodzież:

- Zaburzenia snu – Wysoka zawartość kofeiny może prowadzić do trudności z zasypianiem i bezsenności, co wpływa negatywnie na regenerację organizmu oraz funkcje poznawcze.
- Zaburzenia pracy serca – Napoje energetyczne, szczególnie w dużych ilościach, mogą powodować tachykardię (przyspieszone tętno), wzrost ciśnienia krwi oraz zaburzenia rytmu serca, co stanowi poważne zagrożenie dla młodego organizmu.
- Wzrost poziomu lęku i niepokoju – Wysokie dawki kofeiny mogą nasilać uczucie lęku, prowadzić do nadmiernej nerwowości i problemów z koncentracją. Młodzież jest bardziej podatna na te negatywne efekty ze względu na rozwijający się układ nerwowy.
- Uzależnienie – Regularne spożywanie napojów energetycznych może prowadzić do uzależnienia od kofeiny, co objawia się koniecznością zwiększania ilości spożywanego napoju, aby osiągnąć pożądaną efekt. Objawem odstawienia mogą być bóle głowy, drażliwość oraz spadek energii.
- Nadwaga i otyłość – Wysoka zawartość cukru w napojach energetycznych może przyczyniać się do nadmiernego przyrostu masy ciała oraz zwiększa ryzyko wystąpienia cukrzycy typu 2, szczególnie w przypadku regularnego spożywania napojów o wysokiej kaloryczności.
- Problemy z koncentracją i nadpobudliwość – Nadmierne spożycie napojów energetycznych może prowadzić do zaburzeń koncentracji oraz nadmiernej pobudliwości, co może negatywnie wpływać na wyniki w nauce oraz funkcjonowanie w szkole.
- Ryzyko przedawkowania kofeiny – Wysoka zawartość kofeiny w napojach energetycznych, w połączeniu z innymi produktami zawierającymi kofeinę (jak kawa czy herbata), może prowadzić do przedawkowania, objawiającego się nudnościami, zawrotami głowy, a w skrajnych przypadkach – drgawkami czy omdleniami.

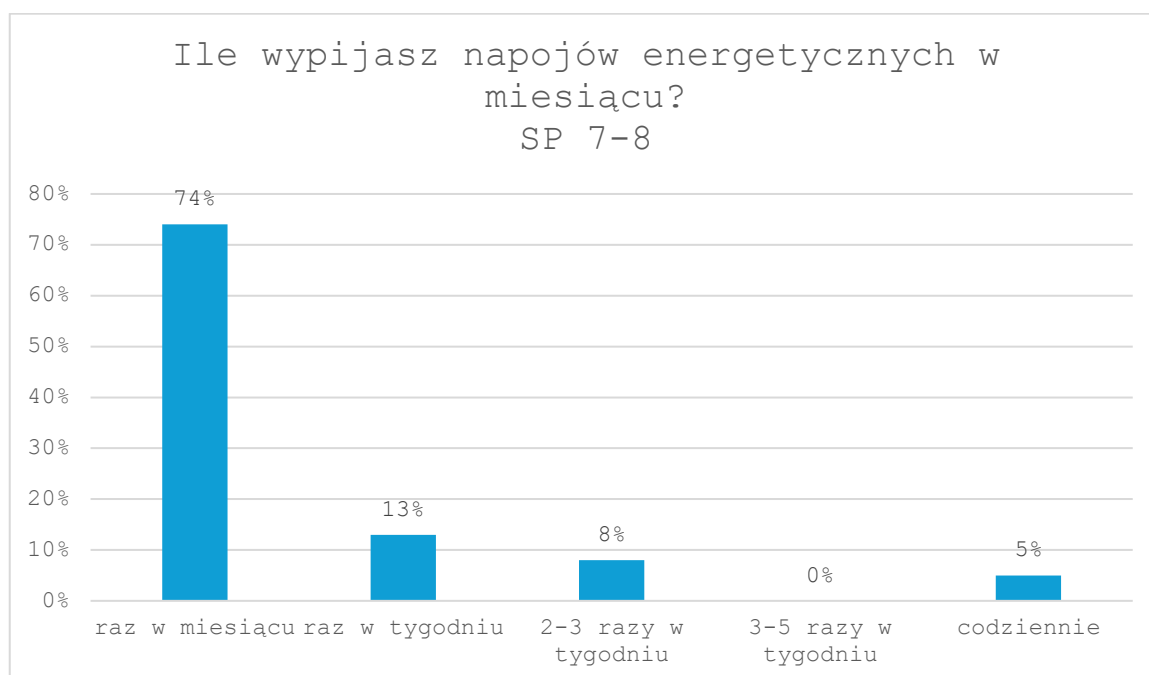
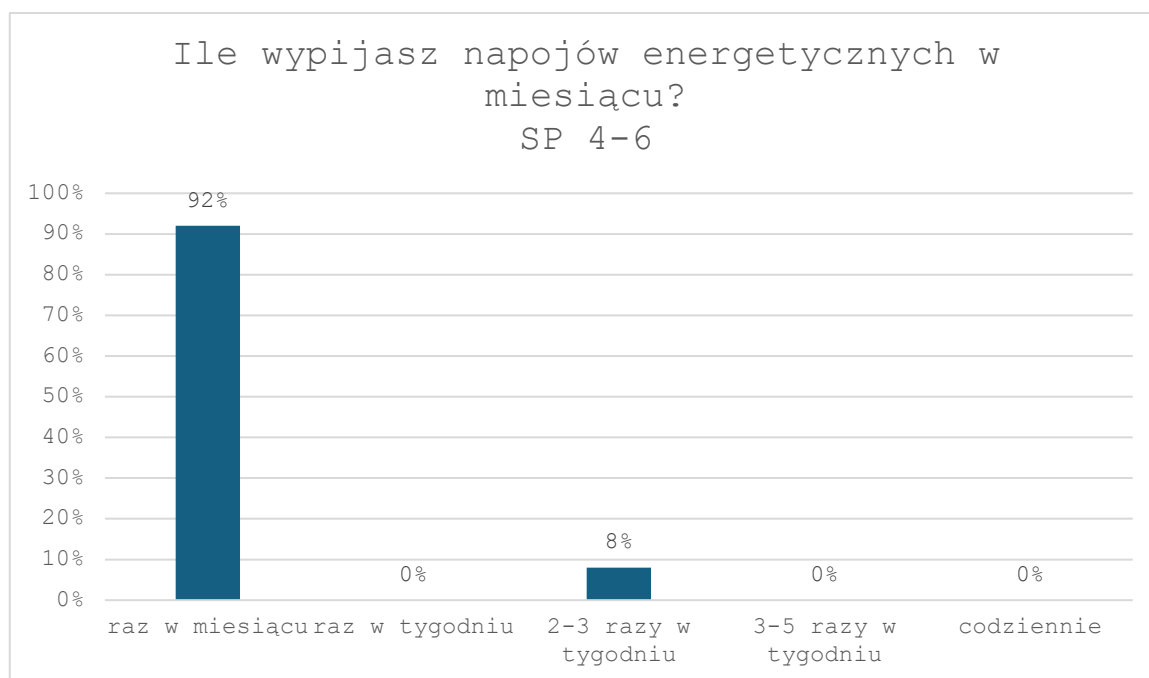
2% uczniów klas 4-6 oraz 18% uczniów klas 7-8 uważa, że napoje energetyczne są zdrowe.

11% uczniów klas 4-6 oraz 34% uczniów klas 7-8 deklaruje, że zdarza się im pić napoje energetyczne.

92% najmłodszych uczniów oraz 74% najstarszych uczniów zadeklarowało, że pije napoje energetyczne raz w miesiącu, są uczniowie, którzy robią to raz w tygodniu (SP 7-8 – 13%), 2-3 razy w tygodniu (SP 4-6 – 8%; SP 7-8 – 8%) oraz codziennie (SP 7-8 – 5%).

Czas wolny

Czas wolny jest okresem, w którym dzieci i młodzież mogą realizować swoje zainteresowania i aktywności niezwiązane z obowiązkami szkolnymi. Jest to przestrzeń do wypoczynku, zabawy, rozwijania hobby oraz budowania relacji społecznych.

Dzieci i młodzież często spędzają czas wolny samodzielnie, korzystając z technologii (smartfony, komputery, gry komputerowe). W tej formie mogą rozwijać pasje, takie jak czytanie, rysowanie, programowanie, ale też mogą nadużywać czasu spędzanego online.

Czas spędzany z rodziną, np. podczas wspólnych posiłków, wycieczek, gier planszowych, jest istotny dla budowania więzi rodzinnych, wspierania poczucia bezpieczeństwa i emocjonalnego rozwoju dziecka. Jednak może być tak, że część młodzieży, zwłaszcza starszej, spędza coraz mniej czasu z rodzicami na rzecz kontaktów z rówieśnikami.

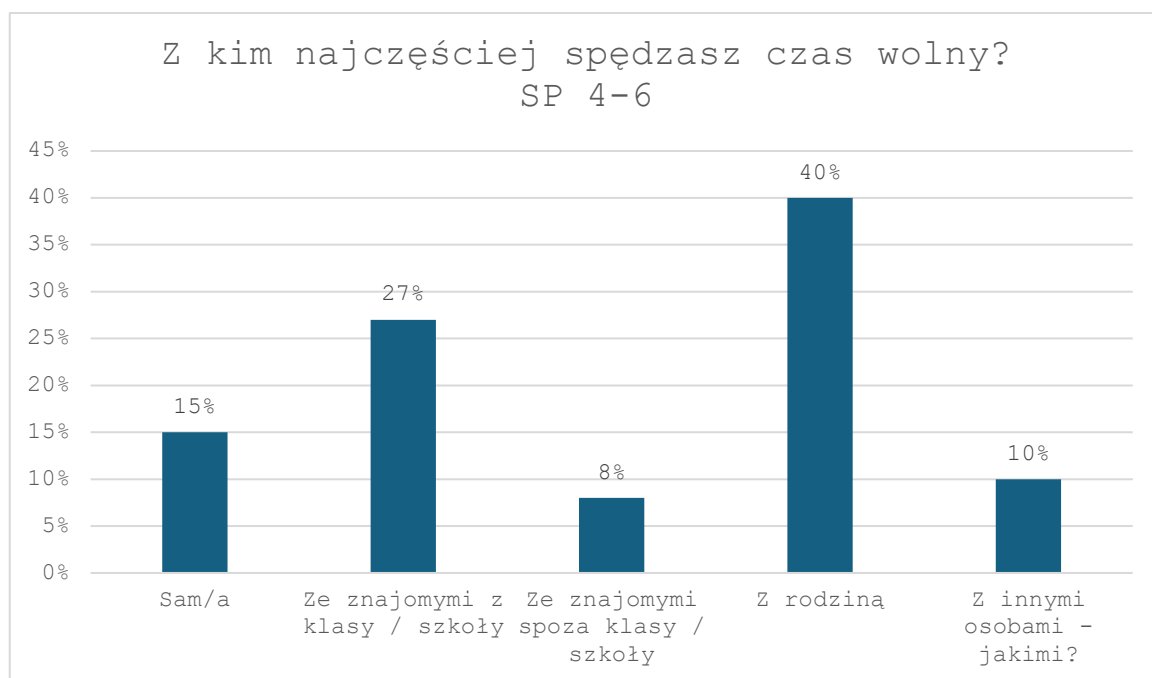
Znajomi ze szkoły to ważna część życia społecznego dzieci i młodzieży. Wspólne spędzanie czasu wolnego z rówieśnikami (na przykład po szkole, w weekendy) umożliwia nawiązywanie bliskich relacji, wzmacnia poczucie przynależności oraz rozwija umiejętności społeczne. W tym kontekście spotkania często odbywają się w formie wspólnej zabawy, wyjść na miasto czy korzystania z rozrywek elektronicznych, np. gier online.

Dzieci i młodzież mogą również spędzać czas z osobami z innych środowisk (np. spoza szkoły, z klubów zainteresowań, kursów). Dzięki temu rozwijają zdolności adaptacyjne i interpersonalne oraz poszerzają krąg znajomości. Ta forma czasu wolnego umożliwia poznanie innych perspektyw i poglądów, co wspiera rozwój społeczny.

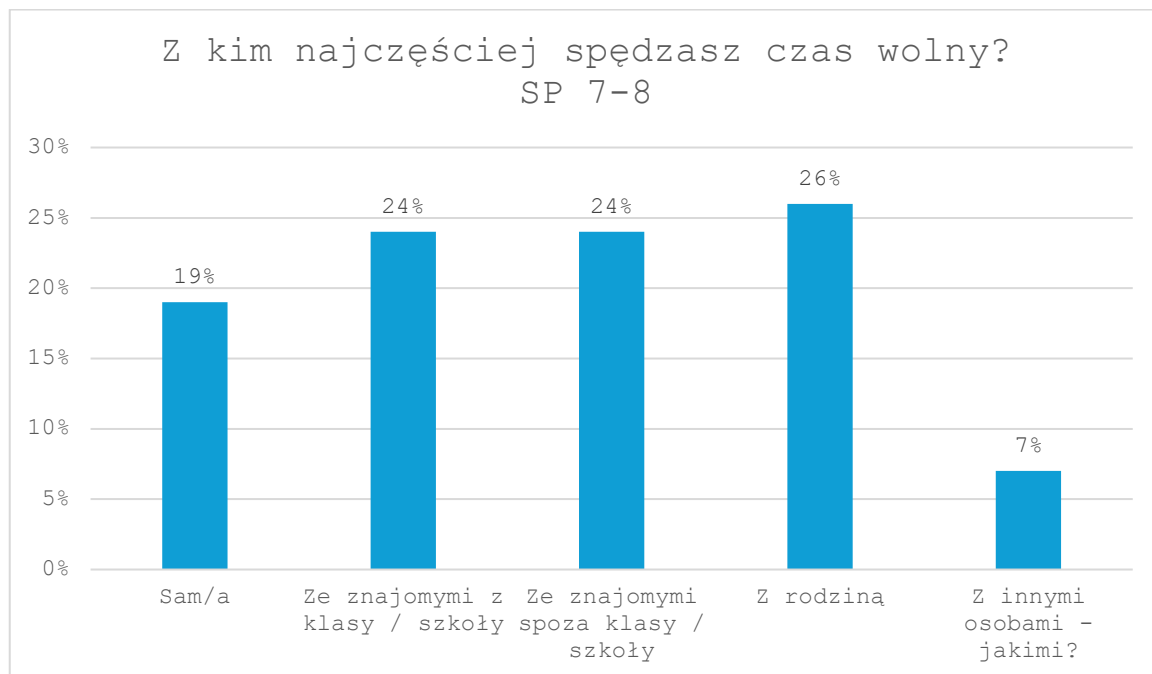
Zajęcia dodatkowe, takie jak kursy sportowe, artystyczne, językowe, mogą być sposobem na rozwijanie pasji i talentów. Spotkania z instruktorami, trenerami oraz uczestnikami zajęć wzbogacają doświadczenia społeczne i rozwijają umiejętności pracy w grupie.

Czas wolny jest nieodzownym elementem rozwoju dzieci i młodzieży, który przy odpowiednim zarządzaniu może przynieść wiele korzyści. Jednak nadmierne korzystanie z technologii czy brak aktywności fizycznej stanowi ryzyko dla zdrowia i rozwoju psychospołecznego.

Uczniowie klas 4–6 szkół podstawowych (40%) spędzają swój czas wolny z rodziną, co świadczy o dużym znaczeniu więzi rodzinnych w tej grupie wiekowej. Towarzystwo znajomych spoza klasy lub szkoły wybiera 8% uczniów, natomiast 27% preferuje spędzanie czasu z koleżankami i kolegami z klasy oraz ze szkoły. Samodzielne spędzanie czasu deklaruje 15% badanych. W przypadku 10% uczniów wskazano inne osoby towarzyszące w czasie wolnym, jednak nie zostały one dokładnie określone.

Uczniowie z klas 7-8 spędzają czas wolny z rodziną – 26%. Ze znajomymi z klasy lub szkoły spędzanie czasu deklaruje 24%. Znajomi spoza klasy lub szkoły są wybierani również przez 24% uczniów. Samodzielne spędzanie czasu wolnego deklaruje 19% respondentów. 7% wybiera inne osoby, które nie zostały bliżej określone.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Mieszkańcy Gminy Dobroń

- Zdaniem mieszkańców jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w ich otoczeniu jest uzależnienie od alkoholu – aż 81% badanych uznało ten problem za bardzo istotny lub raczej istotny. Niewiele mniej, bo 80%, wskazało na uzależnienia behawioralne (np. hazard, sieciorholizm) jako poważne zagrożenie. 75% respondentów uważa uzależnienie od papierosów za problem, a 65% dostrzega skalę przemocy domowej. Na cyberprzemoc uwagę zwróciło 64% badanych.
- Inicjacja alkoholowa wśród mieszkańców występowała najczęściej powyżej 18. roku życia (39%) oraz pomiędzy 16. a 18. rokiem życia (24%). 30% spożyło alkohol po raz pierwszy w wieku 13–15 lat, 3% poniżej 12. roku życia, a 4% nigdy nie próbowało alkoholu.
- 49% mieszkańców deklaruje, że spożywa alkohol kilka razy w roku, 13% kilka razy w miesiącu, 4% raz w tygodniu, a 1% kilka razy w tygodniu. 3% pije alkohol niemal codziennie, natomiast 30% nie pije go w ogóle.
- Najwięcej badanych (35%) zaznaczyło, że jednorazowo spożywa 1–2 porcje alkoholu. 10% sięga po 3–4 porcje, 6% po 5–6 porcji, a po 7, 8 lub 9 porcji – 1%. 1% deklaruje spożywanie 10 lub więcej porcji alkoholu. 47% nie spożywa alkoholu wcale.
- Aż 75% mieszkańców nie wie, gdzie osoba uzależniona od alkoholu może zgłosić się po pomoc.
- 88% respondentów nie zgadza się z twierdzeniem, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.
- 82% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.
- 81% ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające lub raczej zagrażające bezpieczeństwu lokalnemu.
- 64% badanych uważa, że nieletni nie mają łatwego dostępu do alkoholu w sklepach.
- 98% respondentów jest przekonanych, że kobiety w ciąży nie powinny pić nawet niewielkich ilości alkoholu oraz że prowadzenie pojazdu po spożyciu alkoholu jest niebezpieczne.
- Tyle samo badanych – 98% – uważa, że alkohol nie pomaga w rozwiązywaniu problemów życiowych.
- 40% mieszkańców uważa, że sklepów i lokali z alkoholem jest zbyt dużo, natomiast 47% ocenia ich ilość jako odpowiednią.

- Papierosy regularnie pali 3% mieszkańców, e-papierosy 5%, a 7% pali okazjonalnie. 85% deklaruje, że nie pali żadnych wyrobów nikotynowych.
- Jeśli chodzi o wiek inicjacji nikotynowej: 30% paliło po ukończeniu 18. roku życia, 21% w wieku 16–18 lat, 18% w wieku 13–15 lat, a 4% między 9. a 12. rokiem życia. 27% nigdy nie próbowało.
- 60% mieszkańców twierdzi, że nie zna nikogo, kto przyjmowałby narkotyki lub dopalacze. 20% zna jedną taką osobę, 15% zna 2–5 osób, 3% wskazało 6–10 osób, a 2% – ponad 10 osób.
- Jako najczęściej przyjmowane substancje odurzające wskazywano marihuanę i haszysz (35%), dopalacze (18%) oraz leki (12%). 45% nie słyszało o osobach, które przyjmowałyby substancje psychoaktywne, a 40% nie wie, jakie to były substancje.
- Aż 93% mieszkańców nie wie, gdzie można nabyć narkotyki lub dopalacze.
- 89% respondentów deklaruje, że nigdy nie grało w gry internetowe z możliwością wygrania pieniędzy (np. poker).
- Wśród powodów grania w gry na pieniądze najczęściej wskazywano: rozrywkę i sposób na nudę (52%), potrzebę pieniędzy z powodu trudnej sytuacji finansowej (38%) oraz chęć zwiększenia budżetu domowego na codzienne wydatki (40%).
- 92% mieszkańców zgadza się, że można uzależnić się od gier na pieniądze.
- Jako najbardziej rozpowszechnione uzależnienia w lokalnym środowisku wskazano: siecizolizm (85%), alkoholizm (82%) oraz nikotynizm (80%).
- 75% mieszkańców dostrzega potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych. Najczęściej wskazywane formy wsparcia to: warsztaty profilaktyczne dla uczniów (38%), konsultacje z terapeutą uzależnień (31%), wsparcie psychologiczne dla rodzin (26%) oraz kampanie społeczne (14%).
- 23% respondentów zna osoby doświadczające przemocy domowej, a 31% ma podejrzenia, że takie sytuacje występują w ich otoczeniu.
- 21% mieszkańców przyznaje, że w sytuacjach stresu lub silnych emocji sięga po jedzenie jako sposób regulacji napięcia.
- 13% deklaruje trudności z kontrolą zachowań związanych z jedzeniem – m.in. kompulsywne objadanie się lub nadmierne koncentrowanie się na jedzeniu.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Dobroń

- 80% badanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten w wódce. 10% nie ma zdania w tej kwestii, a kolejne 10% zgadza się z tym twierdzeniem.
- Wszyscy sprzedawcy (100%) uważają, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.
- 85% badanych twierdzi, że osoby pijące alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa w ich lokalnym środowisku.
- W odpowiedzi na pytanie o subiektywną ocenę dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia, 30% sprzedawców zgadza się, że małoletni mają łatwy dostęp do alkoholu, 20% nie potrafi tego ocenić, natomiast połowa (50%) się z tym nie zgadza.
- 95% sprzedawców odrzuca przekonanie, że spożywanie alkoholu pomaga radzić sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi.
- Co więcej, wszyscy badani (100%) są zgodni, że prowadzenie samochodu po spożyciu nawet niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. Także 100% sprzedawców nie zgadza się z opinią, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.
- 90% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Dobroń uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18. roku życia.
- Połowa ankietowanych (50%) zgadza się, że w okolicy funkcjonuje zbyt wiele punktów sprzedaży alkoholu, podczas gdy 30% nie ma zdania w tej kwestii.
- 55% sprzedawców uważa, że powinni uczestniczyć w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, 30% jest przeciwnego zdania, a 15% nie potrafi tego ocenić.
- Sprzedawcy z Gminy Dobroń deklarują, że próby zakupu alkoholu przez osoby poniżej 18. roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (45%), kilka razy w miesiącu (30%), kilka razy w tygodniu (20%), a nawet kilka razy dziennie (5%).
- 10% badanych stwierdziło, że spożywanie alkoholu w obrębie sklepu ma miejsce kilka razy w roku, 70% kilka razy w miesiącu, a 20% kilka razy w tygodniu.
- 65% sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsca żadne nieprzyjemne zdarzenie związane ze spożywaniem alkoholu na terenie sklepu.
- 90% badanych deklaruje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie było potrzeby wzywania policji do interwencji w związku z nieprzyjemnym zdarzeniem dotyczącym używania alkoholu w sklepie.

- 50% badanych sprzedawców napojów alkoholowych z Gminy Dobroń deklaruje, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, o której wiedzieli, że jest niepełnoletnia. 30% nie jest tego pewna, a 20% twierdzi, że zdarzyło się im to kilka razy.
- W sytuacjach wątpliwości co do wieku kupującego, 50% ankietowanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek kupującego, 30% często, 15% robi to rzadko i 5% - nigdy.
- W innym pytaniu, dotyczącego częstotliwości sprawdzania dowodów przy wątpliwościach co do wieku, 20% badanych zaznaczyło, że robi to często, 75% – rzadko, a 5% nigdy.
- 80% ankietowanych sprzedawców twierdzi, że osoby nietrzeźwe podejmują próby zakupu alkoholu.
- 60% sprzedawców uważa, że osoby niepełnoletnie rzadko, około raz w miesiącu, próbują kupić papierosy, 30% wskazuje, że dzieje się to raz w tygodniu, a 10% – codziennie.

Uczniowie z Gminy Dobroń

Relacje społeczne uczniów w Gminie Dobroń:

- Uczniowie z Gminy Dobroń w zdecydowanej większości deklarują bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami. W klasach 4-6 odsetek ten wynosi 93%, a w klasach 7-8 – aż 100%.
- Podobnie, relacje z nauczycielami oceniane są jako bardzo dobre lub dobre przez 70% uczniów klas 4-6 oraz 50% uczniów klas 7-8.
- Relacje z rówieśnikami uczniowie z Gminy Dobroń także oceniają przeważnie pozytywnie – 91% w klasach 4-6 oraz 60% w klasach 7-8 wskazuje na dobre lub bardzo dobre kontakty.

Alkohol:

- 19% uczniów klas 4-6 oraz 60% uczniów klas 7-8 przyznało, że ich rówieśnicy spożywają alkohol.
- Zapytani o miejsca, w których koledzy i koleżanki piją alkohol, uczniowie wskazali: dyskoteki (33% uczniów klas 7-8), dom (33% klas 4-6, 17% klas 7-8), świeże powietrze (33% klas 4-6, 50% klas 7-8), szkolne wycieczki (11% klas 4-6, 33% klas 7-8). Istnieje również znaczny odsetek uczniów, którzy nie wiedzą, gdzie ich rówieśnicy spożywają alkohol (56% klas 4-6, 17% klas 7-8).
- Jeśli chodzi o powody sięgania po alkohol, najczęściej wskazywano chęć zaimponowania innym (67% uczniów klas 4-6, 50% klas 7-8), chęć zapomnienia o problemach (33% klas 4-6, 50% klas 7-8), lepszą zabawę i wyluzowanie (22% klas 4-

6, 67% klas 7-8) oraz chęć bycia w towarzystwie (50% klas 7-8). 33% uczniów w obu grupach nie zna powodów sięgania po alkohol.

- Co do częstotliwości własnego spożywania alkoholu, 4% uczniów klas 4-6 oraz 20% klas 7-8 deklaruje sięgać po alkohol rzadziej niż raz w miesiącu. 96% młodszych oraz 80% starszych uczniów nigdy nie piło alkoholu.
- W kwestii preferowanego rodzaju alkoholu, uczniowie najczęściej sięgają po piwo (50% klas 7-8) oraz szampana (również 50% klas 7-8). Młodszy uczniowie deklarują sięganie po wino – 100%.
- Ważnym aspektem jest wiek inicjacji alkoholowej. Wśród uczniów deklarujących spożywanie alkoholu, 100% uczniów klas 4-6 oraz 50% klas 7-8 po raz pierwszy piło alkohol między 8. a 10. rokiem życia. Z kolei 50% starszych uczniów spożyło pierwszy raz alkohol powyżej 17. roku życia.
- Odnosnie motywów sięgania po alkohol, 100% najmłodszych uczniów, którzy mieli już kontakt z alkoholem, wskazało, że głównym powodem była przyjemność związana ze smakiem trunku. W starszej grupie powód ten wskazało 50% uczniów.
- Uczniowie zostali zapytani o zgadzanie się z różnymi stwierdzeniami. 74% uczniów klas 4-6 oraz 70% uczniów klas 7-8 uważa, że każdy może uzależnić się od alkoholu. 15% uczniów młodszych klas uważa, że w ich miejscowości istnieją miejsca, gdzie osoby niepełnoletnie mogą kupić alkohol bez problemu.
- Wśród uczniów klas 4–6, którzy mieli kontakt z alkoholem, wszyscy (100%) wskazali, że pili go od 3 do 5 razy. W klasach 7–8 sytuacja wygląda inaczej – połowa uczniów (50%) nigdy nie spożywała alkoholu, natomiast druga połowa (50%) deklaruje, że miała z nim kontakt od 20 do 39 razy. Wyniki te wskazują na bardzo wczesną inicjację alkoholową w klasach młodszych oraz na częste i regularne spożycie alkoholu u części uczniów klas starszych.
- 100% uczniów klas 4–6 oraz 100% uczniów klas 7–8 zadeklarowało, że nigdy się nie upiło. Może to świadczyć o kontrolowanym lub okazjonalnym charakterze kontaktu z alkoholem.
- Uczniowie klas 4–6 jako najczęstsze sposoby zdobywania alkoholu przez rówieśników wskazują pomoc starszych kolegów (33%) oraz obcych dorosłych pod sklepem (33%). 44% uczniów nie ma wiedzy na ten temat. Tylko 11% uważa, że rówieśnicy mogą kupić alkohol samodzielnie. Żadne dziecko nie zaznaczyło odpowiedzi o podkradaniu alkoholu rodzicom.

- W klasach 7–8 dominują te same źródła – 67% uczniów wskazuje starszych kolegów i tyle samo (67%) obcych dorosłych jako pomocników w zdobyciu alkoholu. 17% uczniów sądzi, że ich rówieśnicy mogą samodzielnie dokonać zakupu. Dane te pokazują, że starsi uczniowie są bardziej świadomi sposobów nielegalnego zdobywania alkoholu i mogą mieć większe doświadczenie w tym zakresie.
- Wszyscy uczniowie klas 4–6, którzy pili alkohol, przyznali, że ich rodzice o tym wiedzą (100%). W klasach 7–8 połowa uczniów nie spożywa alkoholu, natomiast druga połowa (50%) potwierdziła, że ich rodzice są świadomi tego faktu.
- Uczniowie klas 4–6, którzy pili alkohol, w 100% wybrali odpowiedź „inne” jako reakcję rodziców, nie podając szczegółów. W klasach 7–8 wszyscy zaznaczyli odpowiedź „nie dotyczy”, co wynika z braku kontaktu z alkoholem. Brak jasnych informacji o reakcjach rodziców może wskazywać na trudności w komunikacji lub brak właściwego przygotowania dorosłych do reagowania w takich sytuacjach.
- W klasach 4–6 wszyscy uczniowie mający kontakt z alkoholem zadeklarowali brak jakichkolwiek negatywnych konsekwencji (100%). W klasach 7–8 połowa uczniów również nie doświadczyła żadnych skutków, a pozostała połowa wskazała „nie dotyczy”.

Papierosy:

- Znaczna część uczniów zauważa, że ich rówieśnicy palą papierosy: 28% w klasach 4-6 oraz 60% w klasach 7-8. Jednocześnie 33% młodszych i 30% starszych uczniów nie wie, czy osoby w ich wieku palą.
- Zapytani o własne palenie, 10% uczniów klas 7-8 przyznało, że spróbowało papierosa tylko raz. 100% uczniów klas 4-6 oraz 90% uczniów klas 7-8 deklaruje, że nie pali.
- Wszyscy uczniowie klas 7-8, którzy mieli kontakt z papierosami, palili rzadziej niż jeden papieros tygodniowo w ostatnich 30 dniach. Motywacją do spróbowania papierosa była chęć doświadczenia czegoś nowego (100%).

Narkotyki:

- Badania wskazują, że 4% uczniów klas 4-6 uważa, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami. 48% młodszych oraz 90% starszych uczniów nie wie, czy tak jest.
- 100% uczniów obu grup deklaruje, że sami nie próbowali narkotyków ani dopalaczy.
- W kwestii dostępności narkotyków/dopalaczy w środowisku lokalnym, większość badanych nie potrafi ocenić, czy byłoby łatwo je zdobyć (69% klas 4-6, 90% klas 7-8).

11% młodszych oraz 10% starszych uczniów uważa, że dostęp byłby łatwy, a pozostali twierdzą, że trudny (20% klas 4-6).

- Większość uczniów klas 4-6 (89%) nie zna miejsc, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Najczęściej wskazywane lokalizacje to inne miejsca (9%), osiedle (7%) oraz szkoła i okolice (4%). W klasach 7-8 70% uczniów nie zna takich miejsc, choć niektórzy wymieniają osiedle (10%), szkołę i okolice (10%) oraz boisko sportowe (10%).
- Uczniowie klas 4-6 najczęściej czerpią wiedzę o narkotykach i dopalaczach z Internetu i telewizji (70%) oraz ze szkoły (30%), znacznie rzadziej od rodziny (20%) czy znajomych (9%). W klasach 7-8 dominuje również wpływ mediów (80%), jednak większą rolę odgrywają znajomi (20%) i inne źródła (40%). Niskie wskazania dotyczące rodziny mogą świadczyć o braku rozmów na ten temat w domu. Wyniki te podkreślają potrzebę wzmacniania roli szkoły i rodziny w edukacji o zagrożeniach substancji psychoaktywnych.
- Zdecydowana większość uczniów klas 4-6 (96%) oraz 7-8 (80%) nie wyraża chęci spróbowania narkotyków. W klasach młodszych żaden uczeń nie deklarował próby ani chęci sięgnięcia po takie substancje, natomiast w klasach starszych 10% uczniów wyraziło taką gotowość, a kolejne 10% było niezdecydowanych.
- Uczniowie klas 7-8 wskazują, że większość rodziców i opiekunów stara się chronić dzieci przed narkotykami lub dopalaczami (80%), często szuka pomocy u specjalistów (40%) oraz interweniuje w szkole (30%). Jednak aż 40% respondentów uważa, że niektórzy opiekunowie w ogóle nie reagują, a 10% – że udają, iż problem nie istnieje. W klasach 4-6 dominują opinie, że dorośli najczęściej korzystają z pomocy specjalistów (50%) lub starają się chronić dzieci (41%), rzadziej proszą o interwencję szkoły (15%). Część młodszych uczniów zauważa także brak reakcji dorosłych (13%) lub ich obojętność. Wyniki pokazują, że mimo działań ochronnych rodziców, część problemu pozostaje niezauważona lub bagatelizowana.

Szukanie pomocy:

- Uczniowie klas 4-6 najczęściej rozmawiają o szkodliwości alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów z rodzicami (61%) i nauczycielami (39%), rzadziej z pedagogiem lub psychologiem (15%) czy rówieśnikami (13%). 24% uczniów samodzielnie zdobywa wiedzę na ten temat, a 17% wskazuje, że nikt z nimi o tym nie rozmawiał.

- W klasach 7–8 nadal najczęściej rozmowy odbywają się z rodzicami (50%), jednak aż 40% uczniów nie miało żadnej rozmowy na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych.
- W przypadku problemów z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami, 80% uczniów klas 4–6 zwróciłoby się o pomoc do rodziców. Żaden uczeń nie wskazał nauczycieli, policji ani instytucji jako źródła wsparcia, a 13% nie wiedziało, gdzie szukać pomocy.
- W klasach 7–8 zaufanie do rodziców spada do 40%. 20% uczniów zadeklarowało, że szukałoby pomocy u rówieśników, a 10% – u policji lub straży miejskiej. Jednocześnie 20% uczniów nie potrafi wskazać żadnego źródła pomocy, a 10% wybiera nieokreślone inne źródła.

Uzależnienia behawioralne:

- Uczniowie klas 4–6 najczęściej korzystają z komputera do 2 godzin dziennie (22%) lub do 4 godzin (20%). 6% spędza przy komputerze ponad 6 godzin dziennie.
- W klasach 7–8 również najczęściej uczniowie korzystają z komputera do 2 godzin (20%) lub do 4 godzin (20%), jednak aż 20% spędza przy komputerze ponad 6 godzin dziennie, co może świadczyć o nasilających się problemach z nadużywaniem technologii.
- Większość uczniów klas 4–6 (67%) oraz 7–8 (80%) przyznaje, że brak dostępu do Internetu byłby dla nich dotkliwy.
- Z telefonu najczęściej korzystają uczniowie klas 4–6 przez 2–3 godziny dziennie (52%) lub 4–5 godzin (11%). 9% uczniów spędza z telefonem powyżej 5 godzin dziennie.
- W klasach 7–8 z telefonu 2–3 godziny dziennie korzysta 40% uczniów, natomiast 20% – przez 4–5 godzin, a aż 30% powyżej 5 godzin dziennie.
- Uczniowie klas 4–6 najczęściej używają telefonu do korzystania z aplikacji (28%), słuchania muzyki (24%) i oglądania śmiesznych filmików (20%).
- W klasach 7–8 dominują rozmowy na czatach i portalach społecznościowych (40%), natomiast 20% uczniów zaznaczyło odpowiedź „inne”, nie precyzując, o jakie aktywności chodzi.
- W gry komputerowe gra codziennie od 1 do 3 godzin 41% uczniów klas 4–6 oraz 30% uczniów klas 7–8. 2% uczniów klas młodszych i 20% starszych gra ponad 6 godzin dziennie.
- Komputer i Internet są najczęściej wykorzystywane w domu (91% w klasach 4–6; 100% w klasach 7–8).

- Uczniowie klas 4–6 korzystają z Internetu głównie dla rozrywki – oglądają filmy (59%), grają w gry (57%) i słuchają muzyki (50%), ale także do kontaktów ze znajomymi (52%) i nauki (46%).
- W klasach 7–8 najczęstsze aktywności online to: utrzymywanie kontaktów (70%), słuchanie muzyki i oglądanie filmów (po 50%), granie w gry (40%), poznawanie nowych osób (20%) i zakupy internetowe (20%).
- Połowa uczniów klas 4–6 (46%) próbowała ograniczyć czas spędzany online z sukcesem, natomiast 45% nie podejmowało żadnych prób. W klasach 7–8 60% uczniów nie próbowało ograniczać korzystania z Internetu, a tylko 30% odniosło sukces.
- Z grami hazardowymi online nie miała do czynienia większość uczniów klas 4–6 (85%) i 7–8 (70%), choć 15% młodszych i 30% starszych przyznało się do takiego doświadczenia.
- W płatnych konkursach SMS-owych brało udział 9% uczniów klas 4–6. Żaden uczeń klas 7–8 nie uczestniczył w takich konkursach.
- Z grami na automatach lub w salonach gier miało styczność 61% uczniów klas 4–6 (w tym 15% wielokrotnie) oraz 60% uczniów klas 7–8 (30% wielokrotnie), mimo ograniczeń wiekowych.
- W zakładach bukmacherskich uczestniczyło 9% uczniów klas 4–6 i 10% uczniów klas 7–8, co choć nie jest zjawiskiem powszechnym, budzi niepokój.

Podsumowanie:

Mieszkańcy Gminy Dobroń

Analiza wyników badań w Gminie Dobroń jednoznacznie wskazuje, że mieszkańcy dostrzegają szereg poważnych problemów społecznych związanych z uzależnieniami i przemocą. Największe zagrożenie widzą w alkoholizmie i uzależnieniach behawioralnych, takich jak hazard czy sieciologizm. Mimo że znacząca część społeczności nie spożywa alkoholu regularnie, to nadal zauważalny jest problem z jego dostępnością i postrzeganiem osób pijących jako zagrożenia dla bezpieczeństwa lokalnego. Niepokojące są także dane dotyczące niskiej świadomości na temat dostępnych form pomocy dla osób uzależnionych – aż 75% mieszkańców nie wie, gdzie jej szukać. Z kolei uzależnienia od nikotyny i substancji psychoaktywnych są rozpoznawane w mniejszym stopniu, jednak nadal obecne w społeczności. Mieszkańcy wykazują dużą świadomość skutków negatywnych związanych z alkoholem, grami hazardowymi oraz innymi formami uzależnień i są otwarci na działania profilaktyczne,

w szczególności skierowane do młodzieży. Wyniki te jednoznacznie wskazują na konieczność intensyfikacji działań edukacyjnych, terapeutycznych i informacyjnych, zwłaszcza w zakresie dostępnych form wsparcia i profilaktyki uzależnień.

Sprzedawcy napojów alkoholowych:

Badanie pokazało, że sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Dobroń wykazują dużą odpowiedzialność społeczną i świadomość zagrożeń związanych z alkoholem. Zdecydowana większość z nich popiera kontrolę nad dostępem do alkoholu, szczególnie w kontekście osób niepełnoletnich. Sprzedawcy zauważają ryzyko wynikające z obecności alkoholu w lokalnym środowisku i podkreślają jego negatywny wpływ na bezpieczeństwo. Choć część respondentów przyznaje, że zdarzyły się próby zakupu alkoholu przez osoby nieletnie, wielu z nich deklaruje ostrożność przy sprzedaży. Istnieje także potrzeba szkoleń z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży, co pokazuje gotowość do dalszego podnoszenia standardów. Wnioski te mogą stanowić podstawę do działań edukacyjnych i prewencyjnych w gminie.

Uczniowie:

Na podstawie danych zebranych wśród uczniów Gminy Dobroń można sformułować kilka istotnych wniosków. Po pierwsze, relacje społeczne uczniów z opiekunami są bardzo dobre, jednak kontakty z nauczycielami i rówieśnikami, szczególnie w klasach 7–8, wymagają większego wsparcia. W zakresie alkoholu niepokojące są sygnały o wczesnej inicjacji alkoholowej oraz częstotliwości spożycia wśród części uczniów starszych klas. Uczniowie mają stosunkowo niską świadomość dotyczącą narkotyków, a wiedzę czerpią głównie z mediów, co wskazuje na potrzebę intensyfikacji edukacji w tym zakresie przez szkołę i rodzinę. Dane dotyczące uzależnień behawioralnych sugerują rosnące uzależnienie od technologii i długi czas spędzany przy ekranach, zwłaszcza w klasach starszych. Uczniowie wykazują również kontakty z hazardem, co – mimo że nie jest jeszcze zjawiskiem powszechnym – powinno zwrócić uwagę dorosłych. Istnieją wyraźne różnice w zakresie poszukiwania pomocy – młodsi uczniowie ufają głównie rodzicom, natomiast starsi często nie mają jasno określonego źródła wsparcia. Wnioski te podkreślają potrzebę zintegrowanych działań profilaktycznych i edukacyjnych, angażujących zarówno szkołę, jak i rodzinę.

Rekomendacje

Profilaktyka jest systemową odpowiedzią na zjawiska uznawane za zagrożenie dla zdrowia publicznego. W tym sensie dotyczy również tzw. nałogów behawioralnych, które wiążą się z licznymi szkodami zdrowia somatycznego, psychicznego oraz negatywnymi skutkami funkcjonowania społecznego. Profilaktyka to zapobieganie problemom, zanim one wystąpią lub minimalizowanie szkód związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych. Z tego względu adresatami oddziaływań profilaktycznych są najczęściej ludzie młodzi, ale nie można też zapomnieć o osobach dorosłych. Skuteczna profilaktyka prowadzona wśród młodzieży może zmniejszyć koszty związane z leczeniem nałogów behawioralnych u osób dorosłych, a także zmniejszyć wydatki publiczne związane z naprawianiem szkód społecznych powstałych w wyniku tych problemów.

Rekomenduje się:

- **Upowszechnianie wiedzy na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przemocy, cyberprzemocy w środowisku lokalnym i szkolnym** – dystrybuowanie materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym (ulotki, plakaty, filmy), organizowanie wydarzeń (lokalne imprezy powiązane z przedmiotową tematyką, spotkania dla rodziców, warsztaty dla dzieci i młodzieży szkolnej, pogadanki i otwarte spotkania ze specjalistami) i prowadzenie kampanii społecznych.
- **Szeroko pojęte edukowanie** – szkolenia dla nauczycieli i pedagogów, terapeutów uzależnień, pracowników socjalnych i służb pomocy społecznej, policji, lekarzy, osób zaangażowanych w prace Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- **Pedagogizację rodziców** – spotkania ze specjalistami z zakresu uzależnień, a także przemocy.
- **Współpracę między instytucjami** funkcjonującymi na terenie Gminy celem możliwie szybkiego podjęcia działań profilaktycznych i interwencyjnych.